

Idrætslegepladser i Danmark

Et forskningsprojekt om lege- og idrætsmiljøer

Idrætslegepladser i Danmark

Copyright Benny Schytte, 1996
Forskningsprojektet er støttet af Kulturministeriet

Gengivelse af denne rapport eller
dele deraf er uden forfatterens
tilladelse ikke tilladt.

Benny Schytte
Bissensgade 13,
1773 København. V
Tlf. 33242875

Indhold

Forord	5
Indledning	7
Kapitel 1	11
Hvad er en idrætslegeplads?	11
Kapitel 2	14
En undersøgelse om idrætslegepladser i Danmark.....	15
Kapitel 3	26
Præsentation af 8 idrætslegepladser	27
3.2 Rosenhøj Boldklubs idrætslegeplads i Hvidovre	33
3.3 En idrætslegeplads i landsbyen Ølstrup	39
3.4 En idrætslegeplads i et boligområde i Aalborg	44
3.5 En fælles idrætslegeplads i Hodsager	49
3.6 En fodboldlegeplads i Næstved	53
3.7 En idrætslegeplads på Stenbroen i København	59
3.8 Mødestedet – en idrætslegeplads i Hjørring.....	67
Kapitel 4	71
Idéer, praktiske råd og sikkerhed	71
Kapitel 5	77
Fremtidens idrætslegepladser	77
Litteraturliste	80
Bilag 1	82
Oversigt over idrætslegepladser i Danmark	82
Bilag 2	94
Tilskudsmuligheder til idrætslegepladser.....	94
Bilag 3	97
Spørgeskema.....	98

Forord

Da jeg i begyndelsen af 1990'erne første gang hørte om begrebet idrætslegepladser, havde jeg en fornemmelse af, at der her var tale om et fænomen, som ville være interessant at få et nærmere kendskab til.

På dette tidspunkt var der både politisk og i forskellige idrætssammenhænge diskussioner om, hvorvidt der skulle tildeles øgede ressourcer til den uorganiserede idræt, bl.a. til nye former for lege- og idrætsmiljøer og mindre til den organiserede idræt med den begrundelse, at den stigende idrætsdeltagelse kom til udtryk andre steder end i de traditionelle idrætsforeninger og idrætsanlæg.

Imidlertid skulle det vise sig – med den stigende lidenskab for spil i den danske befolkning – at det de efterfølgende år blev muligt at øge de økonomiske ressourcer både til den organiserede og uorganiserede idræt.

Fra Kulturministeriets side har der siden slutningen af 1980'erne været et ønske om at støtte udviklingen af nye lege- og idrætsmiljøer, og i 1989 blev der oprettet en ny idrætspulje med mulighed for tilskud til etablering af idrætslegepladser.

Da jeg for et par år siden henvendte mig til Kulturministeriet med en ansøgning om at foretage en undersøgelse af idrætslegepladser i Danmark for derigennem at indsamle viden og erfaringer om dette nye fænomen, var det glædeligt, at Kulturministeriet bakkede idéen op.

Jeg vil derfor gerne takke Kulturministeriet for økonomisk støtte til undersøgelsen. Endvidere en tak til de konsulenter i DIF, DGI og DBU, som har givet mig oplysninger om de idrætslegepladser, de kendte til.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til sige tak for faglig inspiration og kommentarer fra DGI's idrætslegepladsudvalg (Inger Christiansen, Jette Velling Lindholm, Sine Dam og Jørn Møller), som jeg har været sammen med flere gange under mit arbejde med undersøgelsen. Derudover en tak til stud.scient.oceon Mette Ejrnæs og cand.phil. Karin Lund, som har hjulpet mig med behandling af data, korrekturlæsning m.m.

Sidst, men ikke mindst en tak til de mange idrætslegepladspersoner, der har brugt tid på at besvare de udsendte spørgeskemaer, og som har afset tid til at lade sig interviewe og har tilsendt mig materiale om deres idrætslegepladser. Lad os håbe at Jeres pionerarbejde, som denne publikation baserer sig på, kan blive til glæde for andre, som ønsker at etablere idrætslegepladser.

Benny Schytte

15. september 1996

Indledning

Fra begyndelsen af 1970'erne og frem til midten af 1980'erne var idrættens verden præget af diskussioner, kritik og nytænkning. Ændringer i idrætsdeltagelsen, nye idrætsaktiviteter, nye målgrupper, behov for ændrede samværsformer m.v. betød, at mange af idrættens gængse normer, regler og traditionelle adfærdsformer blev taget op til nyvurdering. Det skete via debat, udgivelse af en række idrætskritiske publikationer, forsøgs- og udviklingsarbejde, styrkelse af den samfundsvidenskabelige idrætsforskning, kulturministerielle betænkninger om elite- og breddeidræt m.m. I forbindelse med denne kritik og nyvurdering blev der også sat fokus på idrættens rum.

Kritik af idrættens rum

1960'erne og 1970'erne var præget af en voldsom udbygning af nye idrætsanlæg. Rundt i landet blev der via offentlige og private midler samt frivillig arbejdskraft opført mange nye idrætshaller, stadioner, svømmehaller m.v. Et karakteristisk træk ved dette idrætsbyggeri var dets præg af ensartethed bestemt af konkurrenceidrættens standardmål og byggesektorens udvikling af standard- og totalløsninger. Et andet karakteristisk træk var, at langt de fleste idrætsanlæg blev opført som store idrætscentre uden for eller i periferien af byerne.

I midten af 1980'erne tog kritikken af dette idrætsbyggeri til (se bl.a. Riiskjær 1985, Mossin 1986, Bøje 1986). Kort fortalt kritiserede man de sidste årtiers traditionelle idrætsplanlægning og mente, at idrætsanlæggene i for stor udstrækning var skabt på konkurrence- og turneringsidrættens præmisser. Dermed kunne de kun i mindre grad opfylde de behov for faciliteter, omgivelser og væresteder, som mange af de nye strømninger af kropskulturel karakter havde. En anden kritik gik på, at idrætten var blevet flyttet ud af byen og foregik afsondret og isoleret i næsten fæstningslignende omgivelser.

Forslag til nye typer idrætsanlæg

Den kritiske holdning til det eksisterende idrætsbyggeri blev fulgt op med forslag til nye tiltag. Fremfor lang afstand til idrætsanlæggene skulle man fremme idrætten i nærmiljøet. I stedet for idrætsanlæg med standardmål skulle man opføre idrætsanlæg med mange anvendelsesmuligheder. Frem for central styring af idrætsdeltagelsen skulle man lægge op til decentralisering, selvforvaltning og selvorganisering.

Disse synspunkter var ikke kun gældende i Danmark. På europæisk plan afholdtes i denne periode flere konferencer og seminarer om idrætsbyggeri. I 1984 afholdt Europarådet et seminar med forslag om:

- 1) at udvide de eksisterende idrætsfaciliteters anvendelsesmuligheder,
- 2) at en idrætsplads pr. definition også bør omfatte åbne grønne områder, installationer til legeaktiviteter m.m. samt 3) at skabe en form for kulturcentre, der kan rumme mange forskellige kulturelle aktiviteter heriblandt idrætsaktiviteter. Kritikken af idrættens rum, som den kom til udtryk såvel i Danmark som i udlandet, skulle vise sig at få forholdsvis hurtig indflydelse på den officielle idrætspolitik herhjemme. I 1985 nedsatte Kultur-

ministeren et udvalg til belysning af breddeidrættens vilkår, og af betænkningens forslag til forbedring af breddeidrætten fremgår det, at man fra udvalgets side i store træk var enige i den kritik, der var blevet fremført om det eksisterende idrætsbyggeri.

Breddeidrætsudvalgets forslag til nye aktivitetsanlæg

I 1987 kom breddeidrætsudvalgets betænkning (Kulturministeriet 1987), hvor der i udvalgets oplæg til forbedring af breddeidrætten indgik et forslag om *opbygning af decentrale og fleksible aktivitetsanlæg*. Udvalget havde konstateret, at langt de fleste idrætsfaciliteter var præget af standardiserede idrætsanlæg placeret i yderzoner og udflytterkvarterer.

Udvalget foreslog, at der blev afsat økonomiske midler (4 mio.kr.) til opbygning af aktivitetsanlæg med henblik på særlige idrætsbehov, herunder forsøg med fleksible og utraditionelle anlægstyper. Iflg. udvalget burde den kommende udbygning af idrætsfaciliteter bl.a. tage udgangspunkt i følgende principper:

- *Decentralisering.* Anlæggene bør være placeret i nærmiljøet, det vil sige, hvor folk bor.
- *Fleksibilitet.* Anlæggene bør være udformede, så de kan have mange anvendelsesmuligheder. De bør kunne anvendes til mange motions- og idrætsformer og til anden fritidsvirksomhed.
- *Ukonventionelle løsninger.* Opbygningen bør tage hensyn til de lokale forhold og skal ikke nødvendigvis leve op til de standardiserede sportslige mål.
Ombygning af eksisterende bygninger, som tidligere har været brugt til ikke-idrætslige formål og opførelse af 'skrabede' og ressourcebesparende anlæg kan give sådanne muligheder.
Byernes frirum – hjørner af parkanlæg, stilleveje, gårdanlæg, parkeringspladser osv. kan udnyttes ved at opbygge rulleskøjtebaner, skateboardbaner osv. Det kan også ske ved, at der opstilles faste bordtennisborde i robuste materialer, opføres slagboldmure til tennis og andre boldspil, afstribes boldbaner eller lignende.
- *Selvforvaltning.* Anlægstyperne bør lægge op til, at brugerne tager medansvar for forvaltning og vedligeholdelse.
Anlæggene kan opbygges, så de ikke nødvendigvis kræver opsyn, men måske rengøring. De bør således være robuste og hærværkssikrede. De må dog samtidig være attraktive ved, at der er anvendt hensigtsmæssige materialer.
- *Tilgængelighed.* Anlæggene bør principielt stå til rådighed for alle i lokalområdet, og åbningstider må så vidt muligt ikke lægge begrænsninger.
Ved opbygning af faciliteter og anlæg af ovennævnte art forestillede udvalget sig, at behovet for idrætslig aktivitet i byernes nærmiljøer kunne forbedres og skabe bedre betingelser for de befolkningsgrupper, som ikke ønsker eller har mulighed for at dyrke idræt under organiserede former, men som har behov for udfoldelsesmuligheder i nærheden af boligen.

Kulturministeriets tilskud til idrætslegepladser

Med afsæt i breddeidrætsudvalgets forslag og bemærkninger om opbygning af nye aktivitetsanlæg oprettede Kulturministeriet i 1989 af deres tipsmidler

en idrætspulje til Udvikling, omstilling og forsøg. Formålet med puljen var at støtte lokale initiativer til udvikling og fornyelse af mulighederne for at dyrke idræt (...) og *at støtte anlæg af enkle idrætsfaciliteter i ældre byområder med kun få idrætsanlæg. Faciliteterne skal stå åbne for alle i lokalområdet og bygge på brugernes ansvar.* Puljen var i 1989 på ca. 3,5 mio.kr. Der blev givet tilskud til i alt 163 lokale idrætsprojekter, hvoraf 3 var tilskud til idrætslegepladser.

Kulturministeriet havde i 1987, dvs. før puljen til Udvikling, omstilling og forsøg blev oprettet, givet et tilskud på 250.000 kr. til projektet *Udformning af nye idræts- og legemiljøer i tætte byområder.* Projektet var det første af sin art iværksat af Århus Amts Gymnastikforening. Formålet med projektet var:

at puste mere liv i byen og gøre noget for de mange unge og voksne, der mangler og savner nogle steder at lege og dyrke sport tæt på deres hjem. Projektet blev gennemført fra 1987-89 bl.a. med det resultat, at der 3 steder i Århus kommune blev etableret nye idræts- og legemiljøer (Jensen 1989).

Siden 1989 og frem til 1995 har Kulturministeriet givet tilskud til et stigende antal idrætslegepladser og langt de fleste idrætslegepladser, som er med i undersøgelsen *"Idrætslegepladser i Danmark"* har fået tilskud via Kulturministeriets idrætspulje til Udvikling, omstilling og forsøg.

Efter 1995 har Kulturministeriet, med udgangspunkt i de forslag, som Kulturministeriets Idégruppe om idræt i 1994 (Kulturministeriet 1994) fandt frem til, oprettet en særlig pulje til Idræt i storbyen/idrætssvage byområder. Det er fra denne pulje, Kulturministeriet nu giver tilskud til etablering af idrætslegepladser.

Øvrige tilskud til idrætslegepladser

Ud over Kulturministeriet har en del kommuner givet tilskud til idrætslegepladser. Det er i langt de fleste tilfælde sket over den såkaldte 5%-pulje, som trådte i kraft med den nye folkeoplysningslov fra 1991. Også de to idrætsorganisationer DIF og DGI har givet tilskud til idrætslegepladser. DIF har givet tilskud over deres UFO-pulje, mens DGI har givet tilskud bl.a. via sine lokalforeningspuljer. Derudover er der i mindre omfang givet tilskud til idrætslegepladser fra private fonde.

Artikler og konference om idrætslegepladser

I dette korte rids af de sidste årtiers udvikling frem mod etablering af de første idrætslegepladser i Danmark, skal det også nævnes, at der de senere år i forskellige idrætsblade og idrættidsskrifter har været omtaler af nyetablerede idrætslegepladser og været artikler med forskellige holdninger og meninger om idrætslegepladsernes rolle og funktion. Endvidere afholdt DGI i 1993 en konference om idrætslegepladser. Konferencen bestod af en række oplæg med forskellige vinkler på indretning og udformning af lege- og idrætsmiljøer samt præsentation af erfaringer fra nogle af de første idrætslegepladser, som var etableret herhjemme (DGI 1993).

Opsamling af viden og erfaringer om idrætslegepladser

Denne forskningsrapport skal ses som forlængelse af de initiativer, der de sidste årtier har været dels i forbindelse med kritikken af idrættens rum, og dels i forhold til de nye tanker og ideer, der de senere år er kommet frem i forbindelse med etablering af nye lege- og idrætsmiljøer.

Det er først og fremmest et forsøg på foretage en empirisk opsamling af den viden og erfaring, der er høstet fra de første små ti år med idrætslegepladser. Fra 1980'ernes kritik og påpejning af behov for nye lege- og idrætsmiljøer, står vi nu midt i 1990'erne med en viden og nogle erfaringer, som ud over at kunne give inspiration til andre, som ønsker at etablere idrætslegepladser, forhåbentlig også kan danne grundlag for en yderligere kvalificering af fremtidens lege- og idrætsmiljøer.

Kort beskrivelse af de enkelte kapitler

Bogens første kapitel er en indkredsning af selve begrebet idrætslegeplads. Idrætslegepladser er meget varierede, og fremfor en forenklet definition gives i stedet en beskrivelse af særlige karakteristika ved idrætslegepladser, bl.a. set i relation til andre typer idrætsanlæg.

Andet kapitel er en præsentation af undersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*". Undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse af 53 idrætslegepladser foretaget i efteråret 1994.

Tredje kapitel giver på baggrund af interview med 8 udvalgte idrætslegepladser et indblik i erfaringer fra nogle af første idrætslegepladser etableret herhjemme.

I fjerde kapitel gives ideer og råd af mere praktisk karakter baseret på erfaringer, overvejelser, problemstillinger m.m. fra en række etablerede idrætslegepladser. Råd og ideer, som eventuelt kan være til hjælp for andre, der ønsker at etablere idrætslegepladser. Endvidere berøres forhold vedrørende sikkerhed og ansvar på idrætslegepladser.

Sidste kapitel skal ses som et mere fremadrettet bud på kommende idrætslegepladser. På baggrund af idrætslegepladsundersøgelsen, interview med repræsentanter fra udvalgte idrætslegepladser, besøg på en række idrætslegepladser samt andet dokumentarisk materiale og artikler, er det et mere personligt bud fra min side på fremtidens idrætslegepladser.

Som bilag 1 er medtaget en oversigt over de idrætslegepladser, som har deltaget i undersøgelsen. Her findes bl.a. telefonnumre og adresser på kontaktpersoner for de enkelte idrætslegepladser. Bilag 2 er en oversigt over nogle af de tilskudsmuligheder, der findes vedrørende etablering af idrætslegepladser, og bilag 3 viser det spørgeskema, som blev anvendt i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*".

Kapitel 1

Hvad er en idrætslegeplads?

Selve ordet idrætslegeplads er af forholdsvis ny dato og benyttes som en generel betegnelse på en ny type idrætsanlæg, som de senere år er etableret med det formål at skabe nye lege- og idrætsmiljøer i lokalmiljøet.

Kært barn har som bekendt mange navne, og langt de fleste idrætslegepladser kaldes ikke i daglig tale for idrætslegepladser, men har navne som Banen, Multibanen, De røde baner, Combibanen, Tumleren, Det levende idrætsanlæg, Fodboldlegeplads, Byens legeplads etc.

Hvornår og hvem der første gang anvendte ordet idrætslegeplads er lidt svært at opspore, men første gang ordet mere officielt dukker op, er i 1992 i forbindelse med Kulturministeriets bevillinger til støtte af enkle idrætsfaciliteter i ældre byområder.

De efterfølgende år er betegnelsen idrætslegepladser blevet benyttet hyppigt i en række publikationer og artikler og bruges som nævnt som fællesbetegnelse for en række nye lege- og idrætsmiljøer.

En kort og præcis definition på, hvad en idrætslegeplads er, er hverken mulig eller særlig hensigtsmæssig.

Det synes derimod at være mere givende og relevant at tegne et billede af en idrætslegeplads ved at beskrive idrætslegepladsernes særlige karakteristika set i relation til den organiserede idræt og dens traditionelle former for idrætsanlæg, som f.eks. idrætshaller, stadionanlæg m.v.

På baggrund af undersøgelsen ”*Idrætslegepladser i Danmark*”, interview med repræsentanter for forskellige idrætslegepladser, artikler og andet dokumentarisk materiale gives der derfor på de følgende sider en beskrivelse af nogle særlige karakteristika, der mere eller mindre skal være opfyldt for at kunne betegne et sted som en idrætslegeplads.

En idrætslegeplads er karakteriseret ved følgende:

Udendørs

En idrætslegeplads er placeret udendørs. På den måde står den i modsætning til mange af de idrætsanlæg, som blev bygget i 1960'erne og 1970'erne. Her var det hovedsagelig idrætshaller til indendørs idrætsaktiviteter.

Fri adgang

Der er principiel fri adgang til idrætslegepladser. Der er ikke tale om, som det er med traditionelle idrætsanlæg, at man skal betale halleje eller være medlem af en idrætsforening eller lignende for at kunne benytte idrætslegepladserne. Hvis en idrætslegeplads er ledig, er den til fri afbenyttelse, og hvis der er andre, der benytter den, kan man måske være med, eller man må vente, til de andre er færdige.

Åben døgnet rundt

Idrætslegepladser har ikke åbnings- eller lukketider. Her er åbnet hele døgnet rundt, og der kommer ingen og lukker og slukker. Nogle idrætslegepladser har lysanlæg, som gør det muligt at benytte dem efter mørkets frembrud.

Åben hele året

En idrætslegeplads kan benyttes hele året rundt. Den er altid tilgængelig. På hverdage, i weekender, på helligdage og i ferier.

Mange aktivitetsmuligheder

Idrætslegepladser lægger umiddelbart op til flere former for idrætsaktiviteter. De vil ofte være indrettet med en række faciliteter, som kan benyttes til forskellige former for boldspil og uorganiserede idrætsaktiviteter. En idrætslegeplads er pr. definition ikke indrettet til én specifik aktivitet. Det er derimod mere eller mindre overladt til brugerne selv at benytte idrætslegepladserne til det, de måtte have lyst til. Idrætslegepladsen er et samlingssted, et møde- og værested eller en ramme, hvor der er ikke stilles krav om bestemte måder at dyrke idræt på.

For alle

Idrætslegepladserne kan og lægger op til at kunne benyttes af alle. De kan i princippet benyttes af alle aldersgrupper og køn. Og der eksisterer ingen standarder og normer for opdeling, inddeling eller udelukkelse på grund af køn, alder, færdigheder eller nationalitet. Noget som ellers er kendetegnet ved megen idræt.

Selvforvaltning/selvorganisering

Da idrætslegepladserne mere er ramme for og tilbud til aktivitet, lægges der op til, at brugerne selv fastlægger regler og normer for aktiviteterne. Her er ingen dommere med fløjter, trænere der tilrettelægger og organiserer, forældre der dirigerer eller halinspektører som irettesætter. Det er overladt til brugerne at organisere, fastlægge regler og spille på en måde, de selv ønsker. Her er standard- og turneringsidrætten med hvad deraf følger af regler og normer suspenderet.

Fællesprojekt

En del idrætslegepladser er etableret som et fællesprojekt, hvor f.eks. en idrætsforening, en skole eller daginstitution er gået sammen i forsøg på skabe flere udfoldelsesmuligheder i lokalmiljøet.

En del af lokalmiljøet

Idrætslegepladser er lokale samlings-, være- og aktivitetssteder. De benyttes af lokale idrætsforeninger, den lokale skole og institution, kvarterets dagplejemødre samt af familier, børn, unge og voksne fra lokalmiljøet. Man kommer forbi en idrætslegeplads, ser hvad der foregår, deltager måske, snakker med nogle og går igen.

Fællesarrangementer

Idrætslegepladser er velegnede til og benyttes ofte til forskellige former for fællesarrangementer. Det være sig børnefødselsdage, skoleidrætsdage, beboerfester og -turneringer, St. Legedage, five-a-side turneringer osv.

Billig investering

Idrætslegepladser er billige at etablere – set i forhold til de traditionelle idrætsanlæg. De fleste idrætshaller, svømmehaller m.v. koster to cifrede millionbeløb, mens langt de fleste idrætslegepladser har kostet mellem 50.000 kr. til 300.000 kr.

Få drifts- og vedligeholdelsesudgifter

En idrætslegeplads kræver ingen halinspektører, rengøringsassistenter, badepersonale eller øvrig bemanning. Der er således ingen lønkroner forbundet med den daglige drift. Der vil være udgifter til den almene vedligeholdelse og slitage, men udgifterne vil være forholdsvis begrænsede. Blandt andet fordi en idrætslegeplads bør anlægges med robuste materialer, der kan klare daglig brug hele året rundt.

Ud fra ovenstående karakteristika, kan man sammenfatte, at vi med idrætslegepladser har at gøre med et fænomen, som på mange måder adskiller sig fra de traditionelle idrætsanlæg hvad angår udformning, aktivitetsmønster og brugergrupper. Ja, man kunne næsten sige, at der på en række punkter er en hel (idræts)verden til forskel.

Kapitel 2

En undersøgelse om idrætslegepladser i Danmark

2.1 Om undersøgelsen

Undersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*" omfatter i alt 53 idrætslegepladser, som er etableret siden 1988 og frem til 1995. Undersøgelsen baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse foretaget i foråret 1995.

Igennem en årrække har Kulturministeriet, Danmarks Idræts-Forbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger og en række kommuner givet tilskud til etablering af idrætslegepladser. Ved gennemgang af ansøgninger og bevillinger til idrætslegepladser hos de tre førstnævnte instanser samt via diverse publikationer og yderligere research, er der foretaget en samlet registrering af i alt 65 idrætslegepladser.

Undersøgelsens formål har været at få belyst idrætslegepladsernes geografiske og lokale placering, initiativtagere, etableringsudgifter, finansieringskilder, faciliteter, aktiviteter, brugergrupper, anvendelsestidspunkter, fremtidsplaner, samt hvorvidt idrætslegepladserne kan reserveres og har bemanning. I tilknytning til spørgeskemaet blev svarpersonerne opfordret til at sende materiale om idrætslegepladserne i form af tegninger, artikler, regnskab m.v.

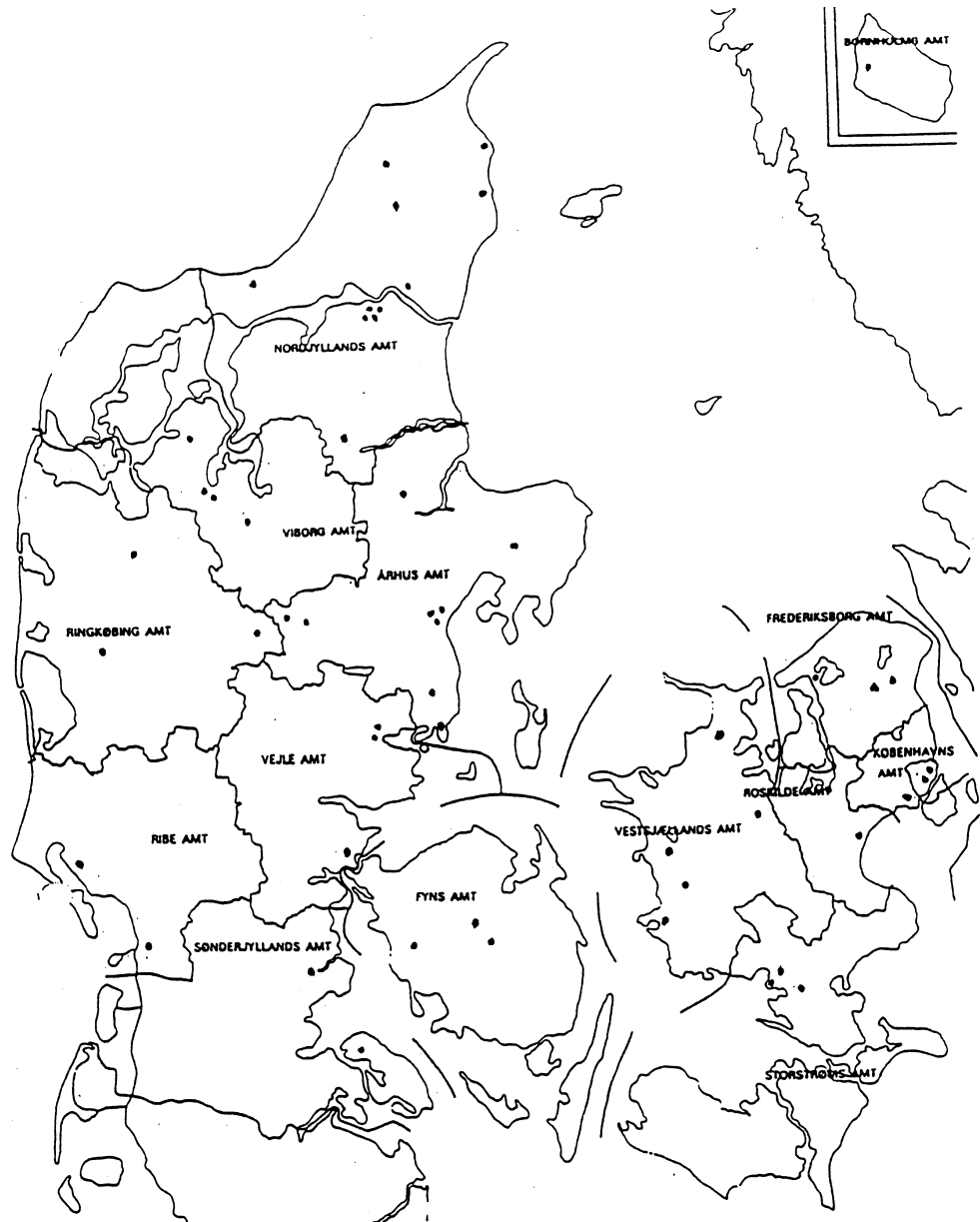
Af de 65 registrerede idrætslegepladser har 53 besvaret spørgeskemaet, dvs. en svarprocent på 82. Nogle har tilbagesendt spørgeskemaet ubesvaret med den begrundelse, at idrætslegepladsen endnu ikke var etableret, eller planerne var blevet skrinlagt, mens andre efter flere henvendelser ikke har besvaret spørgeskemaet.

Ud over spørgeskemaundersøgelsen er der foretaget interview med repræsentanter for 8 udvalgte idrætslegepladser. Formålet med disse interview har været at få et mere indgående indblik i de erfaringer, der er knyttet til etablering og daglig brug af idrætslegepladserne. Disse interview er præsenteret i næste kapitel.

I det følgende præsenteres en bearbejdning af svarene på de modtagne spørgeskemaer. En række af spørgsmålene i spørgeskemaet har været vanskelige for svarpersonerne at svare præcist på. Det gælder, hvilke aktiviteter der foregår på idrætslegepladserne, hvilke aldersgrupper der benytter idrætslegepladserne, hvor mange der kommer dagligt, og i hvilket tidsrum idrætslegepladserne benyttes.

De manglende præcise besvarelser hænger sammen med idrætslegepladsernes særlige karakter som et sted, hvor der ikke er dagligt voksenopsyn. Generelt kan man konstatere, at en række aspekter ved den daglige brug af idrætslegepladserne kan være vanskelig at give præcise oplysninger om. Det skyldes, at vi med idrætslegepladserne – og det viser undersøgelsen – har at gøre med et område, som i høj grad er præget af en uorganiseret struktur såvel i form som i indhold.

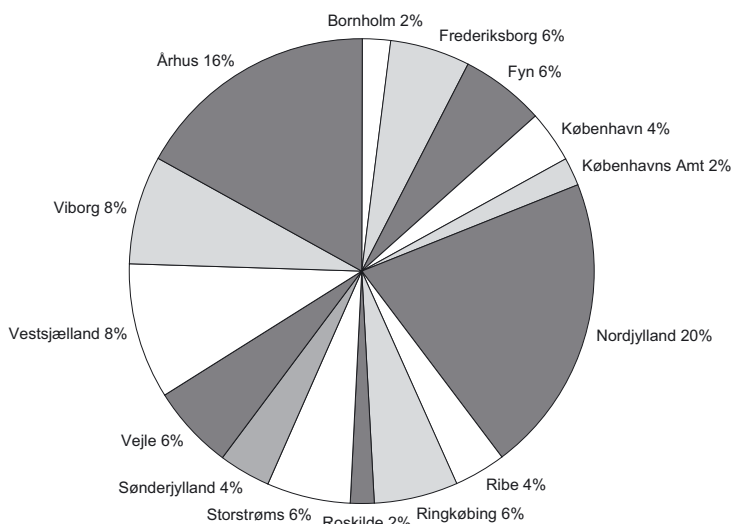
Som det kan ses på Danmarkskortet figur 1, fordeler idrætslegepladserne sig pænt ud over hele landet. Således findes der mindst en idrætslegeplads i hver amt. En landsdel, som ikke har idrætslegepladser, er Lolland/Falster.

Figur 1.

Som det fremgår af figur 2, adskiller to amter, Århus og Nordjylland, sig fra de andre. I disse to amter findes der markant flere idrætslegepladser end i de øvrige. Over 1/3 af samtlige idrætslegepladser findes i disse to amter. En af forklaringerne på dette forhold er, at der i disse to amter er amtsidrætsforeninger, som har haft idrætsledere og konsulenter, som har taget initiativ til etablering af idrætslegepladser, og desuden har stået for udbredelse af tanker og ideer i forbindelse med oprettelse af idrætslegepladser.

Med hensyn til fordeling af idrætslegepladser i forhold til land og by er det sådan, at der i de store byer København, Odense, Århus og Aalborg tilsammen findes 12 idrætslegepladser, i større provinsbyer findes tilsammen 16, mens resten (25 i alt) er placeret i mindre byer og landsbyer. Idrætslegepladserne er således spredt ud over hele landet, og er altså ikke noget specielt byfænomen.

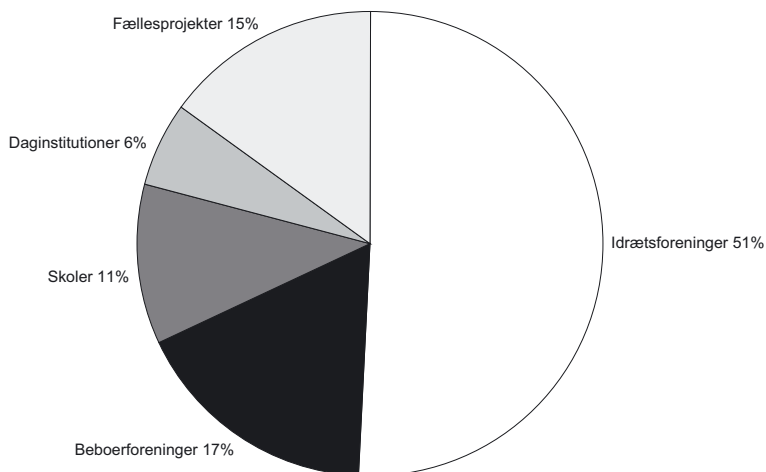
Figur 2. Fordeling på amter

2.3 Initiativtagere

Initiativtagere til idrætslegepladser er idrætsforeninger, skoler, daginstitutioner og beboerforeninger. Der er både tale om initiativer, hvor en enkelt idrætsforening, skole, daginstitution eller beboerforening etablerer en idrætslegeplads, og om fællesinitiativer, hvor man som idrætsforening, skole, daginstitution eller beboerforening går sammen med en eller flere af de andre.

I langt de fleste tilfælde bliver idrætslegepladserne dog oprettet af enten en idrætsforening, en skole, en daginstitution eller en beboerforening. Således er 44 af i alt 53 idrætslegepladser oprettet på denne måde.

Ved 60% af samtlige idrætslegepladser har en idrætsforening enten taget selvstændigt initiativ eller været med-initiativtager.

Figur 3. Initiativtagere

Som det fremgår af figur 3, er ca. halvdelen af idrætslegepladserne etableret alene af idrætsforeninger. Næsten 1/5 er etableret af beboerforeninger, mens skoler og daginstitutioner tilsammen ligeledes tegner sig for næsten 1/5 af idrætslegepladserne.

Det kan virke overraskende, at der er så stor en andel af idrætslegepladserne, som er etableret af beboerforeninger, men dette afspejler tilsyneladende

dende en stigende opmærksomhed for at forbedre det sociale liv i boligsektoren. Etablering af idrætslegepladser viser sig at være et af midlerne.

I alt er 9 idrætslegepladser etableret som fællesinitiativ. I to tilfælde er der tale om et samarbejde mellem idrætsforening, skole og daginstitution, i to andre er det mellem daginstitution, skole og beboerforening. To er etableret i samarbejde mellem idrætsforening og beboerforening, to i samarbejde mellem idrætsforening og beboerforening, og en enkelt mellem en daginstitution og en skole.

I de senere år er der gjort mange forsøg for at forbedre samarbejdet på tværs af sektorer, institutioner, foreninger etc. i lokalsamfundet. I den forbindelse kan det konstateres, at etablering af idrætslegepladser synes at være én måde at skabe et konkret samarbejde på tværs i lokalsamfundet.

2.4 Etableringsudgifter

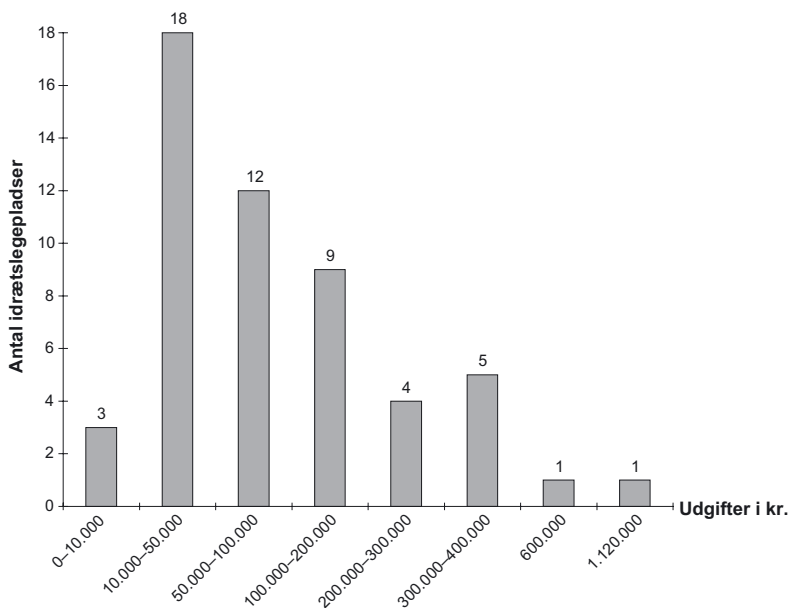
Udgifter til etablering af idrætslegepladser varierer utrolig meget. Den billigste er etableret for 6.000 kr., og den dyreste har kostet godt en million kroner. Af figur 4 fremgår det, at langt over halvdelen af samtlige idrætslegepladser er etableret for udgifter mellem lidt under 10.000 kr. og 100.000 kr. Ca. 20% af idrætslegepladserne er etableret for mellem 100.000 kr. og 200.000 kr., mens resten, også ca. 20%, har kostet mellem 300.000 kr. og godt en million kr. Et karakteristisk træk er, at langt de dyreste idrætslegepladser ligger i de større byer. Og de 5 dyreste idrætslegepladser ligger i København, Århus og Odense.

Det fremgår endvidere af undersøgelsen, at de idrætslegepladser, der har haft de største etableringsudgifter, i langt højere grad end de billige har fået støtte fra flere sider.

Generelt kan man konstatere, at i de tilfælde, hvor man har ønsket at etablere en bane med nyt underlag af asfalt, gummibelægning eller kunstgræs, er udgifterne til etablering kommet op over 100.000 kr. Det hænger dels sammen med selve prisen for underlaget og dels, at etablering af nævnte underlag kræver professionel arbejdskraft.

Et andet generelt træk er, at så godt som alle idrætslegepladser er etableret med både frivillig og professionel arbejdskraft.

Selvom der er meget forskel på prisniveauet ved etablering af idrætslegepladser, kan det være svært at afgøre, om en idrætslegeplads er dyr eller billig. Det er en relativ størrelse. Udgifterne til en idrætslegeplads afhænger selvfølgelig af, hvad man ønsker en idrætslegeplads skal indeholde, og hvordan den skal se ud. Hvis man sammenligner en idrætslegeplads med andre idrætsanlæg som f.eks. idrætshaller, svømmehaller og lignende, må man sige, at langt de fleste idrætslegepladser ligger langt under, hvad sådanne idrætsanlæg koster.

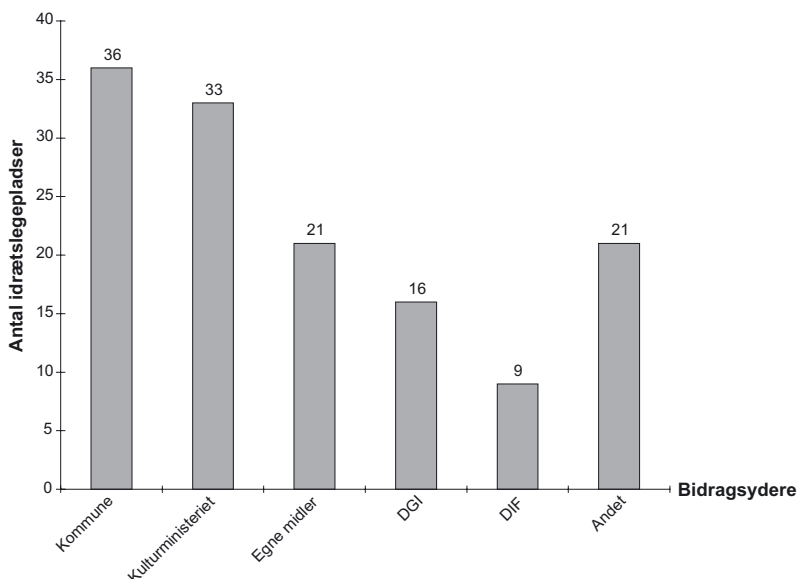
Figur 4. Etableringsudgifter

2.5 Finansiering

Alle idrætslegepladserne er etableret med tilskud fra enten offentlige, halvoffentlige (idrætsorganisationer) eller private midler. I langt de fleste tilfælde er der tale om tilskud fra flere steder. Af de i alt 53 idrætslegepladser har således 39 fået tilskud fra mere end et sted. Ca. 1/3 er etableret, hvor der ud over tilskud fra anden side er brugt egne midler. Hovedfinansieringskilderne er så afgjort kommunerne og Kulturministeriet. Fra kommunal side er der givet støtte til i alt 36 idrætslegepladser, mens Kulturministeriet har givet støtte til 33 idrætslegepladser. Lidt over 1/3 af idrætslegepladserne har fået tilskud fra både kommunen og Kulturministeriet.

Ud over Kulturministeriet og kommunerne har de to hovedidrætsorganisationer (DIF og DGI) også givet deres bidrag. De har i alt støttet 19 idrætslegepladser, hvoraf 5 har fået støtte fra både DIF og DGI.

Ud over de nævnte finansieringskilder er der også eksempler på, at der ved etablering af idrætslegepladser er givet støtte fra private fonde.

Figur 5. Finansieringskilder.

Tilskuddene til idrætslegepladserne er fra Kulturministeriets tipsmidler til idræt, der støtter idrætsformål til Udvikling, omstilling og forsøg. (I dag støttes idrætslegepladser under puljen Idræt i storbyen/idrætssvage områder).

Den kommunale støtte er både givet som direkte bidrag fra fritids- og kulturforvaltningerne og fra den såkaldte 5%-pulje. Faktisk ser det ud til, at næsten halvdelen af idrætslegepladserne, der har fået tilskud fra kommunen, er finansieret med tilskud fra 5%-puljen.

Når der er usikkerhed om det præcise tal, skyldes det, at det i nogle tilfælde virker som om, at undersøgelsens svarpersoner er lidt usikre på, hvilken kommunekasse pengene er kommet fra. Men der synes ikke at være tvivl om, at den meget omdiskuterede 5%-pulje har haft en positiv virkning i forbindelse med etablering af idrætslegepladser.

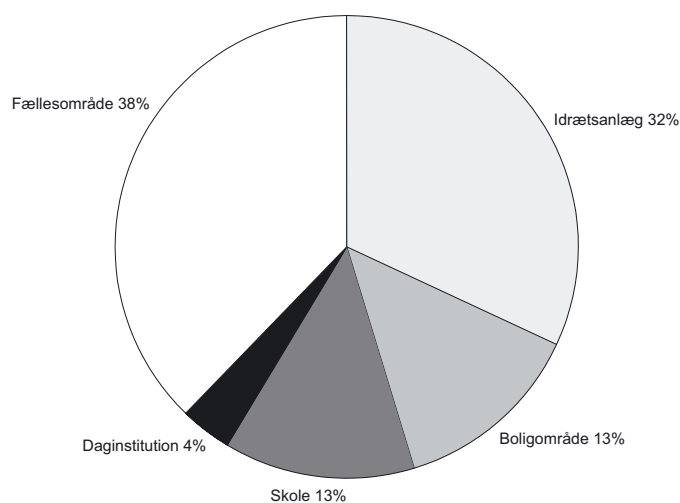
Tilskuddene fra idrætsorganisationerne er sket over deres puljer til forsøg og udvikling.

Undersøgelsen viser, at etablering af idrætslegepladser er et område, hvor der med midler fra flere instanser samt den ikke ubetydelige frivillige arbejdskraft kan opnås resultater, når der løftes i flok.

2.6 Placering i nærmiljøet

Idrætspladsernes placering i nærmiljøet er meget varieret. Nogle ligger nær idrætsforeningen, nogle ligger på eller tæt ved skolen, andre i et boligområde og et par stykker på eller tæt ved en daginstitution. Det vil som oftest være sådan, at når der kun er tale om én initiativtager, dvs. enten en idrætsforening, en skole, et boligselskab eller en daginstitution, så vil idrætslegepladsen ligge forholdsvis tæt ved den pågældende initiativtagers bygning.

Det viser sig, at disse idrætslegepladser ofte benyttes af andre end dem, som har taget initiativ til idrætslegepladsen. Det skyldes, at der ofte er korte afstande mellem den enkelte idrætsforening, skole, daginstitution og boligområde. Det gælder særlig i de mindre byer, mens det i de større byer er de nærliggende foreninger, skoler og daginstitutioner, der benytter idrætslegepladsen.

Figur 6. Placering i nærmiljøet.

Som det fremgår af figur 6, ligger mange idrætslegepladser (næsten 40 %) på et fællesareal, der ofte er stillet til rådighed af kommunen, eller som i forvejen er et kommunalt anlæg. Som vi har set tidligere, er en del idrætslegepladser skabt som et fælles projekt, og det vil i langt de fleste tilfælde være disse idrætslegepladser, som ligger på et sådant fællesareal. Det hænger sammen med, at idrætslegepladserne i langt de fleste tilfælde har til hensigt

at være et offentligt tilgængeligt tilbud. Og det gælder både dem, som er anlagt som fælles projekt, og dem, hvor der kun er en enkelt initiativtager.

Nogle idrætslegepladser er placeret meget centralt. Det kan være på idrætsanlægget tæt ved klubhuset, som en del af skolegården daginstitutionens legeplads eller midt i et boligområde. I andre tilfælde er idrætslegepladserne nærmest gemt væk, så de helt bogstaveligt kan være svære at få øje på.

2.7 Faciliteter

Det er lidt af en opgave at beskrive, hvordan en idrætslegeplads ser ud. De er ofte lige så forskellige, som der er idrætslegepladser. Og sådan skal det tilsyneladende være. Alligevel er der dog nogle idrætslegepladser, som er har nogle af de samme idrætsfaciliteter.

I denne spørgeskemaundersøgelse er valgt en meget åben besvarelse, hvilket af og til gør det lidt svært at vurdere, hvad den enkelte facilitet repræsenterer. F.eks. er det svært at vide, hvad betegnelsen en fodboldbane er. Er det en græsplæne med to mål, er det en bane med en bande? Og hvad med underlaget, er det af asfalt, græs eller grus? En nærmere præcisering af de enkelte faciliteter har ikke været mulig i denne undersøgelse.

Ser man på, hvad der faktisk findes på de 53 idrætslegepladser, som er undersøgt, er det mange forskellige og varierede faciliteter. Det er heller ikke alle faciliteter, der umiddelbart lægger op til idrætslig aktivitet, som f.eks. borde, bænke, læhus, grillplads, fuglekasser o.lign., men det fortæller, at en idrætslegeplads ikke kun er tænkt som et sted for kropslig udfoldelse. En idrætslegeplads er ofte tænkt som noget mere. Et samlingssted, værested, mødested osv.

Et andet aspekt, som listen over faciliteter viser, er, at formålet med at etablere en idrætslegeplads er at give et tilbud til forskellige aldersgrupper. Her er mulighed for voksne at spille volleyball, for unge at løbe på rulle-skøjter, for mindre børn at kravle osv.

Et karakteristisk træk og gennemgående idé ved en idrætslegeplads er, at der er mere end blot én facilitet, og at én facilitet ofte kan og bliver benyttet til forskellige former for idrætslige aktiviteter.

Langt de fleste idrætslegepladser har en **bane med mål, basketballkurve, standere til volleyball og tennis**, der afhængig af underlaget (**græs, grus, asfalt, kunststof**) kan benyttes til fodbold, basketball, volleyball, uni-hockey, rulleskøjter, skateboard og tennis. En del af disse baner er omkranset af en **bande**.

Derudover har mange idrætslegepladser en boulebane (petanque, boc-cia) og/eller en beachvolleybane, minigolf, og ofte er der også placeret en form for traditionel legeplads med gynger, vipper, rutschebane, legehuse, klatretårn, sandkasser, vippedyr, kolbøttestænger, balancepæle osv.

I mindre omfang er der eksempler på idrætslegepladser, som har bordtennisbord, boldmur, headegalge, sparketrampolin, springgrav, skateboardramper, skakfelt, dæk, cykel/bmx-bane, løbebane, jordvold, klatrevæg, junglesti, klatr træer, tovbaner, skøjtebane og jordvold bl.a. til kællebane om vinteren svævebane, amfiscene, grill, skurvogn, borde og bænke.

2.8 Aktiviteter

Aktiviteterne rundt omkring på idrætslegepladserne er som faciliteterne meget varierende og selvfølgelig en del facilitetsafhængige. En ting, man kan slå fast, er, at der ikke er tale om nogen form for standardiseret idræt med nationale eller internationale regler. Fodbold, volleyball, basketball, uni-

hockey osv. spilles på mange forskellige måder og med egne regelsæt, varierende antal spillere, på tværs af køn, alder og nationalitet. Endvidere er det ikke ualmindeligt, at forskellige aktiviteter kombineres, som f.eks. basketball på rulleskøjter, fodtennis med net i volleyballhøjde osv.

Langt de fleste aktiviteter foregår som uorganiseret idræt. Dog bliver en del af de idrætslegepladser, som har baner med bande og beachvolleybane, periodevis benyttet af fodbold- og volleyballklubber i forbindelse med deres træning.

Hvis man skal tegne et billede af de mest typiske aktiviteter, der foregår på idrætslegepladserne, uden på nogen måde at fortælle præcist, hvordan aktiviteterne foregår og med hvilken intensitet og varighed, er det i prioriteret rækkefølge følgende:

- 1) Fodbold
- 2) Basketball
- 3) Rulleskøjter/skateboard
- 4) Leg på traditionelle legeredskaber
- 5) Leg på klatreredskaber
- 6) Unihockey
- 7) Beachvolley/volleyball
- 8) Boule
- 9) Cykling/bmx
- 10) Minigolf
- 11) Bordtennis

Yderligere aktiviteter, som ikke direkte er af idrætslig karakter, er dem, hvor man ser på, snakker, venter, mødes, griller osv.

Derudover benyttes mange idrætslegepladser til særlige arrangementer i forbindelse med børnefødselsdage, skole- og institutionsidrætsdage, beboer- og byfester, større eller mindre turneringer eller St. Legedage arrangeret af idrætsforeninger, daginstitutioner, skoler og beboerforeninger.

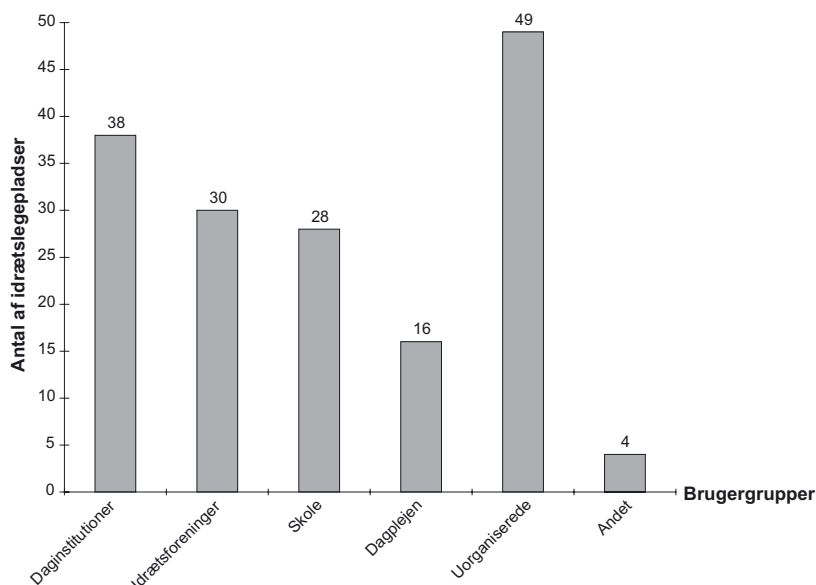
2.9 Brugergrupper

Idrætslegepladserne benyttes både af organiserede og uorganiserede brugergrupper med en klar overvægt af de uorganiserede. Således findes der kun meget få idrætslegepladser, som ikke benyttes af uorganiserede brugergrupper. Med uorganiserede brugergrupper skal her forstås børn, unge og voksne som af sig selv og i deres fritid benytter idrætslegepladserne.

Af organiserede brugergrupper, der benytter idrætslegepladserne, er det ikke overraskende, at det også er dem, som tager initiativ til at etablere idrætslegepladserne. Dvs. idrætsforeninger, skoler, daginstitutioner og boligforeninger.

Mere overraskende er det måske, at over 1/3 af idrætslegepladserne benyttes af dagplejen. Det må betyde, at mange idrætslegepladser er af en sådan karakter, at de fint kan benyttes af helt små børn. Men samtidig fortæller det måske også, at dagplejemødrene har behov for at finde steder, hvor de kan aktivere deres børn.

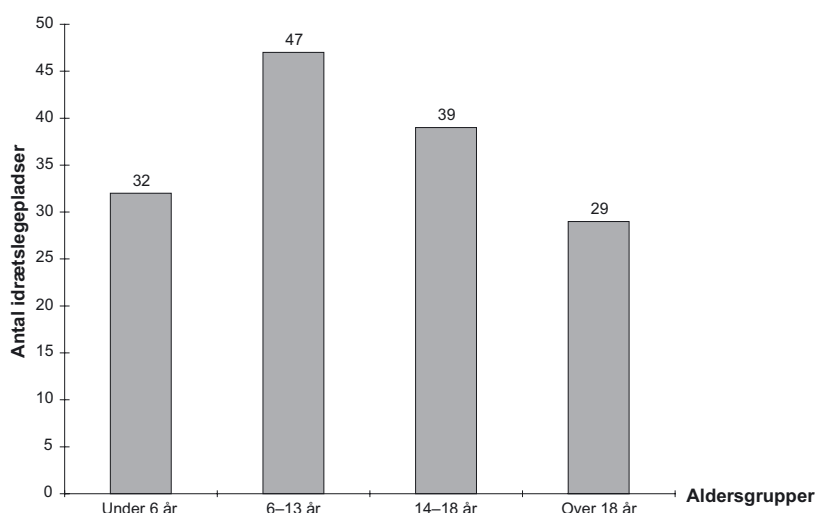
Det er også tydeligt, at mange daginstitutioner: Vuggestuer, børnehaver og fritidshjem (SFO'ere) har glæde af idrætslegepladserne og også dem, de ikke selv har været involveret i etableringen af.

Figur 7. Brugere af idrætslegepladser.

Det er i øvrigt karakteristisk, at idrætsforeningerne kun benytter de idrætslegepladser, de selv har været med til at etablere. Men samtidig er det nu også sådan, at idrætsforeningerne er meget villige til at lade andre brugergrupper både uorganiserede og organiserede benytte deres idrætslegeplads.

Ser man på de aldersgrupper, der benytter idrætslegepladserne, kan det konstateres, at det er alle aldersgrupper lige fra helt små børn til og med voksne. Som det fremgår af figur 8, benyttes så godt som alle idrætslegepladser af børn i alderen 6–14 år, men også mange unge mellem 14–18 år bruger idrætslegepladserne. Endvidere fremgår det, at langt over halvdelen af idrætslegepladserne benyttes jævnlige af både små børn og voksne.

Figur 8. Aldersfordeling for brugere af idrætslegepladser.

2.10 Anvendelsestidspunkter

Idrætslegepladserne benyttes i store træk hele året rundt. Der kan være perioder om vinteren, hvor det kun sker i begrænset omfang, og hvor det også afhænger af, om idrætslegepladsen har græs, grus eller asfalt. Idrætslegepladserne benyttes det meste af dagen, hvor det ofte vil være forskellige aldersgrupper, som benytter dem på forskellige tidspunkter. Således kan det

være dagplejen, børnehaven og skolen om formiddagen, fritidshjem og børn, der har fri, om eftermiddagen, idrætsforeningen sent på eftermiddagen og de større børn, unge og voksne om aftenen.

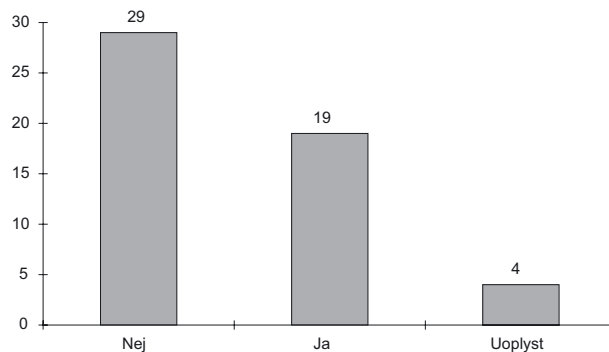
De steder, hvor der er opsat lysanlæg, benyttes idrætslegepladserne i flere timer om dagen og i højere grad hele året rundt.

Idrætslegepladserne benyttes alle ugens dage og er også et attraktivt sted at være i weekender og ferier.

2.11 Reservation

Når der i denne undersøgelse er blevet spurgt om idrætslegepladserne kan reserveres, er det fordi, idrætsanlæg og deres anvendelse normalt fordeles og reserveres til de enkelte foreninger, hold osv. af kommunen, Idrætssamvirket el.lign. Selvom disse idrætsanlæg ofte kan stå tomme flere timer om dagen, er der ikke offentlig adgang i disse perioder.

Med idrætslegepladserne er det noget andet. Her er der i princippet fri adgang for alle. Alligevel er der nogle tidspunkter, dog højst et par timer et par gange om ugen, hvor en del af idrætslegepladserne er forbeholdt særlige grupper. Det gælder ca. 40 % af idrætslegepladserne, hvor det drejer sig om en idrætsforening, der benytter idrætslegepladsen til træning, eller en skole, der benytter den i idrætsundervisningen.

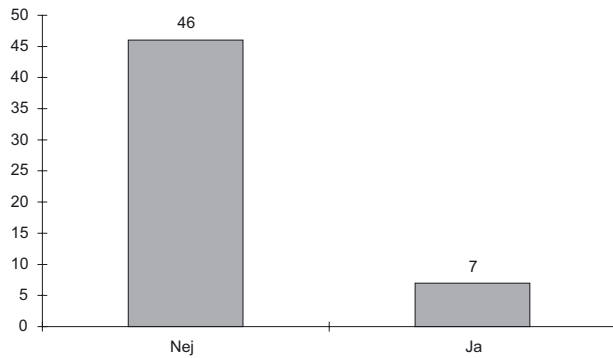

Figur 9. Reservation.

2.12 Bemanning

Ligesom der er tradition for, at idrætsanlæg bliver reserveret til bestemte grupper, er der også tradition for, at der på idrætsanlæggene altid er voksen opsyn og bemanning i åbningstiden. Det er yderst sjældent, når det drejer sig om idrætslegepladser.

På de idrætslegepladser, hvor der er voksenopsyn og -bemanning, er det på de tidspunkter, hvor idrætslegepladserne benyttes til træning og i idrætsundervisningen eller på de få idrætslegepladser, hvor der er opsat en skurvogn, hvorfra det er muligt at låne forskellige idrætsrekvisitter. Den øvrige tid og på langt de fleste idrætslegepladser er der ingen bemanning. Idrætslegepladserne er i store træk overladt til de brugere, der benytter dem. Og i øvrigt synes der ikke at være problemer med hævværk el.lign.

Figur 10. Bemanding.

2.13 Fremtidsplaner

Langt de fleste idrætslegepladser, der har deltaget i undersøgelsen, har ikke nogen umiddelbare fremtidsplaner, som går i retning af ønsker til udbygning eller forbedring af deres idrætslegeplads. Det er der selvfølgelig heller ikke noget unaturligt i, idet mange af idrætslegepladserne er forholdsvis nye, og derfor først skal indhøste erfaringer med brugen af dem.

I de tilfælde, hvor en idrætslegeplads har fremtidsplaner, er der bl.a. ønsker om opsætning af lysanlæg, udskiftning af underlaget (græs), som er blevet nedslidt, flere aktivitetsmuligheder og opholdssteder til uforpligtende samvær.

Kapitel 3

Præsentation af 8 idrætslegepladser

Indledning

Af de i alt 53 idrætslegepladser, som deltog i undersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*" er der foretaget en udvælgelse af 8 idrætslegepladser. Disse idrætslegepladser bliver i dette kapitel beskrevet ud fra interview foretaget med en eller flere af de personer, som har været initiativtagere eller idémænd for de udvalgte idrætslegepladser.

Hensigten med at bringe disse interview er dels at supplere undersøgelsens generelle resultater som beskrevet i forrige kapitel, og dels at give et mere nuanceret og individuelt billede af fænomenet idrætslegepladser på baggrund af de mål, overvejelser, problemer, konflikter og erfaringer, som har været gældende for de udvalgte idrætslegepladser.

I udvælgelsen af de 8 idrætslegepladser er der så vidt muligt gjort forsøg på at give et bredt billede af den forskellighed, som karakteriserer idrætslegepladserne. Udvælgelsen er sket ud fra et forsøg på at præsentere idrætslegepladser med forskellig geografisk placering (storby, større by, landsby), hvem der har været initiativtagere (idrætsforening, skole, boligområde, daginstitution, fællesinitiativ), idrætsforeningernes idrætsniveau (elite, bredde), forskelle i etableringsudgifter, placering i lokalmiljøet, forskel i idrætsfaciliteter, bl.a. underlag til boldbaner, forskellige aktivitetsmuligheder, målgrupper, aldersgrupper osv.

Ud over en række faktuelle oplysninger om de udvalgte idrætslegepladser, som i øvrigt kan suppleres med oplysninger vedrørende samtlige af undersøgelsens idrætslegepladser (bilag 1), giver præsentationen af de 8 udvalgte idrætslegepladser tillige et indblik i den udvikling og den proces, der foregår, fra ideen om at ville indrette en idrætslegeplads opstår, til selve etableringen, og dernæst de efterfølgende erfaringer med brugen af den.

Som det vil fremgå ved læsning af de enkelte idrætslegepladsers beskrivelser af sig selv og deres erfaringer, er der her virkelig tale om initiativer, som kan betegnes som pioneragtige. I og med at idrætslegepladser er et nyt fænomen, har der været meget begrænsede erfaringer at bygge på. Flere giver da også udtryk for, at det havde været ønskeligt, hvis der havde været adgang til et inspirations- eller erfaringsmateriale om idrætslegepladser, inden de selv var gået i gang.

Men for andre, som skulle have lyst til at etablere idrætslegepladser, er der nu mulighed for på baggrund af de 8 udvalgte idrætslegepladser, som beskrives i dette kapitel, at lade sig inspirere og benytte de erfaringer – positive som negative – som udtrykkes i de følgende interview.

3.1 Idrætslegepladsen ved Gylling Skole

"Når de 18–20 årige kommer hjem i weekenden, er det her de mødes."

Gylling er en landsby på 10.000 indbyggere nær Odder i Århus Amt. I tilknytning til skolen er der et stort udendørs græsareal, som bl.a. indeholder en traditionel udendørs fodboldbane og håndboldbane. Området benyttes af skolen og den lokale idrætsforening, som også bruger skolens omklædningsfaciliteter. Skoleinspektør Gorm Thorndal, Gylling skole har været meget optaget af at udvikle skolens udendørsområder og står i dagligdagen som den ansvarlige leder af området.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Det startede med, at vi ikke havde nogen atletikfaciliteter på skolen. Der var søgt midler til skolen de sidste 10–15 år. Vi fik i 1994 mulighed for at søge midler hos folkeoplysningsudvalget, som bad os præcisere, hvad vi gerne ville have. Skolen ligger meget centralt i en landsby, og de baner, vi har, er samlingssted for børn og unge uden for skoletiden, dvs. både eftermiddag og aften samt i sommerferien.

Vi ville gerne prøve at få lidt mere for pengene end traditionelle atletikbaner med højdespring, længdespring og kast. Vi havde arealet og syntes, at det var en oplagt idé at samle idrætsforeningen, boldklubben, repræsentanter for børnehaven, håndværker- og borgerforeningen samt skolens SFO. Vi satte os sammen for at finde ud af, hvad kunne vi tænke os at putte ind på det omkringliggende areal.

Hvad fandt I så på?

Der kom forskellige idéer, som vi samlede i et forslag. Det fremsendte vi til folkeoplysningsudvalget, men der gik lidt politik i det, fordi det blev lidt for dyrt i forhold til det, nogle af politikerne i udvalget ville give. Det endte med, at vi fik 250.000 kr., og så måtte vi jo lave, hvad vi kunne. Vi ville gerne have haft løbebanen omkring håndboldbanen asfalteret, men bare selve asfalteringen ville koste 600.000 kr. Så det måtte vi droppe.

Så vi måtte finde ud af, hvordan vi kunne lave tingene på en anden måde. Arealet skulle drænes, og der røg en del af pengene, uden at vi synligt fik noget for dem. Vi fik lavet et forslag, som kunne laves for 250.000 kr. Vi fik drænet, lagt stabiliserende lag i rundbanen og lagt sten på. Og det er udmærket. Vores tilløb til højde- og længdespring er af grus. Det havde været rart at få det asfalteret, men det kunne der ikke blive penge til.

Vi ville også gerne have en 100 m løbebane lagt ind, men det krævede, at der skulle købes jord op af naboerne, men så var vi oppe på over 900.000 kr. Det var helt urealistisk. I forbindelse med jordarbejdet fik vi en del overskudsjord. Jorden lagde vi i en vold. Her omkring er der meget fladt. Det betyder, at børnene ikke har nogen kælkemuligheder, så nu kælker børnene ned ad volden om vinteren.

Når det kommer til stykket, så er den jordhøj faktisk det mest benyttede. Det betyder for mig, at vi nok skal kigge på de ting, som børn umiddelbart bruger. De pisker op og ned af volden. I starten havde vi ikke tænkt på at lave en cykelbane, men volden inspirerede til cykelcross. Børnene slæber cyklerne op på volden og kører ned. Vi har også fået en beachvolleyballbane i den anden ende. Der lavede vi jordvolde, som vi dørjer med at holde. De volde fjerner vi igen og bruger jorden til at etablere en cykelbane i forlængelse af volden.

Dvs., I blev inspireret af børnenes måde at bruge volden på?

Ja, når det kommer til stykket, så er det interessante, hvordan børnene bruger det og ikke så meget, hvad vi har tænkt, det skal bruges til. Og ofte kan det være materialer, som ikke koster så mange penge, men hvor det gælder om at rette noget til.

Selvom vi har fået noget, som børnene benytter, så må jeg sige, at i selve idéfasen for hvad området skulle indeholde, var vi faktisk på herrens mark – også selv om vi spurgte børnene. Det var meget svært at finde nogle ting, som vi var sikre på, de ville benytte.

Har I hentet inspiration udefra?

Ja, vi har en lærer, som deltog på en DGI-konference om leg i hverdagen på Fuglsøcentret. Han var taget med for at møde nogle andre og høre, hvad der blev brugt og ikke brugt. Hvad kan bruges, og hvad står bare og ser flot ud. Men vi kunne godt have haft brug for langt mere inspiration.

Hvilken arbejdskraft er blevet benyttet?

Hvis vi skulle have fremmed arbejdskraft til at lave det, så kunne det ikke hænge sammen. Vi måtte mobilisere lidt manpower, som havde kontakter til entreprenører, hvor vi kunne låne maskiner og vognmænd, der kunne køre gratis for os osv. Og i den sammenhæng har vi haft meget glæde af samarbejdet med håndværker- og borgerforeningen.

Er I stødt på nogle problemer undervejs?

Da vi var færdige, fik vi vrøvl med driftscentret. Det er sådan, at driftscentret har tilsyn og er ansvarlig for sikkerheden både på skolernes legeplads og på sportspladser. Og de er ikke så meget drenge, som vi er. Nu har vi fået det ordnet, uden at vi har lavet noget om, men det var ikke så let.

De kom pludselig og sagde, at der ikke måtte være en faldhøjde på over 50 cm, fordi hvis nogen fik et ben ind på hver side af en balancebom, så går det ud over skridtet. Det her er jo ikke bare sport og til skolens idrætsundervisning. Det er jo også en legeplads for byens børn og unge.

Men hvis vi skal tiltrække de store, og de skal finde noget spændende i at balancere på en bom, så skal det have et eller andet element, der giver et sug af noget farligt. Men man skal nok tage tilsynsmyndighederne i ed, så man ikke får lavet noget, man skal lave om igen.

Så I har ikke lavet noget om?

Nej. Vi har fået det kringlet, men det er også noget med, at de vender siden lidt til.

Hvordan fik I ideen til at lave den balancebom og et par andre redskaber derude?

Ja, det er det. Det var, hvad vi synes, der kunne bruges. Der er selvfølgelig lidt militaristisk feltbaneagtigt over det.

Hvilke aktiviteter foregår på idrætslegepladsen ?

Det er byens legeplads. Vi har fået revet et hus ned og udvidet skolens legeplads og hegnet ind ud mod vejen, så de derinde kan lege Robinson Crusoe. Der er nogle gamle æbletræer, hvor der ingen regler er for faldunder-

lag. Derudover skal der være mulighed for, at de kan lave bål og bygge hytter. Der er kommet nogle store gynger og en kæmpesandkasse, hvor de unge kan sidde og daske om aftenen.

Vi er nødt til at indrette det sådan, når de unge er her omkring. De, der så vil være lidt mere aktive, kan gå over på græsarealet og spille fodbold, volley o.lign. De lidt mindre cykler og leger.

Vi mangler at sætte stænger op til tennisnet. Der er basketnet. De kan spille boule/pétanque. Beachvolley er i gang hele tiden, når solen skinner. Volden bruges til at drøne op og ned på, og om vinteren til at kælke på. Og så er der nogle, der bare sidder og er der.

Foregår flere aktiviteter på en gang?

Det gør der.

Benyttes pladsen hele året rundt?

Ja det gør den.

Hvordan fungerer samarbejdet mellem de forskellige initiativtagere?

Det fungerer fint. Hvis vi skal igangsætte nye initiativer, er det mig, der indkalder. Det vil det nok være. Jeg glemte at sige, at SSP også har været med. De har skaffet nogle midler. Det er også en kilde, man kan øse lidt af. De var specielt med til beachvolleybanen. Den tiltrækker mere de lidt større. Reelt har idrætslegepladsen kostet mere end de 250.000 kr., men det er penge, vi har skaffet siden, fordi forskellige foreninger har givet 1.000 kr. hver, og SSP gav 3.000 kr. og noget arbejdskraft.

Hvem er ansvarlig for idrætslegepladsen?

Skolen har hovedansvaret. Ved misbrug er det mig, der må have fat i ungerne.

Hvordan fungerer samarbejdet mellem de organiserede brugergrupper og de uorganiserede? Er der nogen, der har fortrinsret?

Skolen bruger den i skoletiden til atletik undervisning. Så kan vi sende de andre væk, hvis vi skal bruge den. Boldklubben har fodboldbanerne, når de træner.

Det ligger i det, at boldklubben skal have banerne, når de træner. Det er der ingen problemer i. Man booker sig ind på tennisbanerne.

Ellers kommer man og spiller med dem, der er der. Somme tider kommer der et helt hold, og så skal de helst spille nu, og så må de små trække op på græsset.

Hvem af brugergrupperne benytter den mest?

Vi bruger den selvfølgelig til idrætsundervisningen. Beachvolley er mest de store knægte. Det foregår helt uorganiseret, ingen klub. SFO bruger den meget i deres dagligdag. De der vil spille fodbold gør det, de der vil cykle gør det, og nogle sætter sig bare i sandet.

Når jeg kommer om eftermiddagen og aftenen, er det børn fra 6. klasse og nedad, der er der mest. Beachvolley er de unge og mest om aftenen. Det

er beachvolley, der trækker. Og den store runde gyng. Der kan man sidde og kæreste lidt. Det fungerer som et sidde- og hængested.

Det gør ikke noget, der er nogle kroge. Det er ikke alle, der er interesseret i fodbold. Mange sidder også på volden og snakker.

Bruges idrætslegepladsen på tværs af aldersgrupper og køn?

Der er sådan set ingen aldersopdeling. Den bruges næsten udelukkende af drenge. Det er uden tvivl dem, vi først og fremmest har tilgodeset.

Fungerer idrætslegepladsen som mødested?

Det var også mødested før. Der er nu bare langt flere muligheder. Når de 18–20 årige kommer hjem på weekend, er det der, man mødes.

Benyttes idrætslegepladsen i det omfang, I havde forventet?

Redskaberne bliver stort set ikke brugt. Man kan komme langt med de gratis ting. Jord, cykelbane koster ikke noget. Vi kan have valgt de forkerte redskaber, men vi havde ikke nogen, der kunne hjælpe os eller steder, som vi kunne have ladet os inspirere af.

Er der konflikter på idrætslegepladsen?

Jeg har ikke været inddraget i nogle konflikter, men kommer der nogle store på 18–20 år, så viger de små. Det er lidt jungleloven, der eksisterer..

Vi haft en snak om, at SFO gerne ville købe nogle motoriserede gokarts, så de kunne lave en slags Jyllandsring. Det er der lidt problemer ved. Den ene ting er, at løbebanen er anlagt til knallertbane, så man rigtig kan fræse. Du kan næsten komme ned at ligge på siden. Det er sådan lidt uofficielt. Vi skrider ikke hårdt ind over for det. Men hullerne skal lukkes, for det er også en løbebane, og vi kan ikke have at folk vrider rundt på fødderne på grund af sådan nogle spor. Hvis vi lukker op for motoriserede gokarts, får vi helt sikkert nogle problemer med folk i byen. Nogle synes, det er alle tiders. Andre, at det er en forfærdelig larm.

Benyttes idrætslegepladsen til særlige arrangementer?

Byens sommerfest lægges på pladsen og varer tre dage. Og så bliver den brugt til skolens idrætsdag.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etableringen?

De kom med forslag om store dyre legeredskaber. Erfaringen er, at det ser flot ud, men legeværdien er ringe. Vi skulle ikke have noget, der så flot ud og som alligevel ikke blev brugt.

Hvad med rekvisitter til de forskellige spil?

Dem tager man selv med. Net til beachvolley sætter vi op og lader dem hænge hele sæsonen.

Hvordan med vedligeholdelsen?

Vi fik nok indrettet for meget af idrætslegepladsen, inden vi fik driftscentrets gartnere med ind i billedet. Vi har haft lidt problemer med, at arealet ikke kunne se så trimmet ud, som da det var et stort sammenhængende græsareal. Jeg vil anbefale til andre, at inden man stiller noget op, så sørg for at tage kontakt med de mennesker, der står for vedligeholdelsen. Så man får aftaler om, hvordan området skal vedligeholdes, hvor tingene skal stå osv. Vi har fået det klaret bagefter, men det havde været meget nemmere på forhånd.

3.2 Rosenhøj Boldklubs idrætslegeplads i Hvidovre

"Bordtennisbordet er blevet brugt utroligt meget i sommer. Måske ikke så meget til bordtennis, men til at spille med en læderfodbold hen over bordet med hånden. Det er skægt, at de selv opfinder noget nyt. Det er nemmere og mere naturligt at slæbe rundt på en fodbold."

Rosenhøj Boldklub ligger i et socialt boligområde og har en fodboldbane og klubhus faciliteter på den lokale skoles område. Klubben er en fodboldklub under SBU og har godt 500 medlemmer, hvoraf ca. halvdelen er ungdomsspillere. Klubben har både drenge/piger og mænd/kvinder. Initiativtagere til idrætslegepladsen er klubbens formand Kirsten Hansen og formand for ungdomsafdelingen Grubb Waaentz. Deres mål med idrætslegepladsen har været at skabe et bredt lokalt samarbejde mellem områdets skoler, institutioner og idrætsforeninger samt at etablere et alternativt mødested for områdets børn, unge og voksne, hvor der hverken kræves medlemskab eller entré. Indvielse af idrætslegepladsen fandt sted i oktober 1994.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Det var vores tidligere foreningsvejleder i Hvidovre kommune, som stak lidt til os. Vi havde selv nogle ideer, og han opfordrede os til at søge nogle penge for at profilere os lidt og reklamere for Rosenhøj Boldklub.

Var det ham, der nævnte idrætslegepladsen, eller var det noget, I selv havde tænkt på?

Ordet idrætslegeplads tænkte vi slet ikke på det tidspunkt. Vi havde bare en idé om, at vi godt ville lave noget nyt og spændende for børnene – et samlingssted. Det var egentlig foreningsvejlederen, der synes, vi skulle kalde det en idrætslegeplads. I starten ville vi bare kalde det en fodboldlegeplads.

Et samlingssted, hvor børn og unge kunne komme uden at være medlem?

Ja, det var meget magtpåliggende for os, at man kunne komme og gå, som man ville.

Vi fik noget materiale om en fodboldlegeplads fra en børneidrætskonsulent i SBU. Vi fandt ud af, at det ikke var det, vi ville. Vi ville lave noget mere. Hvis vi skulle have mange penge ud af Hvidovre kommune, så skulle vi ikke lave noget, der kun var fodboldrelateret. Vi ville gerne have fodbolden med, men vi skulle lave noget bredere, ellers får man ikke penge ud af Hvidovre kommune.

Har I hentet inspiration udefra?

Det har vi. Ideen er opstået imellem os, men selvfølgelig har vi hentet inspiration udefra til de videre ting, planlægning osv. Bl.a. havde vi også set fotografier og tegninger fra en fodboldlegeplads i Næstved. Vi har så selv sammensat de idrætsgrene og tilhørende idrætsfaciliteter, som vi mente var relevante i forhold til, hvad der kunne være på det areal, vi havde til rådighed.

Det skulle hele tiden være ideen, at man kunne komme og gå uden at have noget tilhørsforhold. Man skulle heller ikke være afhængig af materialer, hvor nogen skulle komme og låse op og i. Der skulle ikke være en mand på banen hele dagen.

Foreningsvejlederen foreslog ikke at søge Kulturministeriet?

Det var noget med, at ansøgningsfristen var overskredet, dvs. der gik et år eller et halvt år, før man kunne søge igen. Vi undersøgte forskellige ansøgningsmuligheder, fonde m.v. Vi prøvede at ansøge DIF's UFO-midler, men det var lige den fase, hvor de mente, der var etableret for mange idrætslegepladser. Det var ikke længere nytænkning efter deres mening.

Vi har søgt 5%-midler, SSP i Hvidovre og Det Kriminalpræventive Råd. Så har vi søgt DBU og fået afslag. De havde en tanke om, at de ville købe vores projekt. Dvs. købe vores billedserie som en slags foredrag. Men det ville de alligevel ikke, da det kom til stykket. Eller også var vi for dyre, jeg ved det ikke, misforståelser, vi fik i al fald ikke de penge. Deres begrundelse var, at de ikke ville støtte en enkelt klub på den måde. Det er nok noget med politik.

Hvordan fandt I frem til, hvordan pladsen skulle indrettes?

Vi havde nogle ideer fra starten, som blev udbygget undervejs. Vi fik inspiration fra Næstved, og vi var i Hjørring og kigge. I Hjørring var det meget grovmotorisk for mindre børn. Den virkede også god, og de ville så bygge noget mere på a la vores her. Vi har også været i Hodsager og Fredericia. I Fredericia var det ikke en idrætslegeplads, men mere en naturpark. Det er på den måde ideerne er kommet. Vi ville gerne have noget med fodbold, selvfølgelig. Hvor bolden var i centrum. Vi ville beholde vores almindelige fodboldbane. Det var vigtigt for os, og at den holder målene, som den skal. Vi havde så et vist antal m² til rådighed, og så måtte vi finde ud af, hvad vi ville have på dem.

Med hvilken arbejdskraft har I fået idrætslegepladsen etableret?

Kommunen flyttede banen for os kvit og frit. Der var atletik faciliteter i den anden ende. Kommunen gravede det store hul til grus ud og fik kørt jorden væk for os. Så fik vi fyldt grus på, det betalte vi for, resten er sådan set frivillig arbejdskraft med at stable det hele på benene, planere grus osv. Vi afholdt bl.a. 2 arbejdsweekender: Fredag aften, lørdag og søndag fra 9–21, hvor vi var ca. 20 mennesker. Og så kørte det ellers 9 uger, hvor vi var der om aftenen, til det blev mørkt. Vi har selv hentet materialer, indhentet tilbud og købt ind. Det har været vores idé og været vores held, at der var nogle i klubben, der ville hjælpe os.

Hvilke aktiviteter foregår der på idrætslegepladsen?

Det mest benyttede er fodboldbanen. Den med bander om. De bruger meget at stå og småspille en 3–4 stykker op af et mål. Sparkevæggen bliver også tit brugt. Så har jeg været forbi et par gange om dagen, hvor volleyballbanen bliver benyttet meget. Det er en bestemt klasse på skolen, der bruger den hvert frikvarter. Og det er sådan set det, der bliver benyttet mest. Basketball har den ulempe, at det skal foregå på grus. Det er vores drøm på et eller andet tidspunkt at få noget asfalt på banen.

Fodtennis blev brugt i den fase, hvor vi gik og etablerede idrætslegepladsen. Der var nogle, der rendte og spillede fodtennis. Men den er ikke så populær, men det har nok også noget at gøre med underlaget. Det er meget blødt specielt nede i den ene ende. Det bliver tungt at spille, og bolden hopper ikke så højt. Petanquebanen bliver sådan set brugt en del om sommeren. Borde og bænke har der været behov for. Dem har vi selv lavet.

Bordtennisbordet er også blevet brugt utroligt meget i sommer. Måske ikke så meget til bordtennis, men til at spille med en læderfodbold hen over bordet med hånden. Det er skægt, at de selv opfinder noget nyt. Det er nemmere og mere naturligt at slæbe rundt på en fodbold.

Er princippet det, at man selv tager rekvisitter med?

Ja, der er intet, der kan lånes. Jo, hvis der kommer nogle unger, der spiller i klubben, ned for at spørge, om de må låne en bold, så får de selvfølgelig det. Men ikke nogle, vi ikke kender.

Foregår der ofte flere aktiviteter på en gang?

Det gør der. F.eks. volley, fodbold og petanque. Der er tit nogle, der er i gang flere steder.

Benyttes den hele året rundt?

Nu har vi snart været et kalenderår rundt. Det gjorde den. Her i vinter også i snevejr. Det er jo så også en fordel for klubben, fordi vi har grusbanefaciliteter ude på Avedøre stadion. Så har vi kunnet bruge den som en sjov idé i stedet for at skulle ud og spille på en kedelig mørk grusbane derude eller inde i en lille gymnastiksal. Der er flere, der har været på grus af de yngre år-gange. Vi siger til dem: Tag noget varmt tøj med næste gang, så går vi udenfor og spiller. Det har vi brugt meget.

Har I lysanlæg?

Vi har snakket om det, men endnu er det ikke etableret.

Hvordan fungerer samarbejdet mellem de forskellige institutioner, skoler, idrætsklub og uorganiserede grupper?

Skolen har vi arbejdet sammen med i projekteringen. Vi har haft viceskoleinspektøren med på projektplan. Han havde nogle gode kontakter til Hvidovre kommune, som vi så benyttede os lidt af. Børnene går ud i frikvartererne og idrætstimerne og bruger den. I og med den er åben, er det ikke noget, vi styrer. Der fungerer samarbejdet. Til vores indvielse var der 2 fritidshjem, som ligger lige umiddelbart ved siden af. De kommer også sommetider herovre. De var meget positive, da vi projekterede. De gav os nogle fine udtalelser, som vi kunne bruge i vores ansøgning til Hvidovre kommune. Vi oplever overhovedet ingen konflikter.

Hvad med dem, der bare kommer? Hvad hvis I kommer og skal træne og er nødt til at bede nogen om at flytte sig?

Vi har ikke været ude for det. Ellers var vores idé, at hvis der var nogen, ville vi spørge, om de ville være med, selvom det er træning. Jeg tror ikke, der har været nogle konflikter, for så havde vi hørt om det.

Hvad med dagplejemødre og børnehaver kommer de forbi?

Det var vores idé, at de skulle gøre det, men så skulle vi gøre som i Hjørring, hvor de har flere grovmotoriske ting som sandkasse, klatreting, jungle osv., som man kan lege i. Det har vi ikke. Det er mest til de lidt større børn og un-

ge. Fra skolealderen og opefter. Og så er der en del voksne, som spiller i weekenden.

Man ved godt, at man gerne må bruge den?

Lågen ud til den store vej er låst, men der er lavet et hul i hegnet lidt længere henne, hvor man kan komme ind, og det er der også over til bebyggelsen. Den låge, du kom ind ad, er altid åben.

Den henvender sig også til voksne med bl.a. petanquebanen. Kommer der også pensionister herved?

Jeg har ikke oplevet det. Der har stået nogle og spillet engang imellem, men det er nogle, vi kender. Der er et daghjem for psykisk udviklingshæmmede hernede. De går nogle gange ind og spiller på banen.

Bruges den på tværs af aldersgrupper og køn?

Det synes jeg. Vi har spillet med både drenge- og pigespillere under træning. Og uden for træningen har der løbet nogle rundt og spillet. Det hygger de sig gevaldigt med. Det er blevet et andet sted at mødes. I stedet for at hænge uden for Kvickly, mødes de her.

Indgår idrætslegepladsen tit i træningen?

Nej, faktisk kun om vinteren. Om sommeren vil man helst spille på græs. Den er jo heller ikke lavet til os selv. Men folk trækker folk, så det er fint nok, at vi selv bruger den. Spørgsmålet er så også, hvis man får en mere våd sommer, om det så ikke er sjovere at gå derned og spille. Det ved vi ikke noget om endnu.

Bruger jeres seniorspillere den også?

Mest til det stævne vores støtteforening afholder. Det er meningen, de vil lave det til en tradition. Måske kan de så derved lære at bruge den til andet end det. Det kan man håbe på.

Hvad med de kvindelige fodboldspillere?

De spiller ikke hernede. De træner ikke her. De hører til på Hvidovre Stadion. Men de er med til five-a-side-stævnet. De yngre piger 12–16 er her og træner her.

Tror I, at den ville blive brugt mere til daglig træning i klubben, hvis der kom kunstgræs?

Ikke af os selv. Den ville nok blive benyttet i højere grad af de lokale beboere. Så længe græsset er grønt, så vil man helst spille på rigtig græs.

Oplever I nogle konflikter/problemer?

Vi var enige om fra starten, at vi ikke skulle have græs. Vi valgte at bygge den op som en grusbane for med tiden enten at kunne lægge asfalt eller kunstgræs på. Med den gruskvalitet, vi har, fungerer den fint. Internt har vi været uenige om asfalt eller kunstgræs var det rigtige, og er det nok stadig.

Det er ikke, fordi vi kører magtkamp. Vi er bare uenige om, hvad der bedst også om 20 år.

Hvad er argumenterne for og imod?

Gerhard: Den vigtigste grund til, at jeg vil have asfalt, er, at man ikke rigtig kender kunstgræs. Man er meget usikker over for, hvor lang tid det kan holde. Asfalt ved man, hvad er. I Tyskland har de haft kunstgræs i 8 år. Men hvor længe?

Kirsten: Jeg synes, kunstgræs er flot. Det er for at trække nogle folk til. Det sælger sig selv langt bedre. Asfalt findes alle steder i byen. Vi var i Hodsager, det så godt ud. Der er ikke noget kunstgræs her i nærheden, jo i Brøndby, men den er alligevel så isoleret for menigmand.

Vi er enige om, hvad det skal være for noget kunstgræs, hvis det skal være det. Der er forskellige typer. Der er både med og uden sand, og der er lang- og korthåret. Vi er enige om, at det skal være den type fra Hodsager, også fordi det kan ligge direkte på gruset. Ved de andre skal der asfalt på først. Den med sand kræver lagt større vedligeholdelse, og der kan opstå frostskafer. Den skal også rives en eller to gange om dagen.

Har I snakket med nogle firmaer, som kan levere den type?

Ikke direkte. Vi har snakket med vores stadioninspektør på Hvidovre Stadion. Vi har også talt med nogle og fået tilbud på op imod en halv million, men det var nu ikke på den slags kunstgræs, vi gerne vil have.

Har I oplevet andre konflikter?

Det eneste hærværk, vi har haft, var volleyballnettet, der var skåret lidt i stykker. Men det har kun været den ene gang for et års tid siden. Vi var bekymrede for graffiti på sparkevæggen. Det var måske fristende, men indtil nu er der ikke sket noget.

I fandt ud af, at der skulle stivere på volleynet?

Ja, der skal stivere på i siderne, for at det ikke bukker sammen og kommer til at hænge. Netteene skal nok skiftes én gang om året. De er lidt i stykker for nede, hvor de sidder fast.

Benyttes den til særlige arrangementer?

Ja, til five-a-side stævner for de voksne, men som vi også har planer om at lave for vores ungdomsspillere, når sæsonen er slut. Hvidovre kommune havde opfordret os til at tage det ind som en del af kommunens sommerferieaktiviteter. Det sagde vi nej til, fordi det passede os dårligt lige på det tidspunkt. Jeg mener heller ikke, den er egnet til sommerferieaktiviteter, som den står nu.

Hvad med fodboldskole?

Vi har ikke faciliteterne til det. Vi skal bruge en 5–6 baner, og der skal være forevisningslokale og omklædningsrum.

Hvad med St. Legedag?

Det var måske noget, den kunne bruges til. Det er ikke noget, vi har gjort det i.

Er der behov for vedligeholdelse?

Der er behov for træbeskyttelse. Det skal den have inden vinteren på fladen rundt om banden. Vi har barslet med at lave et vedligeholdelsesudvalg bestående af fritidshjemmene, skolen, Lejerbo, som er bebyggelsen her ved siden af, og Rosenholm boldklub for at vedligeholdelsen ikke alene skulle hvile på Rosenholm Boldklub. Idéen er, at dem, der benytter idrætslegepladsen, skal gå ind med en anpart og spytte nogle penge i hvert år. Men vi er desværre ikke kommet videre. Det var en af de opgaver, som skolen fik og skulle arbejde videre med.

Det kunne vel dels være et vedligeholdelsesudvalg og dels et udvalg, der fulgte med i, hvordan pladsen benyttes, nye tiltag osv.?

Ja, et udvalg, som står for den videre udvikling af pladsen. Det svæver lidt. Det er også det, der er svært, nemlig opfølgning af det projekt, man har lavet. Det har vi ikke været gode nok til. Vi har faktisk været gået i stå et halvt års tid. Det var fordi, da vi endelig var færdige og havde arbejdet så meget i så lang tid, så var vi trætte.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etablering og brug af idrætslegepladsen?

Ikke det store. Vi har haft nogle ungdomsspillere med i etableringsfasen, men de har egentlig ikke været taget med på råd. De har hjulpet med at male og skære træ. Men ikke med i planlægningen. Jeg tror ikke, vi kunne overskue at trække unge mennesker med ind i det. Det kræver trods alt lidt ekstra. Vi synes, vi havde nok med selv at kunne overskue det.

Det kunne også bare være, de var kommet med nogle ideer til flere aktiviteter?

Det har vi ikke oplevet. Vi har selvfølgelig fået nogle kommentarer fra ungdomsspillerne, men det er mest med underlaget. De kunne godt tænke sig et bedre underlag.

Er jeres medlemmer glade for idrætslegepladsen? Er den med til at præge klublivet?

Vi havde meget klubliv de 3 måneder, vi gik og byggede. Men vi har det problem, at vores klubhus ligger i en kælder. Hvis vi havde ligget lige ud til, havde det været noget andet. Så havde man lige kunnet gå ud og tage en vand. Nu skal man trods alt hele vejen uden om og ned i kælderen. Det tror jeg, har stor betydning.

Har I nogle fremtidsplaner?

I alt har vi jo fået 377.000 kr. Og foreløbig har vi brugt små 200.000 kr. Vi overvejer, om vi skal bruge de resterende penge til at ændre underlaget, men indtil nu har vi ikke besluttet os.

3.3 En idrætslegeplads i landsbyen Ølstrup

"Vi har sat bord og bænke op, som bliver brugt utroligt meget af bedsteforældrene, der passer deres børnebørn. Så tager de kaffe og kage med, og så kan de bruge to timer med at sidde og strikke ved bordet, og ungerne hygger sig. Vi har oplevet nogle fra en anden by, der spurgte, om det kostede noget at komme ind. De troede, det var et sommerland, vi havde bygget."

Ølstrup er en lille landsby i Vestjylland med 500 indbyggere. Ca. 1 km uden for byen har idrætsforeningen Ølstrup Gymnastik- og Ungdomsforening klubhus, fodboldbaner samt en idrætslegeplads, som blev etableret i foråret 1994. Idrætsforeningen har ca. 175 medlemmer med bl.a. gymnastik, fodbold og volleyball på programmet. To centrale skikkelser i etablering af idrætslegepladsen har været Susanne Mogensen, ungdomstræner og kasserer Jørgen Mikkelsen.

Idrætslegepladsen blev etableret i maj måned 1994 og har kostet ca. 160.000 kr. Formålet med at etablere idrætslegepladsen var at skabe et attraktivt lokalområde til leg og samvær, samlingssted for familieture og at gøre fodboldtræningen mere spændende og varieret.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

I bestyrelsen havde vi længe snakket om, at vi skulle gøre et eller andet ekstraordinært herude. Her i omegnen ligger en masse små byer, som kan tilbyde det samme. Så vi var klar over, at hvis vi skulle bestå som klub, måtte vi yde noget ekstra. På et tidspunkt læste vi om en fodboldlegeplads i Næstved og blev enige om, at det kunne være det, der var idéen. Vi tog fem mand med et videokamera under armen af sted i en bil til Næstved. Derudover var vi i København for at se på den idrætslegeplads, der var blevet etableret på Østerbro.

Hvad år var det?

Det var i september måned 1992.

Hvordan fandt I frem til, på hvilken måde idrætslegepladsen skulle indrettes?

I starten gik jeg (Susanne) derhjemme og tænkte over, hvad vi havde set i Næstved. Jeg havde også en skitse over noget, de måske ville lave i Hjørning. Vi fandt ud af, hvor meget plads vi havde, og hvor den skulle ligge. Vi bestemte i bestyrelsen, at der var nogle ting, vi *ville* have. Bandebanen var meget afgørende samt junglestien og trampolinen. Jeg begyndte at tegne lidt for at finde ud af, hvad for redskaber der var plads til. Vi lavede et lille hæfte, som vi ville bruge, når vi skulle søge om penge, hvor vi beskrev hvert enkelt redskab for sig, hvad det var godt for rent motorisk osv. Og så fik jeg det løbende godkendt i bestyrelsen.

I har selv investeret 75.000 kr. i idrætslegepladsen. Mødte I ikke nogen form for modstand i klubben?

Nej, for bestyrelsen har siddet i arbejdsgruppen. Der har været folk, som har været så tæt på ideen, at de har kunnet overbevise stort set alle om idéen. Med det udgangspunkt, vi havde, var vi også enige om, at der skulle gøres noget. Der måtte godt bruges penge på det. Alle var enige om, at det ik-

ke skulle være en skrabet udgave, som ikke kunne bruges til noget alligevel bagefter.

Man kunne forestille sig, at traditionelle idrætsledere ville undre sig over, at der skal være en junglesti på et idrætsanlæg?

Det har ikke vi ikke oplevet. Den udfordrer stort set til al motorik. Og for at spille fodbold, er det da utrolig vigtigt, at du har en god balance. Så det kan man begrunde det med. Og så er det også konkurrence. Vi har bygget den, så man kan løbe to og to ved siden af hinanden. Det er faktisk alsidig træning.

Hvilken arbejdskraft har I benyttet jer af?

Der er ikke givet lønkroner ud. Idrætslegepladsen er skabt ved hjælp af frivillig arbejdskraft og ved hjælp af produktionsskolen. F.eks. har produktionsskolen sat klatreborgen op for os gratis.

Vi har selv lavet konstruktionen til bandebanen. Vi satte os det mål, at banden skulle være beklædt udvendig og indvendig, så materialerne kunne holde til at blive spillet på. Det var også vigtigt for os, at banderne var høje nok. Selvfølgelig skulle de små kunne komme over, men bolden skulle også hele tiden kunne være i spil. Det er yderst sjældent, at den ryger ud. Så det synes jeg, vi har været rimelig heldige med.

Fra Ringkøbing kommune har vi fået nogle legeredskaber til små børn fra en legeplads, som skulle renoveres. Vi har så haft nogle smede i klubben til at sætte dem i stand, så de var i orden igen og til sidst har vi malet dem. De fungerer fint.

Er der nogle aktiviteter, der er mere populære end andre?

De mest populære er så afgjort trampolinen og så selve bandebanen.

Foregår der ofte flere aktiviteter på en gang?

Ja, de kan sådan set bruge hele området på en gang. De cirkulerer rundt, når de er der. Det er ikke sådan, at de gider blive ved med at hoppe trampolin, så foretager de sig noget andet. Og hvis der er optaget et sted, hvis der er for mange børn, så går de gladelig over til noget andet. Men det er trampolinen, der er populær. Men der foregår som oftest flere ting på en gang. Der kan også være nogle, der spiller fodbold. Selv om bolden måske kommer farende ud engang imellem betyder det ingenting.

Benyttes den hele året rundt?

Ja, også om vinteren. De står lige og hopper, til det værste vand er af trampolinen.

Men selv om der er sne, har I ikke noget imod, at børnene løber og leger. Græsset bliver ikke ødelagt af det?

Nej, det er et utroligt stærkt område. Det er fortrinsvis sandjord. De kan træde det helt op, uden at det får nogen indflydelse på græsset. Den har været brugt som træningsbane to gange om ugen. Det er ikke fordi, den ikke bliver brugt, for seniorerne bruger også bandebanen i deres træning. Der er drøn på, når de bliver lukket ind på en lille bane. Den indbyder virkelig til noget li-

gesom indendørs fodbold. Der er også frivillig sommertræning uden træner. Her mødes seniorerne bare og har en kasse øl med. Så spiller de, fordi det er sjovt at spille på en bandebane.

Da vi skulle etablere den, undersøgte vi, hvad det ville koste at lægge kunstgræs, men det kom vi hurtigt fra. Med penge til maskiner til at strø sand osv. var det helt uoverskueligt. Vi har valgt at lade det stå, og det kører fint.

Hvordan fungerer samarbejdet mellem de forskellige institutioner, skoler, idrætsklub og uorganiserede grupper?

Der ligger flere børneinstitutioner rundt omkring, som tager herover engang imellem med en børnegruppe og bruger den. Det er egentlig ikke noget, vi blander os så meget i fra bestyrelsens side. Det er ikke jo sådan, at man skal bestille tid.

Der kommer en del børn herop bare for at lege. De kommer fra hele kommunen. Når man kommer herop holder der tit biler andre steder fra. Det er ikke nogen, vi kender. De er bare lige kommet forbi og er gået ind for at lege. Vi har sat bord og bænke op, som bliver brugt utroligt meget af bedsteforældre, der passer deres børnebørn. Så tager de kaffe og kage med, og så kan de bruge to timer med at sidde og strikke ved bordet, og ungerne hygger sig. Vi har oplevet nogle fra en anden by, der spurgte, om det kostede penge at komme ind. De troede det var et sommerland, vi havde bygget.

Hvad nu, hvis fodboldklubben kommer for at træne?

Det er jo ikke på de samme tider, f.eks. bruger børneinstitutionerne den om formiddagen.

Hvis det nu er nogle børn og unge fra byen, der kommer derned?

Dem, der kommer her, er også dem, der går i fodboldklubben. Det har aldrig været noget problem.

Er der nogle aldersgrupper den henvender sig mere til end andre?

De små bruger sandkassen. Vi har en stor kasse med sand. De kan komme ind og hente sandting i klubhusets kiosk, fordi vi ikke kan have det til at ligge derude, fordi det bliver væk. Kiosken er åben i weekenderne. Fra 8 år og opefter er det meget bandebanen. Det er først der, du rigtig kan få gang i fodboldspillet. Men den bliver jo brugt lige så meget af seniorerne. Der er faktisk noget til alle aldre.

Har det betydet, at flere af jeres medlemmer, som har børn, tager deres børn med til træning og kampe, efter I har fået lavet idrætslegepladsen?

Det er jo meget i forbindelse med, at der er fodbold heroppe, hvor børnene så er med. Ja, også spillere fra andre klubber, som ved, at legepladsen findes. De kan nu lige pludselig godt have deres børn med, selvom de skal ud og spille. Man kan sagtens træne og have ungerne med. Så fædrene har fået mere med deres børn at gøre. De siger også, at før i tiden var det første børnene gjorde at spørge om en femmer til kiosken. Det hører de heller ikke så tit længere.

Det har styrket familiernes muligheder?

Ja, og det var også vores mål.

Bruges idrætslegepladsen på tværs af aldersgrupper og køn?

Ja! Det kan vi svare helt sikkert på.

Der står på et skilt, at brug af idrætslegepladsen er på eget ansvar. Det hjælper vel ikke, det er vel jer, der har ansvaret?

Det er efterhånden et par år siden, vi indviede den, og der har kun været et større uheld, hvor en pige brækkede armen. Alle folk siger, at trampolinen er farlig, og hvordan vi tør det, men det var på rutschebanen, det skete.

Vi er i øjeblikket ved at finde ud af, hvem der egentlig kan drages til ansvar. Man er lidt i tvivl om det. Vi mener, at når skiltet står der, burde det være forældrenes eget ansvar, men det er ikke sikkert, det holder i længden.

Oplever I nogle konflikter/problemer ved idrætslegepladsen?

Vi har haft det med en del af pladerne omkring bandebanen, som vi har måttet skifte ud. Vi kan sige så meget, at til plader skal man i hvert fald aldrig bruge finer fra Østen. Det skal være finsk finer. De andre slår sig. Og så skal man huske, at det skal være vandfast.

Vi har en headegalge, men den er gået i stykker. Børnene er utrolig hårde ved den. De sparker til den, og det kan den ikke holde til. Vi har i princippet droppet den. Hvis de vil bruge den, kan de komme ind i klubhuset og hente en bold og selv hænge den op. Men det er kun til det, den skal bruges.

Benyttes den til særlige arrangementer?

Ved den kommende Ølstrup fodbold-cup er den et supplement, men den bruges ikke direkte i kampene. Men den er der og gør, at der hele tiden er nogle pauseaktiviteter. Vi skal også afholde fodboldskole, hvor den indgår.

Vi har været tre, der har skiftedes til at stå for en lørdag. Så har vi sagt, at nu er der et eller andet heroppe, uden at det har haft de store rammer. Vi har faktisk kun haft rammerne, som vi så har puttet lidt forskelligt i, hvor hele familier kunne komme.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etablering og brug af idrætslegepladsen?

Nej, ikke rigtig. De lavede en tegning nede på skolen til junglestien om, hvordan de synes, den skulle se ud. Men ellers har vi stort set selv tænkt, hvad der ville være en god ide.

Har de kommet med forslag, ideer eller kommentarer?

Nej. Vi var bare enige om, at det her skulle op at stå, og det skulle være hurtigt. Vi gik i gang i september, og den var færdig i april.

Har I spurgt børnene om, hvordan de synes, den er?

Vi har egentlig bare set, om den blev brugt. Og det bliver den. Og der er da forskel på, hvad voksne tænker, og børn synes er sjovt. Jeg tror, vi har ramt rigtigt.

Vi kan i hvert fald konkludere i dag, at der ikke er nogen ting, der ikke bliver brugt. Lige nu tænker vi da på, om den skal udbygges på et tidspunkt. En gang imellem skulle der måske et nyt redskab på. Lige nu har vi ikke nogen tanker om det. Det kan da være, det kommer. Vi har snakket om petanquebane på et tidspunkt. Men det er mere for at få noget ældreidræt. Men vi orker ikke rigtig lige nu. For samtidig med idrætslegepladsen har vi bygget en tilbygning til klubhuset.

3.4 En idrætslegeplads i et boligområde i Aalborg

"Det har betydet utroligt meget for vores klima herude De unge laver ikke ballade mere, og de begynder at komme til vores fester. Det er mest de unge, der spiller, men tidligere havde vi også mange voksne, der spillede, men de er ved at blive for gamle og kan ikke holde til det mere. Men når der er sommerfest eller gadeturnering, så er de med igen."

I Zeusparken i Aalborgs sydøstlige hjørne ca. 10 km fra centrum og med ca. 5 km til nærmeste boldklub/idrætsfaciliteter har boligforeningen Fjordblink etableret en idrætslegeplads. Idrætslegepladsen er placeret på en kommunalejet mark i umiddelbar tilknytning til boligområdet, som er et tæt-lavt socialt boligbyggeri med ca. 200 lejemål.

Boligforeningen har med idrætslegepladsen ønsket at skabe flere idræts- og legemuligheder i området og styrke sammenholdet. Boligområdet var på et tidspunkt meget præget af hærværk og ballade i boliggederne. Idrætslegepladsen har kostet ca. 300.000 kr. og en af de drivende kræfter i arbejdet med idrætslegepladsen har været formanden for afdelingsbestyrelsen Inge Christensen.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Der var en positiv og en negativ indgangsvinkel. Der var for meget larm i gaderne, for mange smadrede tagsten og ødelagte postkasser, klager over larm osv. Motivationen var alle de sure mennesker og de stakkels børn og unge, der ikke rigtig havde nogen steder at være.

Hvorfor blev det så en idrætslegeplads? Det kunne lige så godt være blevet noget andet.

Det blev et fælleshus, der blev åbnet for de unge. Og så blev det også en idrætslegeplads. Vi snakkede om at sætte en skurvogn op på marken til de unge, men synes ligesom det var for lidt. Jeg tror ærlig talt, det bare var af lyst. Der var flere ildsjæle på en gang samt nogle mænd og unger, der rendte og spillede fodbold. Der er så langt til alting herude.

Hvordan har I fået idrætslegepladsen finansieret?

Vi kunne ikke få råd til det hele selv. Så vi søgte penge hos Kulturministeriet og Det Kriminalpræventive Råd. Derudover havde vi i vores afdeling af boligforeningen henlagt noget overskud i nogle år. Det var noget med større renter end forventet. Vi havde mange diskussioner, om de kunne henlægges til vedligeholdelser og nye tiltag. Men på generalforsamlingen blev vi stort set bakket op for at forbedre de udendørs muligheder.

Har I hentet inspiration udefra?

Jeg tror egentlig, at vi selv har fået ideerne. Vi havde mange diskussioner, da vi skulle lave asfaltbanen, om hvordan den rent arkitektonisk skulle vende. Vi fik konsulentbistand fra en ingeniør og arkitekt fra kommunen. Bestyrelsen har derudover hen ad vejen været på fritidskurser arrangeret af Boligselskabernes Boligforening. Men vi kunne godt have tænkt os, at der var nogle, som var kommet længere end vi var, eller som var samme sted som os. Eller der lå noget skriftligt materiale om idrætslegepladser.

Hvornår blev idrætslegepladsen etableret?

Vi gik sådan set i gang i 1992, men det tog et par, år før vi begyndte på en egentlig projektering, fordi vi skulle vente på kommunen, som stillede arbejdskraft og maskiner til rådighed.

Hvorfor kom kommunen ind i billedet?

Fordi det er kommunens mark, vi ligger på. Vi har fået fri råderet over den, bortset fra at de vil tages med på råd, hvis vi ønsker at foretage større forandringer på området.

På hvilken måde fik I idrætslegepladsen etableret?

Vi lavede et markudvalg, som skulle koordinere og finde ud af, hvordan det skulle se ud dernede. Bestyrelsen bestod af frivillige voksne samt børn og unge i starten. Markudvalget skulle hive folk til, når der skulle laves noget. Det har nok været meget vores egen vicevært, der har været med, fordi han også har haft lyst til det i sin fritid. Han har kunnet låne maskiner. Han har været en utrolig drivkraft. Sommetider har der været mange beboere med, andre gange ikke så mange.

I har lavet en vold uden om asfaltbanen?

Det er fordi banen i forvejen ligger i nogle flotte grønne områder. Vi ville ikke have net omkring hele banen, så vi fandt på det der med volden.

Hvem bruger idrætslegepladsen?

Mange. Alle aldre. Vi har også det sidste stykke tid haft 20 somalier herne. Vi har kun to, der bor her. De har så fundet ud af, at der er et godt område her. Alle bruger den. Det er et åbent område. Det er en klausul, at det skal være åbent.

Hvilke aktiviteter foregår der?

Skateboard, basketball, fodbold, tennis, boule, volley, rulleskøjter, agility, spadsereture, bålaktiviteter, teltlejr, svævebane, cykling.

Er der nogle aktiviteter, der er mere populære end andre?

Basketball, fodbold, tennis, rulleskøjter er nok det mest foretrukne.

Foregår der ofte flere aktiviteter på en gang?

Ja.

Benyttes den hele året rundt?

Det gør den. Også basket om vinteren.

I har fået sat lysanlæg op?

Ja, det er lavet, så det vender væk fra bebyggelsen, og derfor ikke generer beboerne.

Hvem slukker det?

Det skal de selv gøre. Det gik også fint i begyndelsen. Problemet er, hvis de glemmer at slukke, så er det lidt dyrt. De kan selv tænde og slukke. Vi diskuterede meget, om vi skulle køre det sammen med vores gadebelysning, men det vil vi helst ikke.

Jeg bor selv tæt på, så nogle gange går jeg ned og slukker, men det har ikke været ret meget. Jeg har haft nogle unger oppe hos mig og klage, hvis nogle har glemt at slukke. "Det er altså for dårligt", "Kan I så ikke hjælpe med at slukke, hvis I kommer forbi?" De er meget miljøbevidste, de unge.

Går det på boligområdets fælles elregning?

Det gør det. Vi havde mange diskussioner, og mange sagde, at lamperne blev smadret, men det gør de overhovedet ikke.

Hvem benytter sig af den, og hvordan fungerer samarbejdet mellem de forskellige institutioner, skoler, idrætsklub og uorganiserede grupper?

Det er kun børn, unge og voksne fra vores to boligafdelinger og fra andelsboligforeningen ved siden af.

Dvs. det er kun de såkaldte uorganiserede grupper, der benytter idrætslegepladsen?

Ja.

Kan der foregå flere aktiviteter på en gang?

Det kan der, men der kan ikke spilles tennis og basketball på en gang. Det har nok givet nogle konflikter, men ikke noget, jeg har hørt om. Det er nok mest de voksne, der spiller tennis, og børnene, der spiller basket. De fleste respekterer et tidspunkt, så de får lov til at spille færdig.

Er der nogle aldersgrupper, den henvender sig mere til end andre?

Det var lagt op til, at det var de store unger fra 10 år og opefter. Det var dem, der fyldte meget, men det er alle grupper, der bruger den.

Bruges idrætslegepladsen på tværs af aldersgrupper og køn?

Ja, men flest mænd og drenge.

Er der en lige kønskvotering i dette boligkvarter?

Der er måske lidt flere enlige kvinder.

Hvordan har idrætslegepladsen påvirket boligområdet?

Det har givet et utroligt godt klima, og derfor brugte vi først nogle penge på den fodboldbane, som var der, inden vi lavede selve idrætslegepladsen. Fodboldbanen var faktisk livsfarlig at spille på. Den var fyldt med huller. De spillede fodbold hver eneste onsdag og hver eneste lørdag, og det var lige meget, om det var sommer eller vinter. De gamle på 30–40 varmede op med en cigaret, og humpede hjem med benskader bagefter. De store knægte på 14 var ligeglade, hvad der kom i vejen, de skulle ned og spille fodbold. Det var kun, hvis der var noget vigtigt i fjernsynet. Det har betydet utroligt meget

for vores klima herude. De laver ikke ballade mere, og de begynder at komme til vores fester. Det er mest de unge, der spiller, men tidligere havde vi også mange voksne, der spillede, men de er ved at blive for gamle og kan ikke holde til det mere. Men når der er sommerfest eller gadeturnering, så er de med igen.

Der er placeret en skurvogn på marken, hvorfor det?

En, der bor herude, havde en eller anden forbindelse og fik fat i den. Den blev bare sat derned. Vi har diskuteret meget, om den skulle stå åben eller ikke. Enden er, den er lukket. Samtidig med, at den blev sat ned, havde vi en langtidsledig i jobtilbud fra kommunen. Han gik og lavede den i stand sammen med viceværtten. Den er meget lækker. Der er sat borde og bænke op i den ene halvdel. Der er jo noget, der hedder at spille fodbold, og der er noget, der hedder 3. halvleg og drikke øl.

I den anden halvdel af vognen er der rekvisitrum med en separat nøgle til døren. Der er bl.a. fodbolde, rundbolde, bolde til boule. Jeg havde en nøgle, de kunne låne, men det er nu en anden, der har den, fordi han lånte den hele tiden. Men ellers er det nu sådan, at folk selv har deres egne bolde, tennisketchere o.a. med.

Benyttes idrætslegepladsen til særlige arrangementer?

Ja. Dels er der vores årlige sommerfest i august, hvor vi bl.a. har fodboldturnering, basketball, volleyball og orienteringsløb. Dels holder vi Skt. Hans fest med bål og forskellige aktiviteter. Og så kan der være noget mere spontant som f.eks. børnefødselsdage med skattejagt eller familier, som står og spiller volleyball.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etableringen?

Så vidt muligt. I markudvalget deltog nogle. Det har været lidt op og ned, hvor meget energi både de og vi andre har haft. Det har mest været "Hvornår får vi den asfaltbane, hvis vi ikke får den, begynder vi at spille vildt i gaderne." Vi har dog haft god kontakt med de unge, fordi vi har startet ungdomshuset op samtidig.

Har der været formuleret nogle ønsker?

Rampe til skateboard. Det startede med, at vi havde en rampe oppe ved parkeringspladsen. Den blev desværre smadret og fjernet. Og nu mangler de den så. Ellers synes jeg ikke, der har været noget. De har ikke haft andre massive ønsker.

Oplever I nogle konflikter/problemer ved idrætslegepladsen?

Vi oplever, at de store, der var rødder, er flyttet ind i vores ungdomsboliger, som vi har herude. Nu er de de store og ansvarlige, fordi de er vokset op med et eller andet. Mange af dem er blevet her. De har været gode til at jævne ud. Det gik også fint med at lave regler for f.eks. tennis, hvis der var nogle, der var i gang.

Der hvor de største problemer har været, men som trods alt er gået godt, har nok været i forbindelse med diskussionerne om, hvor mange penge af husleje budgettet, der skulle anvendes til idrætslegepladsen.

Hvor meget vil du tro, at huslejen er steget?

Jeg tror, det er noget med 60 kr. om måneden. Der er loft på alle vores konti, den må kun stige 2–3%.

Hvordan har viceværterne det med at holde området? Det er jo lidt mere besværligt end blot at holde en mark eller en græseng, der gror vildt.

Det har vi haft mange diskussioner om. Når det har kunnet lade sig gøre, har vi haft langtidsledige til at hjælpe med at vedligeholde og etablere. Det kan vi ikke få mere. Viceværterne har gerne villet sprøjte, men det har vi ikke ønsket. Der er en evig klage over alle de mælkebøtter. Vi har fra starten været klar over, at der kom ekstra tid på. Lige nu mangler der frivillig arbejdskraft, så det hele hænger på viceværterne. Det er en balance. Vi har dog den mulighed at kunne antage en afløser. Det skulle vi have råd til.

3.5 En fælles idrætslegeplads i Hodsager

"I projektet omkring idrætslegepladsen var vi nok lidt skeptiske over for hinanden i begyndelsen. Men jo længere vi kom ind i arbejdet, desto mere troede folk på, at det ville lykkes, og vi opdagede, at vi kunne bruge hinanden."

I Hodsager – et lille landsbysamfund i Jylland – har Hodsager Idræts- og Ungdomsforening i samarbejde med Hodsager skole og fritidsinstitutionen Regnbuen etableret en idrætslegeplads. Idrætslegepladsen med bl.a. en bandebane af kunstgræs ligger i en afstand af ca. 100 m fra både skole, idrætsforening og fritidsinstitution.

Formålet med idrætslegepladsen er at skabe flere udfoldelsesmuligheder i lokalsamfundet og at vise, hvordan det kan skabe konkrete resultater, når flere instanser i et lokalsamfund samarbejder.

I forbindelse med idé- og etableringsfasen har der været nedsat en styringsgruppe med bl.a. Erling Nielsen, fodboldudvalgsformand i Hodsager Idræts- og Ungdomsforening og Hans-Ejner Juulsen, pedel på Hodsager skole.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Det var der mange årsager til. Den ene var, at vi syntes, det var lidt fattigt, at drengene kun kunne spille fodbold op ad en gavl her på skolen. Det kunne vi nok lave lidt bedre for dem. Vi havde læst, at der rundt omkring var etableret idrætslegepladser. Så tænkte vi, at det behøvede ikke altid være de store steder, man havde sådanne faciliteter. Vi ville lave en bane med en bande om – det var det, der var ideen først. Selvom vi gerne ville have en idrætshal, måtte vi se de positive muligheder i den ny bane. Her ville det være muligt for børn og unge at dyrke uorganiseret idræt, når de havde lyst. Den står faktisk til fri afbenyttelse alle ugens syv dage. Det ville vi næppe kunne praktisere med en idrætshal.

Har I hentet inspiration ude fra til, hvordan den skulle etableres?

Vi har snakket os frem til det. Hver især har bidraget med de ideer, vi har set eller hørt. Så lavede vi en skitse og diskuterede, om vi nu skulle have mål på sådan en bane, for så har man også på forhånd sagt, hvad man skal bruge den til. Vi blev enige om, at der skulle mål på. Vi har fået inspiration fra en idrætslegeplads i Ølstrup. Til at begynde med ville vi nok have lavet bander og stolper af metal, men så kom vi i tanke om, at det kunne laves i træ. Det var nemmere at lave det i træ end metal.

Ud over bandebanen, som vi har døbt den alternative boldbane, er der almindelige græsbaner og et klatrestativ, som var blevet etableret for nogle år siden til dagplejerne. At vi betragter det som en idrætslegeplads er fordi, vi har nogle ideer om, at området efterhånden skal udvikles. Det her var første trin.

Hvem har stået for selve etableringen?

Der har kun været frivillig arbejdskraft. Der er jo både den ene og den anden type håndværkere iblandt os. Vi har ikke haft udgifter til arbejds løn ud over de få ting, vi ikke selv kunne klare, f.eks. transport af kunststofbelægningen.

Hvilke aktiviteter foregår på idrætslegepladsen?

Fodbold, håndbold, hockey og basketball. Men der sker mange andre ting. En af de virkelig gode oplevelser er, når man tilfældigt kommer forbi en formiddag eller aften, og der er børn og unge mellem syv og så et par og tyve år. Så organiserer de bare et eller andet. Man kan ikke umiddelbart se, hvad det er, eller hvilke regler de har. De bruger i det hele taget mange forskellige regler.

Tager de selv deres bolde, hockeystave o.lign. med?

Ja, vi har så også lavet en boks med nogle bolde og lidt hockeystave.

Er der nogle aktiviteter, der er mere populære end andre?

Fodbold spilles meget.

Fungerer idrætslegepladsen også som et hænge-, sidde-, snakkested?

Ja, helt sikkert. Det er også et være- og snakkested. Nogle gange tror man ikke, der er nogen, men så sidder der nogen bagved banden med cola og chips. Der er jo læ, uanset hvordan vejret er.

Foregår der ofte flere aktiviteter på en gang?

Ja, man ser tit, at nogle spiller hockey, og så er der nogle, der spiller til mål i den anden ende.

Benyttes idrætslegepladsen hele året rundt?

Ja, det gør den. Vi har planer om at sætte lysanlæg op, så den kan benyttes endnu oftere.

I har kunststofbelægning, hvorfor valgte I det?

Vi tror, det er det bedste, for vi så jo, da der blev spillet bold op ad gavlen, hvad græs kan holde til. Når mellem 50–100 knægte sparker bold hver dag, kan man ikke have græs. Det kan ikke lade sig gøre. Den her belægning har ligget 3/4 år, men det kan slet ikke ses på den. Den kan holde i mange år.

Vi er så heldige, at vi har sandbund. Så der kommer aldrig vand op. Vi blev enige om, at hvis vi tog mulden af og lagde stabilgrus, så kunne vi lægge belægningen ovenpå. Havde det været på en anden jordtype, skulle vi have drænet i siderne, så vandet kunne komme væk. Vandet løber gennem belægningen, men det kræver, at det kan komme længere ned. Vi gav 100.000 kr. for selve belægningen, det var billigt. Vi fik et tilbud fra et firma, som gerne ville have noget i gang. Vi har selv hentet det i Tyskland for at få det billigere. Transporten er ikke med i de 100.000 kr.

Er der nogle ulemper med kunstgræs?

Man skal huske at lægge kunstgræsset ud før banderne, fordi kunstgræsset krymper en lille smule. Hvis nogen falder på kunstgræsset kan det godt brænde lidt på huden, men det har nu ikke været det store problem.

Kan man spille på den i snevejr?

De spiller på den, selvom den bliver lidt glat. Man evt. komme noget salt på. Der er ingen problemer, den bliver ikke ødelagt. Den bliver våd, når det regner. Dem, der smider sig på den bliver rigtig våde, men der sker ikke noget ved det. Det er uden tvivl kunststofbelægningen, der gør, at den er så attraktiv. Havde vi ikke haft den belægning, havde der ikke været nogen. Så havde det været en stor jordklump.

Hvad er banderne lavet af?

De er lavet af 22 mm vandfast krydsfiner og med 4x4 trykimprægnerede stolper. Man kan sidde på den.

Skal det være trykimprægneret træ?

Rent praktisk er det svært at lave uden, i og med at stolperne går ned i jorden. Alt det træ, der ligger på tværs, er også trykimprægneret. Krydsfinerpladerne er ikke trykimprægneret, det er en vandfast krydsfiner.

Hvordan fungerer samarbejdet mellem de forskellige institutioner, skoler, idrætsklub og uorganiserede grupper?

Der er ingen problemer i forhold til, hvem der skal bruge den. Vi er jo ikke så mange, at det giver problemer. Man må også sige, at det har styrket samarbejdet mellem foreningsliv, skole og daginstitution med denne her idrætslegeplads. I projektet omkring idrætslegepladsen var vi nok lidt skeptiske over for hinanden i begyndelsen. Men jo længere vi kom ind i arbejdet, desto mere troede folk på, at det ville lykkes, og vi opdagede, at vi kunne bruge hinanden.

Hvis nu nogle spiller dernede, og fodboldklubben finder ud af, at nu skal de ned og spille?

Vi har faste træningstider, det er ikke noget problem, så viger dem, der er der. Er der mange dernede, kan det være vi siger, vi bliver ovre på de normale træningsbaner. Vi har ikke lagt os fast på, hvem der bruger den. Men kommer der en træner og siger, han vil låne den en time, er det ikke noget problem. I frikvartererne er den delt op mellem klasserne i et skema. Man har været nødt til at lave en fordeling i frikvartererne, fordi alle klasserne gerne vil bruge den. Sidste år var der meget skriveri om, at man havde problemer med at få skolebørn ud i frikvartererne. Det er fordi, der er for lidt spændende at komme ud til. I starten var der ingen grænser for, hvad klasserne kunne få af gode ideer for at få lærerne til at give klasserne mulighed for at komme først ud i frikvartererne.

Hvis Regnbuen kommer og siger, at de gerne vil være der, siger vi til vores, at de må springe over i dag.

Regnbuen er en daginstitution med børnehavebørn og fritidshjemsbørn?

Ja, og samarbejdet fungerer godt. Man hører sig frem til, hvem der skal bruge den.

Er der andre organiserede grupper, der bruger idrætslegepladsen?

Ja, legestuen. De små tonser rundt, der er jo ikke noget med, at man falder over pæle eller andre ting.

Kommer der voksne ned og spiller?

Ja, alle aldersgrupper kommer, men i hovedtræk er det nok, fordi børnene skal derned, så går de voksne med. Der er mange, der spiller bold med børnene.

Bruges idrætslegepladsen på tværs af aldersgrupper og køn?

I skoletiden er det helt på tværs. Det er nok mest drenge, når vi snakker om de unge, men det skyldes nok, at vi har en rideklub, hvor mange piger går til ridning. De ældre piger har lidt andre interesser. Men i frikvartererne går pigerne også med derned.

Oplever I nogle konflikter/problemer ved idrætslegepladsen?

Vi havde problemet med, at dagplejemødre ikke kunne komme ind på banen.

Hvad med vedligeholdelsen af idrætslegepladsen?

Vi var syv personer i arbejdsgruppen i idé- og etableringsfasen, men efter sommerferien hvor idrætslegepladsen er blevet etableret, er der nu en tremandsgruppe: Een fra idrætsforeningen, en fra skolen og en fra fritidsklubben. Det er så de tre, der er ansvarlige. Hver af disse har indvilliget i hvert år at betale 2.500 kr. til vedligeholdelsen.

Benyttes den til særlige arrangementer?

Den bruges til vores årlige byfest. Og til vores skoleidrætsdag, som vi holder sammen med tre andre skoler her i kommunen. Vi har også haft en kulturuge, hvor der blev afholdt en hockeyturnering på vores bane.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etableringen?

Vi har ikke holdt nogen møder med dem. Vi manglede nok også en model for, hvordan vi kunne have grebet det an.

3.6 En fodboldlegeplads i Næstved

"Man skal kunne kvæle sig selv, og man skal arbejde for sagen."

Næstved Idrætsforening, som i flere år har haft et superligahold i fodbold etablerede i samarbejde med Næstved Tidende i 1992 det, der blev kaldt Danmarks første fodboldlegeplads. Fodboldlegepladsen ligger på et offentligt område lige uden for NIF boldbaner og klubhus. En af idémændene bag fodboldlegepladsen og den person, som har lagt et kæmpemæssigt frivilligt stykke arbejde i den konkrete udformning af fodboldlegepladsen er Mogens Nonbo, næstformand i NIF.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Det ligger 5–6 år tilbage. Vi havde en træner og nogle andre aktive folk. De kom med på et ungdomsmøde, hvor vi skulle snakke om, hvad vi kunne gøre for at få flere medlemmer. Man kom ind på en eller anden form for legeplads til de små. Der kom egentlig ikke rigtig noget ud af det. Ideen var god nok, men den blev ikke rigtig fulgt op. På et tidspunkt havde jeg en snak med Næstved Tidende, og der nævnte jeg kort det med en fodboldlegeplads en gang til. Den fangede bladchefen, og så tog det ene ord det andet. Da vi gik fra hinanden var vi helt sikre på, at vi havde lavet en aftale om at etablere en fodboldlegeplads. Men vi vidste ikke, hvordan den skulle være. Vi havde en idé, men der fandtes ingen fortilfælde eller tegninger. Så den bryggede vi på et stykke tid. Et kreativt menneske på avisredaktionen blev sat til at lave et udkast. Så begyndte vi at barbere lidt på det, og via min faglige viden kunne jeg sige, hvordan vi rent praktisk kunne gøre det.

Du er håndværker?

Udlært elektriker, men jeg har beskæftiget mig på tværs af mange håndværksmæssige fag. Så jeg havde en idé om, hvordan den kunne konstrueres. Det var på den måde, vi fandt ud af, hvor stor den skulle være, højde, bredde osv. Den endte med at blive 15 m bred og 30 m lang. Da vi så havde det finansielle i gang, var der kun en ting at gøre, og det var at få fat i værktøjet. Vi startede i august 1991 og var færdige til indvielse april næste forår.

Det var altså tanken om at lave noget for de mindre børn, der skabte den?

Ja, det havde egentlig ligget os på sinde længe, men der var ikke rigtig nogen, der vidste, hvordan det skulle gribes an. Man var jo klar over, at der var nogle kalorier, der skulle brændes af på det. Det har vi så gjort.

Har I hentet inspiration udefra?

Der var ikke rigtig nogen fortilfælde, det hele kørte rundt inde i hovedet på os, hvordan det skulle være. Stadsinspektøren valgte det område, vi skulle have. Så måtte vi finde ud af og få det til at falde ind i området på en pæn måde. I starten var det kun på almindeligt græs, men det viste sig meget hurtigt, at det slet ikke kunne bære. Der var meget hurtigt vådt og dermed vandpytter foran målene. Det var et problem kunne vi meget hurtigt se.

Vi hentede et tilbud med kunstgræs, men det røg op i 192.500 kr. ekskl. moms. Det var ikke lige det, vi syntes, vi kunne magte på en så lille bane.

I valgte at skifte græsset ud med grus?

Efter et års tid gik vi så i gang med at grave jorden af og lagde Fibertex i bunden til at tage vandet, og så lavede vi en form for grusbane med grus og ærtegrus. Først noget almindeligt grus og så ærtegrus i 30 cm dybde. Gruset i toppen må ikke være for fint og løst i tilfælde af storm. Vi fik også lagt dræn, og det synes vi selv har været meget nemt at vedligeholde. Vi havde først tænkt på at bruge svensk grus, men efter at have snakket med forskellige eksperter valgte vi ærtegrus.

Banderne er hævet fra jorden hele vejen rundt. Så der ikke kan gå fugt op, og vi undgår råd nedefra, men også for at børnene ikke skal kunne få fødderne i klemme.

Vi gik lige så langt ned med stolperne, som man gør, når man graver elkabler ned. Det er 80–90 cm, så er vi nede i frostfrit område. Det kan godt være, det er for meget, men vi valgte at gøre det gedigent. Og så beklædte vi banen på begge sider af stolperne. Så det er en forholdsvis bred væg med låg på. Vi har den i 65–70 cm, det er en meget god højde.

I har kun brugt skruer?

Ja, der er ikke et søm dernede, alt er skruet i, netop så sømmene ikke arbejder sig ud om sommeren, så der sidder sømhoveder fremme. Det kan være temmelig farligt at komme til at gubbe sig op af sådan et.

Hvem lavede fodboldlegepladsen?

Det er først og fremmest frivillig arbejdskraft. Det eneste, vi gjorde, var da vi midt på sommeren skulle have lavet 100 huller til stolperne. Dem fik vi boret ned med en rendegraver, som havde sådan et 25 cm bor, som man bruger, når man skal sætte master ned. Det er sådan set det eneste, vi har betalt os fra. Og så fik vi betonen færdig. Men ellers er det frivillig arbejdskraft, og jeg vil nok sige, at jeg har lavet 90% af det selv. Så det er blevet enormt mange timer. Vi ville være færdige til april, når sæsonen startede, og det nåede vi også.

Det er et stort arbejde, hvis man skal gøre det selv?

Man skal kunne kvæle sig selv, og man skal arbejde for sagen!

Man skal også have en håndværksmæssig viden?

Det vil jeg mene, for det har jo noget med materialevalget at gøre. Det skal helst bestå i mange år og se pænt ud. Den måde, vi har lavet det på, den forgår aldrig. Jeg vil nødig være ham, der skal ud og rive det ned igen. Ikke ved håndkraft.

Hvad har det kostet?

Første etape, dvs. selve banen som den stod med bander, sparkevæg, hea-degalge m.v. kostede ca. 45.000 kr. Da vi så lagde grus i stedet for græs blev det nogenlunde det samme beløb. Så i alt har fodboldlegepladsen kostet ca. 90.000 kr.

Fortæl lige, hvorfor I ikke valgte kunststof?

Jeg talte med dem, der havde med kunststof at gøre. Og prisen må jeg sige chokerede mig jo lidt. Men det var egentlig ikke det, der var argumentet for ikke at tage det. Det var, at man fortalte mig, at på kunststofgræs må man kun gå med gummisko og ikke med fodboldstøvler med knopper. For hvis man kommer ind i en tackling og har knopperne godt ned i græsset, så kan de ikke dreje rundt. Støvlen er låst fast.

Vi var bange for, at vi ville få ledbåndsskader, ankelbrud og den slags uheldige ting. Det var noget, der gav os kuldegysninger, da vi konstaterede det. For vi ved godt, hvis vi har kunststofgræs, så løber de små ikke ind og skifter fra fodboldstøvler med knopper til gummisko for at rende derind. Og så går det galt. Så det var et helt klart argument for, at vi gik bort fra det.

Havde I overvejet at lægge asfalt på?

Nej, det har vi aldrig. Det vil ikke give andet end smadrede knæ eller revne bukseben. Man kan heller ikke bruge fodboldstøvler. Den ville også blive isglat i frostvejr, hvis ikke vandet kan komme fra, så det har vi aldrig overvejet.

Har I overvejet at sætte lysanlæg op?

Det har vi ikke, men vi har da en lysmast lige henne på den anden side på hjørnet, så man kunne jo bare dreje kuplen, hvis man ville.

Er der nogen vedligeholdelse?

Den bliver sommetider lige jævnet lidt og tromlet. Så har vi malet den en gang efterfølgende for at holde den pæn, men ellers er der ikke noget. Der skal jo ikke slås græs mere.

Hvilke aktiviteter foregår på fodboldlegepladsen?

Mange af vores puslingehold laver små turneringer dernede. Træner også sommetider dernede, hvis de ikke kan være andre steder. Kvarteret her omkring bruger den, når der er børnefødselsdage. Og tit foregår der en eller anden improviseret kamp.

Stort set alle vore spillere har været inde og lave en eller anden form for konkurrence eller leg derinde. Så den bliver brugt rigtig meget. De omkringliggende skoler har spurgt os, om de må benytte den i undervisningstimerne i idræt, og det har de selvfølgelig fået lov til, da den ligger et offentligt sted. Så den bliver nok brugt mere, end vi umiddelbart selv havde regnet med. Selv vore førsteholdsspillere har været inde og lege på den engang imellem. Så den lever op til sit navn.

Hvordan fungerer sparkevæggene, headegalgen og klatrestativet?

Selve sparkevæggen bliver bl.a. brugt til at konkurrere indbyrdes om den afsluttende sodavand på vej ind fra træning, eller hvad man nu kan finde på. Man får point, når man rammer ind i hullerne. Ved trampolinen prøver man at finde ud af, hvor bolden havner, når man sparker ind på den.

Klatrestativet er nok mere en form for børneparkering, altså til dem der har helt små børn med. De løber derned, og så hører de ikke mere til dem, før de skal hjem igen. Det er til de helt små, som egentlig ikke er gamle nok til at spille fodbold endnu.

Når der er mange dagplejemødre ude med barnevognene, så holder de lige ind her, for der er noget beskæftigelse og noget underholdning. Det har vi heller noget imod, for de færdes i vores område og lærer vores faciliteter at kende. Vi synes selv, at det er en naturlig ting, når de engang skal vælge fodbold, at de så kender det her område, hvor de har færdes lige fra barn.

Benyttes den hele året rundt?

Det tror jeg nok, den gør. Der er nogle, som gerne vil rende derude og svine sig til om vinteren, når gruset er vådt. Og det er de da velkomne til.

Kommer der folk udefra og bruger fodboldlegepladsen?

Det gør der. Det har vi absolut ikke noget imod. Dem, som før spillede i en baggård, de spiller også hernede. De har noget med, der ligner en bold, og så kan der spilles. Det er også derfor, den ligger på den rigtige side af hegnet, fordi her bliver der jo låst.

Der er låger i begge ender i forbindelse med klubhuset og alle vores baner. Det er en kommunal beslutning, at vores fodboldanlæg skal være lukket om aftenen. Der er jo hundeluftere og alt muligt andet. Men fodboldlegepladsen ligger altid frit tilgængelig.

Er der nogle aldersgrupper den henvender sig mere til end andre?

Den henvender sig til alle, men der kommer mange i 10–14 års alderen. Det kan jeg se på cyklerne. Der kommer mange i den aldersgruppe med en bold på bagagebæreren. Inden de kommer over i den mere feminine alder, hvor de ikke må blive snavset. Men de kommer så også en gang imellem.

Vi har både piger og drenge. Banen bruges både af drenge- og pigespillerne. Det kan ske, at der er så meget run på alle banerne, at der ikke er plads til alle. Så tøffer de ned på fodboldlegepladsen og fordriver tiden med noget småbold.

Indgår fodboldlegepladsen i den almindelige træning?

Ja, til de helt små. Trænerne kan bedre holde dem aktive. Det er mere intensivt.

Og konditionskrævende?

Ja, den er mere tung at løbe på. Men det gør jo heller ikke noget.

Oplever I nogle konflikter/problemer ved idrætslegepladsen?

Ikke andet, end at vi måtte ændre underlaget fra græs til grus.

Det har heller ikke været sådan, at når I gerne ville bruge den til jeres fodboldtræning, så har I ikke kunnet komme til?

Nej, sådan har det ikke været. Fordi når vi bruger den selv, er det fordi, der ikke har været plads andre steder. Og så er de sådan spontant gået derned. Der står ikke en tavle, der fortæller, at de og de tidspunkter skal den benyttes til det og det. Det er efter princippet den, der kommer først til mølle ... Jeg har aldrig oplevet en klage over, at der er nogen, der er blevet smidt væk.

Hvad tror du, den har betydet for klubben?

Vi fik jo prædikatet "Danmarks første fodboldlegeplads". Det har betydet, at jeg og klubben har haft rigtig mange henvendelser, indtil vi lagde det i system under SBU's ungdomskonsulent.

Jeg så til en landskamp på et tidspunkt, hvor der blev kørt noget PR, at der var sekvenser hernedefra på storskærmen inde i Parken. Vi er blevet profileret på den, ingen tvivl om det. Rent medlemsmæssigt, men det er jo ikke til at måle, men jeg mener, at vores fremgang i medlemstallet kan have noget at gøre med fodboldlegepladsen.

Mener du, at det er fordi, der er børn, der bare er begyndt at komme herved og har fået lyst til at melde sig ind?

De er i hvert fald blevet bekendt med klubben og med forholdene, og at vi har en fodboldlegeplads. De har måske allerede været her nogle gange før, og så er det en naturlig ting for dem at komme og melde sig ind. Det skal da ikke være nogen hemmelighed, at det var en bagtanke.

Har det også haft indvirkning på klublivet?

Der er stor forældreopbakning i de små årgange. Det er selvfølgelig, fordi forældrene føler sig forpligtet til at komme med deres små børn. Så deltager de aktivt i vores arrangementer. Det er også derfra, vi rekrutterer mange af vores nye hjælpere, trænere og ledere.

Hvis man selv spiller som senior, tager man så sine børn med?

Ja nogle gør, fordi de ved, at de kan parkere deres børn herude. Det er rigtigt. Det ser vi meget med vores old boys. Nogle af veteranerne har deres børnebørn med. De ved, at der er et sted, hvor de kan være trygt og roligt.

Har I fået ideer til at forandre eller udvide fodboldlegepladsen?

Ja, men jeg tør næsten ikke komme med det i en offentlig sammenhæng, for så hænger jeg på et stort projekt igen. Vi kunne tænke os at lave en form for det, der i gamle dage hed en dødsdrom. En stor rund cirkel i et par meters højde, hvor man kørte rundt på motorcykel. Jeg kunne tænke mig at have boldspil derinde, det ville nok være en ret krævende bane. En rund bane.

Har du nogle mål på sådan en bane?

Så langt har jeg slet ikke tænkt endnu. Men det er kun på tegnebrættet. Den kunne sagtens ligge nede ved siden af den eksisterende fodboldlegeplads. Det kunne være spændende at udvikle nogle nye boldspilsmuligheder. Man kunne også lave en beachvolleybane derude.

Når jeg fostrer nye ideer, er jeg meget opmærksom på, når projektet står færdigt – hvad så? Det skal for det første falde ind i miljøet, men man skal også tænke på vedligeholdelse og sikkerhed. Det må ikke være for højt, så de kan klatre op og falde ned, så har vi problemet, hvad med forsikringer osv.? Det skal man have med også. Det er også det, der har gjort, at jeg ikke er gået så kraftigt ind i det endnu med 'dødsdromen', men det kommer måske.

Er I ansvarlige for brug af fodboldlegepladsen?

Både ja og nej. Det er jo som nævnt et kommunalt område, den ligger på. Og det er offentligt tilgængeligt, så det har vi ikke nødig at gøre. Men altså sker der et eller andet, kan vi hurtigt blive hængt ud, for det er jo hos NIF, det foregår, og det er der, ulykken er sket. Det er klart, de vil koble den på os. Hvis du lagde mærke til klatrestativet, så var det netop fra et godkendt firma, så vi er sikre på, at det opfylder normerne.

Kigger I det så efter ind imellem?

Ja, jeg går op og ser, om noget har revet sig løs, om der sidder blottede skruer eller møtrikker, så man ikke kan komme galt af sted.

Benyttes idrætslegepladsen til særlige arrangementer?

Når vores forældreforening afholder vores store fodboldstævne i St. Bededagsferien er der en masse hold, der ikke er i kamp. Men så er de at finde nede på fodboldlegepladsen, for den har de ikke set, der hvor de kommer fra. Den har jo også nyhedens interesse. Der har også været holdt nogle juleturneringer. Det er også dernede, det foregår. Den bliver flittigt brugt.

Hvilke regler spiller I efter, når I har turnering?

Jeg mener, at de bruger 7-mandshold, og så er de 5 på hvert hold og 2 til udskiftning. Men hvis der er en ekstra, bliver vedkommende ikke holdt udenfor, så er der også plads til ham eller hende. Det er noget, man strikker sammen fra gang til gang afhængig af, hvad man har til rådighed af spillere. Fordi den har jo ikke nogen opkridtning som sådan. Der har man så et eller andet mærke, her er midterlinjen, her er straffesparkfeltet osv. Det er jo umuligt at strege sådan en grusbane op.

3.7 En idrætslegeplads på Stenbroen i København

"Vi vil ikke se vold på banerne, hverken slagsmål eller knojern. Men vi kan jo ikke styre, hvad der sker i baggårdene bagefter. Men vi siger, at vi ikke vil have det her. De må løse deres konflikter andre steder. For os er anlægget åbent for alle. Det er måske lidt naivt at sige, men sådan er det altså."

På Vesterbro i København blev der i sommeren 1992 taget et stort skridt for at etablere en idrætslegeplads på et offentligt, kommunalt anlæg. Anlægget blev gennemrenoveret, og der blev placeret en container med idrætsrekvisitter. Studenter Settlementets Boldklub, som er en idrætsklub på Vesterbro, var primus motor i dette initiativ. Formålet med at indrette idrætslegepladsen var at støtte den uorganiserede idræt og dermed skabe flere udfoldelsesmuligheder i et bykvarter, der i den grad er underforsynet med idrætsfaciliteter. En central person i dette nye idrætsinitiativ på Vesterbro er Peter Gorm Hansen fra Studenter Settlementets Boldklub.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Det var en kombination af flere ting. Vesterbro er i den grad underforsynet med idrætsfaciliteter, så en idrætsforening som vores kommer til at mangle en profil i det miljø, hvor vi hører hjemme. Så vi tænkte selvfølgelig meget på, hvordan vi kunne vise os udadtil i bydelen.

Samtidig havde vi et godt nedslidt udendørs skoleanlæg, som vi kalder De røde baner (asfalten er farvet rød), og som oprindeligt hørte til en skole. Efterhånden var det blevet mere offentligt tilgængeligt, mange af vores medlemmer kom der. Børn og unge, som spillede fodbold i deres fritid.

En tredje ting var, at det var på den tid, hvor man i Fælledparken på Østerbro i sommerperioden havde opstillet en container med idrætsrekvisitter, som folk, der var i Fælledparken, kunne låne at lege med, spille bold, eller hvad de måtte have lyst til.

Så koblingen af de tre ting gjorde, at vi prøvede at få en container på De røde baner, så vi kunne arbejde ude i miljøet, hvor de voksne, unge og børnene var, og hvor vi samtidig kunne få en tættere kontakt til vores egne medlemmer.

Vi søgte penge i Folkeoplysningsudvalget i København og Kulturministeriet til en container med diverse idrætsrekvisitter og fik det bevilliget. Vi startede op og begyndte uden egentlig at have nogen erfaringer med det arbejde. Det er nu efterhånden 3 år siden.

Hvad kom det til at koste?

Container, rekvisitter osv. kostede ca. 30.000 kr. Vi søgte løn til en person for hele det første år for at få containeren i gang. Det var ca. 40–50.000 kr. den første sommer. Og selve renoveringen af De røde baner har kostet ca. 500.000 kr. Så efterhånden nærmer vi os de 600.000 kr.

Du sagde, at det var et sted, hvor der i forvejen kom børn og unge?

De røde baner er et meget brugt sted det meste af året. Stedet benyttes både af vores egne medlemmer, fordi vi er en lokal klub, men også af mange uorganiserede grupper, som fungerer i små sammenhænge uden at spille i klubben. Også af de mange ungdomsgrupper, som siver omkring på Vester-

bro. Så der var også det sigte at gå ind og lave noget opsøgende arbejde med udgangspunkt i De røde baner.

Hvordan fandt I frem til, hvordan De røde baner skulle indrettes? Der var jo noget i forvejen.

Der var 2 håndboldbaner med rødt asfaltunderlag, som fortrinsvis benyttes til fodbold. I den forstand har vi ikke gjort så meget ved indretningen, ud over at vi har fået sat bøsninger i jorden, så der er mulighed for at spille flere forskellige boldspil, end der oprindeligt var mulighed for. Nu kan man spille tennis, volleyball, basketball ud over fodbold og håndbold, hvor det før blev brugt primært til fodbold.

Man kan samtidig sige, at en idrætslegeplads er et vidt et begreb. Vi synes, det ville være en god idé at sætte en container op et sted, hvor der i forvejen kom børn, unge og voksne.

Hvordan fungerer containeren?

Containeren skal låses op. Vi har nøgle i klubben og holder åbent to gange om ugen om eftermiddagen fire timer ad gangen. Der er så en person, som passer containeren. Skolen og institutioner i området har fået nøgle og bruger den uden for de bestemte åbningstider, men når børn og pædagoger har lyst til at bruge den. Derudover er der nogle frivillige, nogle beboere fra området, som vi kender, der har nøgle, som også holder den åben.

Indebærer det nogle forpligtelser at have sådan en nøgle?

Hvis man åbner containeren, så holder man den åben, dvs. at andre også kan komme og bruge fra den. Man åbner ikke kun for sig selv, for så kan man ikke styre, at nogle kan og andre ikke kan. Selvfølgelig sørger man for, at der er ryddet op, og redskaberne er inde, når man forlader den igen. Det er stort set det eneste, det indebærer. Og ellers rimelig moralsk og etisk optræden over for de andre brugere.

Hvad med indbrud i containeren?

Der er desværre i år begyndt at blive stjålet meget fra den, og det har der aldrig været noget af før. Det kan hænge sammen med, at der er flere frivillige, der holder den åben. Tidligere har det mere været os selv. De andre er ikke så opmærksomme, det er lidt ærgerligt.

Idrætsklubben er der to eftermiddage, dvs. at I har en form for bemanning?

Vi sagde fra starten, at hvis vi skal bruge det som forening, så må vi også ud til vores medlemmer. Derfor holder vi åbent tirsdag og torsdag fra 14–18.

Hvilke egenskaber kræves for at bemande sådan en container?

Det synes jeg er svært, det er jo meget personligt. Sådan er det med alt den slags arbejde. Det viser sig jo også, at alt projektarbejde med idræt i dag, der henvender sig til mere truede grupper, det er folk med en stor karisma omkring sig, der kan suge dem til sig og fange dem.

Skal man selv kunne noget idræt?

Det er en god ide. De har altid respekt for en der kan give en *tunnel* på en selv, det giver noget pondus. Og det gælder især for børn og unge.

Jeg ved, det er mænd, der har stået i containeren. Kunne man forestille sig, at hvis det var en kvinde, kunne det tiltrække flere piger?

Sagtens ja, men vi har kun haft mænd.

Hvordan kom I i gang med at renovere De røde baner?

Anlægget var meget nedslidt med gamle asfaltbaner, der var ca. 15 år gamle. De var fulde af huller og kørt op, målene var ødelagt, basketballkurvene flået ned, der var huller i nettet, der omkranser banen osv. Det blev brugt til affaldsanlæg. Man kunne godt spille bold, men man gjorde det i en bunke af hundelorte og glasskår. Et udtryk for, hvordan Vesterbro ser ud, hvis man ikke er opmærksom på at holde tingene vedlige.

Vi startede som tidligere nævnt med at få en container. I løbet af den første sæson blev det klart for os, at vi simpelthen måtte sætte anlægget i stand, hvis vi skulle kunne bruge det som et ansigt udadtil.

Så fandt vi ud af, at vi skulle bruge ca. 400.000 kr. for at få et nyt, renoveret anlæg. Vi sendte ansøgninger primært til DGI og Kulturministeriet og fik penge begge steder fra. Så mange penge i hvert fald, så vi kunne gå til kommunen og sige, nu har vi halvdelen, hvad siger I så? Så kunne kommunen jo dårligt undslå sig for at sige, så fylder vi op og får lavet det anlæg i stand. Det var en meget god kontrakt at indgå.

Hvornår var det?

Det er 2 år siden til oktober, så det var i 1993.

Men der har ikke været frivillig arbejdskraft til at etablere selve banerne?

Nej, det har været rent professionelt. Kommunen gik ind og renoverede anlægget og fik så det tilskud, vi havde hentet hjem.

Hvilke aktiviteter foregår?

Containeren indeholder udstyr til en lang række boldspil, og alle mulige legeredskaber fra ethjulede cykler til kængurustylter. De unge og voksne spiller primært forskellige typer boldspil, ikke ret meget volley, men meget fodbold og tennis.

De andre redskaber er det primært børnene, der vælger. De kan lettere gå hen i et hjørne og stå og hoppe på kængurustylte og spille småbold, det er lidt aldersbestemt. De lidt ældre spiller petanque. Basketball spilles også meget.

Er der nogle aktiviteter, der er mere populære end andre?

Fodbold er utrolig populært. Dernæst er det basket, tennis og unihockey.

Foregår der ofte flere aktiviteter på en gang?

Det gør der næsten altid.

Benyttes den hele året rundt?

Det bestemmer vejrliget, men der bliver også spillet bold om vinteren, hvis der ikke ligger sne på banen. Men containeren holder vi ikke åben om vinteren.

Hvordan fungerer samarbejdet mellem de forskellige institutioner, skoler, idrætsklub og uorganiserede grupper?

Det fungerer ikke så godt, synes jeg. Jeg synes, vi har været meget åbne som forening. Vi har gået ud til institutionerne og sagt, her er nøgler, og vi er meget åbne for samarbejde. Vi har indtryk af, at hvis der skal ske noget samarbejde, skal det komme fra os. Det kan selvfølgelig være, at pædagoger og lærere er meget presset i deres hverdag, det er de sikkert.

Jeg synes ikke, vi har haft overskud til at gøre mere arbejde på den side af sagen andet end at åbne containeren for dem. Det er et ønske fra os at få et bredere samarbejde i gang, også for at kunne lave en ind- og udslusning af institutionsbørn og skolebørn i forhold til foreningslivet på Vesterbro.

Bruger institutionerne den om formiddagen?

Både den nærliggende skole og en af daginstitutionerne, der ligger tæt ved, benytter stedet.

Har I selv som klub noget organiseret idræt på selve idrætslegepladsen?

Nej, det må vi ikke. Det er et kommunalt anlæg. Vi må ikke bruge den til fast, organiseret træning af nogen slags, fordi så lægger vi beslag på et offentligt anlæg, og det må vi ikke.

Kunne I godt have tænkt jer det?

Det kunne være oplagt at lave nogle andre idrætsgrene i forhold til det, vi har i forvejen, f.eks. streetbasket, og prøve at organisere det i klubsammenhæng. Eller noget asfaltvolley eller hvad det nu kunne være, noget som ikke ligger for langt fra vores normale idrætsaktiviteter, og som relaterer sig til det område, vi ligger i.

På denne måde kunne det også sluse nogle folk ind i foreningslivet. Det kunne måske også være en fordel for os at arbejde med de mindste børnegrupper på idrætslegepladsen i stedet for at tage til Valby og træne med dem. Så man samledes der og spillede bold der de første to år, så de ikke skulle så langt væk hjemmefra for at spille bold.

Så der var forskellige muligheder i det, men det blev klart tilkendegivet fra kommunen, at det måtte vi ikke. Og hvis vi i øvrigt brugte det til aktiviteter ud over åbningstiderne, skulle vi gøre opmærksom på det. Det gør vi så også, selvfølgelig. Det er rimeligt nok i forhold til, at containeren er et åbent tilbud, der ikke kun er for vores medlemmer.

Er der nogle aldersgrupper, den henvender sig mere til end andre?

Det er der i princippet ikke, men den bliver mest brugt af børn fra 7–8 år og op til voksne på 30–35 år. Det er mest drenge/mænd, men der kommer også piger og spiller bold. Især børnene er en blandet landhandel.

Ud af den aldersgruppe er der så nogle, der bruger den mere end andre?

Mest de boldspillende, dvs. fra 14–25 år. Dem er der mange af.

Men når de så spiller, er det så på tværs af alder?

Det kan man godt sige. Hvis de kan være med, er det på tværs af alder. Men det er klart, at de små børn ikke får lov at være med, når unge og voksne spiller bold. Så går det simpelthen for tjept. Men der kan sagtens være unge på en 13–14 år, der spiller med sammen med de voksne.

Bruger de idrætslegepladsen til andet end at dyrke idræt?

Den bruges også som mødested.

Dvs., der også tit er nogle dernede, der sidder og kigger på?

Ja, det er tit samlingspunkt, hvor man skiftes til at spille bold og sidde ned og sludre lidt. Og der kommer pigerne tit ind. Pigerne er med som en del af miljøet, men de spiller bare ikke så meget.

Man kan sige, at de yngste aldersgrupper er handicappede i forhold til de ældre, for de er ikke så selvorganiserede, som de voksne. Så de yngste kommer tit, når containeren er åben og låner bolde hos os, men de andre kan jo selv have deres grej med.

Oplever I nogle konflikter/problemer ved idrætslegepladsen?

Der vil altid være konflikter. Der er jo et hieraki, der gør, at den stærkeste har ret. Sådan er det jo tit på Vesterbro. Den, der er først på pladsen, spiller jo, til det ikke passer dem at spille længere. Og børnene bliver tit skubbet til side i forhold til de voksne. Sådan vil det også altid være. Så når vi holder containeren åben, prøver vi at gå ind og styre.

Vi siger: "Prøv at hør her, de skal jo også være her", det kan som regel også fungere. Men man kan sige, at spiller man tennis, fylder man enormt meget. Hvis der er mange folk på pladsen, får man ikke lov at spille tennis ret lang tid ad gangen. Den tager jo en plads, hvor måske 15 kunne spille fodbold, og 2 spiller tennis. Det er urimeligt i forhold til fordelingen af pladsen.

Har I oplevet, at der er nogle uskrevne regler?

I forhold til brugen af banerne, nej. Men til brugsretten. Vi er på Vesterbro, og man hører hjemme, hvor man bor. Dvs., at hvis man viser sig på pladsen, hvor man ikke hører hjemme, kommer den der gamle bandegruppesammenhæng op igen. Der har vi oplevet knojern og knive, hvor gale grupper er kommet ind og har villet bruge banerne. Så reagerer de andre grupper. På den måde har vi oplevet flere store konflikter.

Hvem har så løst dem, eller hvordan er de blevet løst?

Vi har løst dem ved at sige, at vi ikke vil se vold på banerne, hverken slagsmål eller knojern. Men vi kan jo ikke styre, hvad der sker i baggården bag efter. Men vi siger, at vi ikke vil have det her, så må de løse deres konflikter andre steder. For os er anlægget åbent for alle. Det er måske lidt naivt at sige, men det er det altså.

Nu snakker vi om Vesterbro, så det er vel også et sted, hvor der er alle nationaliteter?

De kommer i alle mulige grupper. Danskerne og nogle grupper af indvandre-re spiller meget fodbold. Mens andre grupper af indvandrere spiller mere ba-sketball eller volleyball. Integration er der ikke så meget af hos de voksne. Basketball er det mest integrerede spil.

Og børnegrupperne er meget mere integrerede end voksengrupperne af gode grunde. De har en eller to generationer mere på banen. Vores egne ungdomshold i fodbold er typisk fifty-fifty. Meget integreret. Vores seniorhold er overhovedet ikke integreret. Vores egne børnegrupper er som et billede af De røde baner, meget integreret.

Er der andre konflikter eller problemer?

er er problemer omkring vedligeholdelse og rengøring af arealet. Det har kommunen lovet at tage sig af, men det er de ikke gode til. Det er et kom-munalt anlæg, og kommunen lovede, at når pengene blev skaffet, ville de også sørge for vedligeholdelsen.

Der kommer en del sumpegrupper, hashrygere og bajerdrickere. De el-sker jo at holde til, hvor der er lidt liv. De vil meget gerne hænge omkring containeren og sidde og sludre lidt, snakke med dem, der spiller bold. Men der ligger konflikten jo i, at så kommer børnene ikke, hvis der sidder 15–20 stykker og drikker øl. Og de skal så have at vide, at de må sidde et andet sted, mens der er åbent her.

Kan de forstå det?

Ikke, når de har fået de første 20 bajere.

Benyttes idrætslegepladsen til særlige arrangementer?

Det er i hvert fald vores mål, at den bliver benyttet så meget som muligt og-så til andre arrangementer. Vi har gennem nogle år holdt St. Legedage og åbnet containeren og fået hoppepuder ind, og hvad der ellers kan være af ting, der trækker folk til. Det gør vi en gang eller to om året med pæn succes.

Derudover har vi holdt Vesterbromesterskab i asfaltfodbold, som vi prøver at gøre til en tilbagevendende Vesterbro-begivenhed. I år havde vi 33 voksenhold nede at spille. Den slags arrangementer vil vi prøve at udbygge. Derfor kommer der også mesterskab i streetbasket her i år, som en udbyg-ning af, hvad man egentlig kan bruge sådan et areal til.

Næste år vil vi nok også prøve at lave mesterskab i streetfodbold i sam-arbejde med nogle af de unge, der kommer på banerne. Og et asfaltmester-skab tilpasset børnene.

Børnene er meget misundelige, når de voksne kan spille om pokaler, og der er gang i den på banerne. "Hvorfor er der ikke noget for os?" De er jo ik-ke selvorganiserede på samme måde. Det er lettere at lave med de voksne, der selv kan melde sig til.

Vi skal finde en skabelon enten via skoler og institutioner eller via de un-ge selv, hvor vi kan få det til at fungere, få dem til at komme og være selvsty-rende. Det har vi snakket om at starte til næste år.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etablering og brug af idrætslegepladsen?

Det kan man vel ikke sige, de er. Men det, vi har sagt alle de steder, vi har snakket om idrætslegepladsen, er, at vi er modtagelige for alle ideer både til indkøb og brug.

Er de kommet med nogle ideer?

Småting. Mest legeredskaber, de godt kunne tænke sig. Det, der har været nævnt, er en længere åbningstid af containeren. Der er mange aldersgrupper, der har sagt, "Hvorfor er der ikke noget mere åbent hernede?" Det er et skisma, for det er der ikke ressourcer til fra klubbens side.

Derfor har vi åbent og ærligt sagt – også i pressen – alle kan få nøgler mod at tage en snak med os om, hvordan vi organiserer det. Og da synes jeg, det har knebet med henvendelser. Der er mange, der har sagt, jeg kunne godt tænke mig at stå for noget tennis eller basket. Så siger vi, "Fint, kom og få en snak med os, så får du en nøgle". Men det kommer desværre sjældent længere end til snakken. Men ideen er, at den helst skal være åben døgnet rundt, hvis vi kan få folk til at stå for den.

Hvor mange mennesker, tror du, er der på en jævn, almindelig dag?

Det svinger meget, men en almindelig dag med mellemgodt vejr er der vel ca. 50–60 stykker.

Er det hverdage?

Der kan lige så godt være meget liv på dage, hvor vi ikke har åbent i containeren. Der kan let være dage, hvor mange flere folk siver igennem. Jeg ved, der er indvandrergrupper, der fast spiller basket søndag formiddag. Så kommer der jo mange af dem en 2–3 timer, og så fiser de af igen. På den måde svinger det meget, men det er brugt meget af mange grupper periodevis.

Har I oplevet konflikter fra beboerne i området?

Der er reaktioner over alt, lige meget hvad man laver i bydelen. Der er altid nogle, der føler sig trådt over tæerne. Vesterbro er jo tæt bebygget. Du kan ikke råbe på gaden, uden du kan høre det 4–5 blokke væk.

Skateboardbanen skabte meget uro. Det larmer meget, når man kører på skateboard hen over træbaner på alle tider af døgnet. Vi havde reaktioner på det første fodboldmesterskab. Der var pludselig samlet et par hundrede mennesker på pladsen, der råbte og skreg en hel dag. Det faldt nogle for brystet.

Har I nogle fremtidsplaner?

Vi har overvejet mange ting. Også i etableringsfasen snakkede vi om, at vi kunne overrisle den om vinteren til skøjtebane. Evt. have en ballonhal, så vi om vinteren havde noget indendørs. Men det har været for urealistisk at snakke om i forhold til finansieringen. Det er på samme måde med lys. Vi holder åbent – hvis vejret er til det – fra april til oktober. Der er jo meget lyst også i aftentimerne.

Vi snakker om nu at prøve at lave en mobil rulleskøjte/skatebane. Skating er meget inde i bydelen i øjeblikket, og der er grupper, der arbejder meget med det også i foreningsregi.

Hvis vi kunne lave sådan en bane, som vi i øvrigt kunne flytte rundt i bydelen, når der var arrangementer, så kunne det være helt fint. Det er sådan en større ting, hvor der virkelig skal hentes penge hjem for at kunne lave det.

Det er primært længere åbningsstid, der er ønsket. Det er selvfølgelig lidt surt, at der står en container fyldt med grej, og man ikke kan komme ind i den, før de kommer med nøglen.

Jeg er ked af, at der ikke er lidt flere lønnede timer, professionel arbejdskraft til at bemande containeren med. Men jeg synes, at området er så udsat og så uorganiseret, at det kunne have godt af nogle folk fra idrættens verden. Også opsøgende i forhold til alt, hvad der hedder uorganiserede grupper og i forhold til de unge, der siver omkring og egentlig ikke har har noget forenings- eller institutionstilhørsforhold.

Meget ofte kan disse grupper lide at dyrke idræt. Hvis de fik et tryghedsforhold til en idrætslegeplads som vores, så ville det kunne bruges på sigt. Men det kræver, at man er noget mere i området. Noget mere, end det vi orker at være i øjeblikket.

3.8 Mødestedet – en idrætslegeplads i Hjørring

"Vi har i mange år haft aftaler med nogle juniorpiger, som fik et lille beløb for at være barnepiger. Så kunne mødrene komme til træning og få parkeret børnene. Men nu benyttes idrætslegepladsen også som barnepige. Det her har virkelig fået mange til at fortsætte med sporten i stedet for at stoppe."

I udkanten af Hjørring findes et idrætsanlæg med stadion samt træningsbaner og klubhus for to fodboldklubber. Den ene Fortuna, Hjørring en kvindefodboldklub, som gennem de senere år har været dansk mester i kvindefodbold, mens Hjørring Boldklub, som er en fodboldklub for mænd og drenge fører en mindre glørværdig tilværelse i 2. division. Nogle af grundene til, at de to klubber har ønsket at etablere en idrætslegeplads har været at styrke den mere spontane leg og udfoldelse, at skabe et bredt lokalt samarbejde og en bedre basis for et større rekrutteringsgrundlag for byens idrætsforeninger. En af initiativtagerne til idrætslegepladsen er træner og leder i Fortuna, Hjørring Eigil Kristensen.

Hvordan opstod ideen til idrætslegepladsen?

Hele ideen blev skabt mellem Fortuna, Hjørring og Hjørring Boldklub. Begge klubber havde nok et behov. Det her er en dameklub og naboklubben er en herrefodboldklub. Herrefodboldklubben havde ikke et naturligt opland længe.

Området her omkring er blevet et sølvbryllups kvarter. De ville gerne have en magnet, et naturligt værested for børn. Samtidig havde mange af vores medlemmer fået børn, så de skulle have et sted, hvor børnene kunne være, mens de trænede.

Der var et klart mål med det nye område: At klubberne skulle være et værested, hvor man kommer, også selv om man ikke skal spille. Og også for at holde på de unge.

Vi har haft kontakt med alle småbørnsinstitutioner, der har bakket idéen op, og Hjørring Seminarium ville bruge den som studieobjekt til linjestuderende i idræt. Den nærmeste kommuneskole har støttet ideen, idet de syntes, det ville være et aktiv for området. Og Folkeoplysningsudvalget gav os 15.000 kr. til forarbejdet.

Har I hentet inspiration udefra?

Vi har studeret forskellige idrætstidsskrifter, hvor nogle beskrev ideer uden at have prøvet dem af. Men vi fik ret hurtigt øje på Madsby Legepark i Fredericia. Der var vi på studiebesøg. Her fik vi ideer, som stadig bruges. Alle de rør, vi har, er ideer, der er hentet derfra. Rævegrave og andet, som man ikke finder på en almindelig legeplads.

Vi har også brugt Mopælap-idéen. Mopælap står for Motorisk-Pædagogisk-Lege- og Atletik-Plads og er en bevægelsesbane, hvor børn kan få opøvet grundmotoriske færdigheder gennem leg. Et mål for os var et sted, hvor den frie leg kunne køre, og hvor man sidenhen kunne gøre den mere idrætsspecifik. I starten gad børnene ikke træne, men ville hellere lege. Nu bruges den ofte som opvarmning og som frikvarter i træningen.

Der er jo også en forventning – ikke mindst hos fædrene – at når man melder sig i en fodboldforening, så spiller man fodbold. Det her pædagogiske fis har svære vilkår i en konservativ idrætsgren som fodbold. Ingen forståelse for bredden. Vores målsætning var, at man skal være glad for at

komme her. Når først børn og unge føler, det er naturligt at komme her, så kan vi lære dem nogle ting.

Var det svært at overbevise de traditionelle ledere og trænere om, at det var en god idé?

Det tror jeg nok, man må sige. Men f.eks. formanden for Hjørring boldklub. Han var helt overbevist om, at det ville trække flere medlemmer af de yngste årgange til.

Hvordan kom I i gang med selve idrætslegepladsprojektet?

Vi fik som sagt igangsætningsmidler fra Folkeoplysningsforbundet. Det gælder inden for idræt, at hvis man ikke har forsøgt noget lokalt, åbner de heller ikke pengekasen andre steder. Pengene fra Folkeoplysningsudvalget blev således også brugt som løftestang over for Danmarks Idræts Forbund, som havde en pulje til omstilling og forsøg. Da vi fik penge derfra, stod vi langt stærkere over for kommunen. Sammen med en DIF-konsulent var vi til møde med Det Kriminalpræventive Råd, der også var begyndt at interessere sig for den slags. Derfra fik vi også støtte.

Så gik vi til kommunen. Vi var lidt aggressive i vores markedsføring, og ud over økonomisk støtte blev etableringen af idrætslegepladsen et beskæftigelsesprojekt. Det var populært, dels fordi der går mange ledige, og dels har vi en produktionsskole her i byen, der har specialiseret sig i legeredskaber. De kunne inddrages. Rent politisk var det populært.

Vi nedsatte en styringsgruppe bestående af tre repræsentanter fra de to klubber. Vi vil gerne have en brugerbestyrelse med repræsentanter fra de to idrætsforeninger, institutionerne og skolerne, der benytter idrætslegepladsen og eventuelt seminariet. Ikke for at de skal holde møder hver måned, men måske et eller to møder om året.

Så kunne vi bl.a. snakke om, om der var nogle ting, man kunne tænke sig, der skulle være henede, eller om der skulle laves nogle arrangementer.

Så kunne man f.eks. fremkomme med ønsker om at bruge idrætslegepladsen to dage i den og den weekend osv. Sådant at det kunne styres lidt, og der kunne foregå en opfølgning på det materiel, vi har.

Vi har f.eks. ikke en klatrevæg, hvilket ville være naturligt, i hvert fald i miniformat. Vi har snakket om at få lavet en lille scene henede. Hvis vi har noget komsammen, kunne det godt være, der var noget optræden, underholdning, musik. Man kunne forestille sig noget, der hele tiden er i udvikling. Vi har produktionsskolen i baghånden. De er stadig villige til at give det hele et ordentligt check. Vi har også fået et løfte fra stadsgartneren om, at vi sagtens kan få flere bænke og borde. Vi har ventet lidt med de ting, f.eks. beplantning og bænke, fordi vi havde problemer med rævegravene. Vi synes en bestyrelse skulle være med til at starte og organisere det. Det er noget, vi mangler at få styr på.

Er det svært at få de andre lokale institutioner med?

Jeg tror det ikke, ikke ud fra de tilkendegivelser, vi har fået. Det var noget, der var stor interesse for. Det er nok os klubber, der er gået lidt i stå, fordi vi har haft lidt tovtværkeri med kommunen omkring, hvis var fejlen, da det viste sig, at rævegravene blev oversvømmet af vand.

Hvilke aktiviteter foregår der på idrætslegepladsen?

Der er et småbørnsområde med en junglesti, en bevægelsesbane. Derudover er der mulighed for boldleg, basketball og en boldvæg. Der må leges med bolde på alle mulige måder. I starten var det en stor succes med rævegraven (rørsystem til at kravle igennem og gemme sig i), men desværre er den brudt sammen. Men ellers fungerer hele området som et lege- og værested.

Foregår der ofte flere aktiviteter på en gang?

Det gør der.

Hvem benytter sig af idrætslegepladsen?

Det er dagplejebørn, småbørnsinstitutioner, klubmedlemmer og børn fra området.

Er der nogle uorganiserede brugere?

Der kommer nogen efter skoletid af og til, men der har ikke været hævværk, heller ikke på alt det tovværk, vi har. Vi har en stor Dana-cup fodboldturnering, hvor det syder af mennesker fra alle mulige nationer. Det har området også overlevet.

Er der nogle aldersgrupper, den henvender sig mere til end andre?

Fra dagplejebørn til konfirmationsalderen er hovedbrugergruppen. Men også unge benytter den af og til.

Bruges den på tværs af aldersgrupper og køn?

Ja, det gør den. Naboklubben er en ren drenge-/herreklub og vi er en ren pige-/dameklub.

Er kvinderne begyndt at have deres børn med til træning?

Det er de. Vi har i mange år haft aftaler med nogle juniorpiger, som fik et lille beløb for at være barnepiger. Så kunne mødrene komme til træning og få parkeret børnene. Men nu benyttes idrætslegepladsen også som barnepige. Det her har virkelig fået mange til at fortsætte med sporten i stedet for at stoppe.

Er idrætslegepladsen også for voksne?

Tanken er nærliggende, men det har ikke rigtig været oppe og vende. Vi har ikke lavet en bocciabane. Om sommeren sætter vi nogle løse ting op, f.eks. stangtennis og bordtennisbaner. Der kommer de ældre aldersgrupper ind. Men det var da noget, vi godt kunne satse noget mere på. Der er nogle klubber i byen, der har noget, man kan stå og pjatte med både før og efter træningen.

Oplever I nogle konflikter/problemer ved idrætslegepladsen?

Vi har ikke haft andet end rævegraven, som altså blev fyldt med vand og skred sammen.

Benyttes den hele året rundt?

Ja, og dog, det gør den ikke helt, i rigtig dårligt vejr, sne og frost bruges den ikke, men fra tidligt forår helt hen i efteråret bruges den.

Benyttes idrætslegepladsen til særlige arrangementer?

Dana-cup fodboldturnering og børnestævner. Vi kunne godt tænke os, at der blev lavet større børneidrætslegedage. Vi har så stort et areal, så man sagtens samtidig kunne lave masser af små baner, hvis det er det, man vil. Og også gerne organiseret konkurrence, hvor man får legen ind.

Har I diskuteret sikkerhed?

Det her skulle være en åben plads. Hvis en falder ned og brækker en arm, hvem har så ansvaret? For nogle år siden byggede man en skrammellegeplads, hvor der stak søm ud osv. Vi har på alle måder forsøgt at bygge ud fra alle de krav, der er om den slags, men det er på eget ansvar. Det er også noget, man skal være opmærksom på, at der næsten i alle kommuner findes eksperter, som kommunen kan trække på. Dem kan man som forening henvende sig til.

Begge hovedorganisationer – DIF og DGI – har forsikringer, som dækker. Ellers er det nok et spørgsmål for forældrene om at have en fritidsulykkesforsikring. Men alt ulønnet personale, som laver noget for foreningen, bliver dækket.

Hvordan har kommunen det med vedligeholdelsen?

Den er anlagt i et område, hvor der tidligere var nogle store baner, hvor man kunne køre med store maskiner og slå græs. Så vores lokale gartner kunne hurtigt se, at det her var svært at holde, så han var meget negativ. Ved receptionen i forbindelse med indvielsen af idrætslegepladsen snakkede vi med ham om det hele, og han kunne godt se, at det var godt for børnene. Så nu går han med en rotorklipper en gang imellem for at holde græsset nede.

Jeg tror, at vi i vores projekt har haft mange flere problemer, end de fleste vil have. Det er en knaldgod idé at lave sådan noget som en idrætslegeplads. Men det kræver en initiativrig klub, og at man har nogle områder, der kan bruges. Så kan det hele laves i løbet af et halvt års tid. Vi har brugt meget tid på møder, på at nogle skulle bøje sig osv.

Er børn og unge taget med på råd i forbindelse med etableringen?

Ja, man snakker meget i foreningslivet om at have børnebestyrelser, men det er meget begrænset, hvad vi har talt med børn om det her. Men både i styrings- og projektgruppen er der folk, som arbejder med børn, er ansatte i skolevæsenet, som til daglig har kendskab til området. Det ville være dejligt – også for at udvikle området – at der i fremtiden kunne komme nogle børn ind, som kunne sige, hvad de gerne ville have. Det er jo ikke sikkert, at voksne ved alt om, hvad børn gerne ville have.

Kapitel 4

Idéer, praktiske råd og sikkerhed

Hensigten med dette kapitel er at præsentere nogle praktiske råd, anvisninger og problemstillinger, som kan være hensigtsmæssige at vide noget om og forholde sig til, hvis man ønsker at etablere en idrætslegeplads. Kapitlet indeholder dels nogle mere generelle råd, bl.a. om sikkerhed og ansvar og dels helt konkrete ideer og forslag i forbindelse med etablering af idrætslegepladser. Det er i den forbindelse vigtigt at pointere, at det langt fra er en facitliste over, hvordan man etablerer en idrætslegeplads og ej heller løsningen på, hvordan en idrætslegeplads skal se ud, eller hvad den skal indeholde. De emner og konkrete ting, som bliver omtalt og beskrevet, er udvalgt på baggrund af typiske problemstillinger, som er kommet frem dels ved en række samtaler og interview fra folk med erfaringer om etablering af idrætslegepladser, og dels ved det materiale, som er indsamlet i forbindelse med undersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*". Endvidere er medtaget generelle retningslinjer eller andre former for bestemmelser, der vedrører etablering af idrætslegepladser.

Inspiration

Mange af de idrætslegepladser, som har deltaget i undersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*" er etableret, uden at initiativtagerne har haft forhåndskendskab til andre idrætslegepladser. Det er der selvfølgelig gode grunde til i og med, at idrætslegepladser er et forholdsvis nyt fænomen. Men mange nævner, at de havde sat pris på, hvis der havde været mulighed for, inden de selv gik i gang, at have set andre idrætslegepladser, eller der havde eksisteret noget skriftligt materiale om idrætslegepladser. I enkelte tilfælde er det dog lykkedes for nogle at besøge andre idrætslegepladser, inden de selv gik i gang. Og det har vist sig at være både lærerigt og inspirerende.

For andre som ønsker at etablere en idrætslegeplads, kan det derfor anbefales, at man besøger én eller måske flere idrætslegepladser. I den forbindelse er der i bilag 1 en oversigt med kontaktpersoner og adresser over de idrætslegepladser, som har medvirket i undersøgelsen "*Idrætslegepladser i Danmark*". Der er siden undersøgelsen blev afsluttet, etableret en del flere idrætslegepladser, som muligvis kan opspores ved at kontakte idrætsorganisationernes konsulenter eller Kulturministeriets kontor, der behandler ansøgninger om tilskud til idrætslegepladser.

Tilskud til idrætslegepladser

Langt de fleste idrætslegepladser er blevet etableret med tilskud fra Kulturministeriet, kommuner, idrætsorganisationer, fonde m.v. I bilag 2 findes en oversigt over nogle af de tilskudsmuligheder, der eksisterer. Ud over at en ansøgning skal beskrive mål og indhold med idrætslegepladsen samt indeholde et økonomisk overslag, vil det ofte være en god idé, hvis det af ansøgningen fremgår, at initiativtagerne selv er i stand til at bidrage til finansieringen af idrætslegepladsen.

Information til andre

Enten en idrætslegeplads etableres alene eller i samarbejde med andre, vil etableringen af en idrætslegeplads altid involvere andre instanser, institutioner og lignende.

Erfaringsmæssigt er det derfor en god ide over for andre i lokalmiljøet tidligt i processen at informere om, at der er planer om at etablere en idrætslegeplads. Især fordi det kan forhindre nogle meget besværlige diskussioner, når endelig idrætslegepladsen er etableret. Det kan dreje sig om problemer med støj, vedligeholdelse, ansvar og sikkerhed etc.

Eksempelvis er der i forbindelse med en række idrætslegepladser opstået problemer med de mennesker, som vedligeholder det område, hvor idrætslegepladsen placeres. Det har ofte været et område, som let kunne holdes vedlige, men efter at idrætslegepladsen er kommet til, kræver det mere tid, og vedligeholdelsen er mere besværlig. De folk, som tager sig af vedligeholdelsen, er ikke blevet informeret om de nye forhold og vil – måske af gode grunde – være meget negative. Modsat kan de, hvis de tidligt tages med på råd og informeres om projektet, være en gevinst både i selve etableringen og efterfølgende i dagligdagen.

Tilbud på anlægsarbejder og idrætsrekvisitter

Når en idrætslegeplads skal etableres, vil der altid, også selvom der langt hen ad vejen er tale om frivillig arbejdskraft, skulle indhentes tilbud fra firmaer på udgifter til forskellige anlægsarbejder, materialer og idrætsrekvisitter. Hvis det drejer sig om større anlægsudgifter vedrørende jordarbejde og lignende, er det en god idé og lovligt at indhente to tilbud. Det kræver ikke en offentlig licitation. Man skal dog være opmærksom på, at hvis to tilbud skal kunne sammenlignes ordentligt, er det vigtigt, at tilbudsgiverne modtager enslydende beskrivelser eventuelt med tegninger over det ønskede arbejde. Ofte vil det også være en god idé at bede tilbudsgiverne om at give tilbud på alternative løsninger, f.eks. med hensyn til anvendelse af forskellige træsorter, asfalt m.v.

Endvidere kan det anbefales at følge anlægsarbejdet tæt dels for at føre tilsyn med, at det bliver som ønsket, og dels for evt. at foretage justeringer undervejs.

Når det gælder indhentning af tilbud på diverse idrætsmateriel (mål, basketballkurve, net osv.) og idrætsrekvisitter (bolde, hockeystave osv.) drejer det sig om at rekvirere kataloger fra de efterhånden mange firmaer, som leverer idrætsmateriel og idrætsrekvisitter for at sammenligne priser. Der kan i nogle tilfælde være prisforskelle.

Idrætslegepladsens placering

Desværre kan man konstatere, at en del idrætslegepladser er uheldigt placeret, og derfor ikke bliver udnyttet optimalt. I flere tilfælde er de blevet gemt langt væk i et hjørne på et idrætsanlæg eller steder, hvor man ikke umiddelbart kan se dem. Hvis man ønsker at etablere en idrætslegeplads, som bliver brugt, er placeringen ikke ligegyldig. En idrætslegeplads skal helst ligge i vejen, forstået på den måde, at den skal være let at komme til og fra. Hvis den skal fungere som samlings-, være- og aktivitetssted for mange brugergrupper skal den placeres, så man hurtigt kan få en fornemmelse af, om der foregår noget eller ej. Er der nogen man kender? Er den ledig? Er der noget at se på? osv.

Bandebaner

Mange idrætslegepladser har en stationær bane omkranset af en træbænde. Højden på banderne varierer fra idrætslegeplads til idrætslegeplads, men ligger mellem 75 og 150 cm. Banderne er bygget op med stolper i jorden og en trækonstruktion påsat plader. Det mest holdbare synes at være, at der sættes plader på begge sider af trækonstruktionen, og at pladerne er af hård vandfast krydsfiner. Øverst lægges et bræt, som derved kan fungere som holdbart rækværk til at stå op ad eller til at sidde på.

Det er vigtigt, at bandekonstruktionen af træ og plader monteres med skruer og ikke søm, idet søm efterhånden vil arbejde sig ud af træet. En ganske god idé er, at banden i de fire hjørner ikke er 90 grader, men i stedet er skrå. Det giver mere aktivitet og mindre klumpespil i hjørnerne.

En del bandebaner er etableret med døre, så det ikke er nødvendigt at kravle over banden for at komme ind på banen. Det betyder, at mindre børn lettere kan komme ind. Men også nogle voksne. En sød lille historie i den forbindelse er fra en idrætslegeplads, hvor man havde en sådan dør, men hvor det viste sig, at døren var for smal til, at de lidt *bredere* dagplejemødre kunne komme ind.

I øvrigt er der fornylig (1996) som alternativ til de ovenfor beskrevne mere stationære bandebaner udviklet en fleksibel bandebane, som kan flyttes i de tilfælde, hvor græsset er blevet slidt ned, eller der er behov for at foretage ændringer af idrætslegepladsen.

Underlag – grus, græs, kunststof eller asfalt

Et meget vanskeligt problem at tage stilling til i forbindelse med etablering af en idrætslegeplads er, hvilket underlag man skal vælge. Problemstillingen er især relevant de steder, hvor man ønsker at etablere en bandebane.

Hvis vi i første omgang ser bort fra den økonomiske side af sagen, så hænger valg af underlag sammen med, hvilke aktiviteter man ønsker skal kunne foregå på sne. F.eks. er det vanskeligt at køre på rulleskøjter på grus, ligesom det heller ikke er særligt hensigtsmæssigt at spille med fodboldstøvler på asfalt eller kunstgræs.

Ønskes asfaltbelægning skal man være klar over, at en meget finkornet belægning, som er rarest, bliver meget blød på varme sommerdage.

Der skal desuden tages højde for den slitage, der vil være på en idrætslegeplads.

Græs er langt mere udsat end f.eks. asfalt, ligesom asfalt er mere velegnet som underlag i vinterhalvåret. De senere år er der udviklet en række forskellige kunststofbelægninger med bl.a. gummi, tartan og kunstgræs af varierende kvalitet. Prisen på disse former for underlag er væsentlig dyrere end asfaltbelægninger, men samtidig må man sige, at de steder, hvor der er anlagt kunstbelægninger, har det givet positive erfaringer.

Lysanlæg

Kun få idrætslegepladser har opsat lysanlæg. Et lysanlæg gør det muligt at benytte idrætslegepladsen flere timer om året. Opsætning af lysanlæg med 4 master og 4 halogenlamper samt følere, der registrerer, om der er aktivitet på idrætslegepladsen eller ej, og dermed tænder og slukker automatisk, kan installeres for ca. 20.000 kr. Dertil kommer så selvfølgelig den daglige brug af strøm.

Robuste materialer

En idrætslegeplads skal etableres med robuste materialer. Det skal være materialer, som kan holde i flere år og som kan klare vejrliget herhjemme. Man skal også tage hensyn til, at børn og unge kan være hårde ved tingene, bl.a. fordi de bruger tingene på andre måder, end det de måske lige er tiltænkt.

Trykimprægneret træ

I forbindelse med sikkerhed på idrætslegepladserne og det at tænke i miljørigtige løsninger, som også er begyndt at præge idrættens verden, er det rimeligt at knytte et par kommentarer til brugen af trykimprægneret træ. Trykimprægneret træ indeholder blandt andet tungmetaller, som ikke nedbrydes i naturen, samt kobber og kromforbindelser, der er kendt for allergifremkaldende virkninger.

En lang række producenter af legepladsredskaber er for flere år siden holdt op med at bruge trykimprægneret træ efter pres fra myndigheder og faglige organisationer.

Men på mange idrætslegepladser kan man desværre konstatere, at der er anvendt trykimprægneret træ til bandebaner og forskellige former for klatre- og bevægelsesbaner. Måske er det uvidenhed om ulemperne ved trykimprægneret træ eller manglende viden om, at det faktisk er muligt at anvende andre træsorter. F.eks. findes der træsorter som f.eks. ceder og tuja, der indeholder så meget olie, at man kan tale om naturens egen imprægnering. Mange træsorter har en rimelig lang levetid, og når det drejer sig om stolper, der skal i jorden, er det muligt i dag at finde alternative løsninger ved at støbe eller fastgøre stolpen, så den ikke har kontakt med jorden.

Ligesom idrætten generelt må tage en række miljømæssige forhold op til revision, som f.eks. brug af naturen til idrætsformål og sprøjtning af fodboldbaner, vil vi forhåbentlig også se, at den viden vi i dag har om trykimprægneret træ og de alternative løsningsmuligheder, vil sætte sit præg på kommende idrætslegepladser.

Sikkerhed og ansvar

I 1982 viste en undersøgelse om legepladsulykker (Christensen 1982), at over 12.000 børn kom til skade på legepladser i daginstitutioner, på skoler, i boligområder og offentlige anlæg og parker. Siden denne undersøgelse har sikkerhed på legepladser været genstand for megen opmærksomhed, og antallet af ulykker er da også faldet markant.

I dag eksisterer der et sæt retningslinjer om legepladssikkerhed udarbejdet af Dansk Standard. BUPL (pædagogernes fagforening) har udgivet en overskuelig og fin illustreret pjese (BUPL og Gert Olsen 1994), som bygger på Dansk Standards retningslinjer vedrørende legepladsudstyr (Dansk Standard 1987–90).

Når disse retningslinjer om legepladssikkerhed omtales her, er det fordi idrætslegepladser er at betragte som en hvilken som helst anden legeplads. Og derfor skal de ansvarlige for idrætslegepladserne sikre, at de eksisterende retningslinjer overholdes for de legeredskaber, som placeres på idrætslegepladserne.

I princippet er retningslinjerne vejledende, men med det nye Bygningsreglement, som trådte i kraft 1. april 1995, er det klart præciseret, at alle nye legepladser skal udformes og dimensioneres efter Dansk Standards retningslinjer for legepladsudstyr.

Ud over generelle krav og faldunderlag drejer retningslinjerne sig om gynger, vipper, rutschebaner og svævebaner, men bestemmelserne omfatter også klatrevægge, skateboardbaner m.v. (Bygge- og Boligstyrelsen 1995).

Hvis uheldet skulle være ude, og der sker en ulykke på en idrætslegeplads, som indebærer et erstatningsansvar, dvs. at der skal udbetales penge til skadelidte, drejer det sig om at kunne **placere ansvaret** og dermed **erstatningspligten**. Derfor er det vigtigt helt præcist at vide og nedskrive, **hvem** der har ansvaret for idrætslegepladsen og dens vedligeholdelse.

Dernæst er det vigtigt, at der er tegnet en **erhvervsansvarsforsikring** for ansvarlige for idrætslegepladsen, da den dækker, hvis der er erstatningsansvar for en ulykke på idrætslegepladsen. Idrætsforeninger tilknyttet DIF og DGI har gennem de to hovedidrætsorganisationer kollektive ansvarsforsikringer, mens mange boligselskaber har en husejeransvarsforsikring indeholdt i deres hus- og grundejerforsikring, også kaldet en bygningsforsikring, der gælder i forbindelse med ulykker på legepladsen.

Kommunale daginstitutioner og skoler er forsikret gennem kommunens erhvervsansvarsforsikring, mens selvejende daginstitutioner og skoler skal tegne selvstændige erhvervsansvarsforsikringer.

Kapitel 5

Fremtidens idrætslegepladser

Det er nu snart 20 år siden Kulturministeriets breddeidrætsudvalg anbefalede at støtte nye former for idrætsanlæg, og snart 10 år siden de første idrætslegepladser blev etableret. I løbet af de sidste 5 år er udviklingen gået stærkt, og mange nye idrætslegepladser er blevet etableret rundt i om landet. I dag findes der således idrætslegepladser både på landet og i mindre og større byer.

Og udviklingen vil tilsyneladende fortsætte de kommende år, hvis man tager udgangspunkt i de mange ansøgninger, der i øjeblikket tilgår de instanser, som traditionelt beviliger økonomisk støtte til idrætslegepladser – og nok så vigtigt, at disse instanser eller andre fortsætter med at give støtte til nye idrætslegepladser.

På baggrund af næsten 10 års erfaringer med idrætslegepladser er hensigten med dette sidste kapitel at give en vurdering af de foreløbige erfaringer, og samtidig at pege på nye udviklingsmuligheder for fremtidens idrætslegepladser.

Flere variationer

Selvom mange idrætslegepladser er forskellige, har de også på mange måder et ensartet præg. Det kan virke som et paradoks, men skyldes, at mange idrætslegepladser trods deres forskelligheder er opbygget efter nogenlunde samme model eller koncept for nu at bruge et mere moderne udtryk.

Ofte består idrætslegepladserne af en bane på størrelse med en traditionel håndboldbane, og er ofte omkranset af en bande eller et trådhegn. På banen er placeret to mål typisk i størrelse som håndboldmål, to basketballkurve samt huller, hvor der kan placeres standere til ophængning af volleyball- og tennisnet.

Underlaget kan variere mellem asfalt, græs, grus eller i enkelte tilfælde kunstgræs. Rundt om denne multibane, som den ofte betegnes, er det lidt forskelligt, hvad der er placeret. Det kan være en klatrevæg, en petanquebane, et bordtennisbord, en beachvolleybane og til mindre børn traditionelle legepladsredskaber som sandkasse, klatreborg, gynger, vippedyr osv.

Langt hen ad vejen synes der at være megen tilfredshed med denne model for en idrætslegeplads. På den anden side kunne det være nok så interessant, hvis man de kommende år forsøgte at nuancere og udvikle denne idrætslegepladsmodel eller fandt på helt andre udformninger.

F.eks. kunne der til mindre børn som en del af idrætslegepladsen udvikles forskellige former for naturlegesteder (junglestier, træskulpturer, krat, volde, bakker, labrynter osv.) med anderledes og mere varierede motoriske udfordringer end de traditionelle legepladsredskaber, som mindre børn møder overalt, hvor de i øvrigt færdes.

Man kunne også håbe på, at idrætslegepladserne i fremtiden i langt højere grad end i dag fremstod som et attraktivt samlings- og værested. Der kunne være flere borde og bænke, pergolaer, grillpladser, terrasser, læhegn, træer, buske, blomster osv., som ville gøre idrætslegepladserne til et langt mere hyggeligt og interessant udemiljø at færdes i, og samtidig ville betyde,

at langt flere aldersgrupper kunne have glæde af at være der både i længere tid og på samme tid.

Selvom idrætslegepladsmodellen med en firkantet bane med dertil hørende mål, kurve og net osv. på mange måder fungerer fint, kunne det være spændende, hvis nogle af fremtidens idrætslegepladser ville bryde med denne model. Hvad med f.eks. cirkelformede eller ovale baner og bänder med skråninger og trapper rundt omkring, som vi kender det fra tyrefægterarenaer, amfiteatre, græske templer osv. Eller at etablere en idrætslegeplads baseret på gamle danske idrætslege eller lege fra andre kulturer. Eller hvad med at etablere en idrætslegeplads baseret på de udfordringer, vi kender fra naturen, som f.eks. skrænter, træer, klitter, bakker, sand, vand, sten osv.

Man kunne måske også forestille sig, at de nuværende idrætslegepladser kunne forandre og udvikles. I den forbindelse ville det være spændende, hvis den mere traditionelle idrætslegeplads blev kombineret med andre mere atypiske faciliteter og aktiviteter.

Anderledes placeringer

Ideen med en idrætslegeplads er, at det er et sted, hvor man går til og fra. Derfor skal den placeres centralt, dvs. så man hurtigt kan få en fornemmelse af, om der foregår noget eller ej. Er der nogen man kender? Er den ledig? Er der noget at se på? osv. Desværre er det langt fra tilfældet med alle idrætslegepladser. Nogle er næsten ligefrem gemt væk for ikke at virke forstyrrende, eller er placeret et sted, hvor man havde et område, som lå øde hen. Det er desværre også typisk, at mange idrætslegepladser ikke falder naturligt ind i det miljø eller de omgivelser, de er placeret i.

Når det derfor gælder fremtidens idrætslegepladser, kunne man ønske, at de i højere grad blev placeret på steder, hvor der i forvejen var liv og anden aktivitet. Det kunne være ved indgangen til klubhuset eller foran klubhusets terrasse, inde på stadionbanen, i nærheden af parkeringspladsen, foran supermarkedet, i skolegården, på byens torv, i parken osv.

Selvfølgelig ville placeringen indvirke på de aktivitetsmuligheder, der kunne finde sted på idrætslegepladsen, men i det ligger der en udfordring i at skabe en idrætslegeplads, der i højere grad end tilfældet er i dag ville afspejle eller blive en integreret del af det sted, landskab eller miljø, den placeres i.

Det vil således være en udfordring til fremtidens idrætslegepladser, at de i langt større udstrækning lod sig inspirere af det lokale miljø, den lokale udekultur, omgivelserne, traditionerne, særlige befolkningsgrupper osv. Og det vil formentlig betyde, at idrætslegepladserne næsten pr. automatik ville fremstå langt mere forskellige og varierede og knap så entydige som i dag.

Mere kvalitet og lyst til eksperimenter

Der er en tendens til, at idrætslegepladserne får præg af standardisering. Og man kan allerede nu se sportsfirmaer, der reklamerer med standardløsninger på idrætslegepladser, og som med deres produkter ønsker at præge udformningen af fremtidens idrætslegepladser. Alt andet lige er det måske også lettere at få fremskaffet en sum penge og så lade andre udføre arbejdet. Men man skal huske, at tingene bliver derefter. Standardløsninger vil hurtigt blive kedelige og inspirerende. Hvorfor ikke gå efter kvalitet, brugsværdi og miljørigtige løsninger. På længere sigt kan det blive til stor glæde og tilfredshed.

Det ville være befriende, hvis initiativtagerne til fremtidens idrætslegepladser – og bevilligende myndigheder – krævede kvalitet og ønskede at

fremme lysten til at eksperimentere. Det kunne være på mange planer, som f.eks. at idrætslegepladserne blev placeret med både omhu og fantasi og som en integreret del af lokalmiljøet. At udformningen af den enkelte idrætslegeplads undgik standardløsninger, men blev tilpasset det enkelte sted og de behov, der måtte være. At der over for firmaer og håndværkere blev stillet krav om miljørigtige løsninger ved indretning af idrætslegepladser. At en idrætslegeplads i sin egenart blev et sted, som hele tiden var under udvikling med variation og fornyelse.

Børns og unges indflydelse

Desværre har det vist sig, at det kun er meget sjældent, at børn og unge har haft mulighed for at præge de anlagte idrætslegepladser. Man kan håbe, at der i forbindelse med etablering af nye idrætslegepladser bliver gjort forsøg på at inddrage børn og unge. Ofte er det denne målgruppe, idrætslegepladserne er tiltænkt, og derfor kan det virke noget absurd og urimeligt, at man ikke inddrager dem.

Fremtidige initiativer

Det har været opløftende at konstatere, at både stat, kommuner, de store idrætsorganisationer og en række fonde har vist interesse for økonomisk at støtte etablering af idrætslegepladser rundt om i landet. Det forhold, at flere instanser har ønsket at støtte udviklingen og etableringen af nye lege- og idrætsmiljøer, har gjort, at der i dag eksisterer et rimeligt godt erfaringsgrundlag, som fremtidens idrætslegepladser kan basere sig på.

Den udvikling, der nu er sat i gang for at skabe alternative lege- og idrætsmiljøer – heriblandt idrætslegepladser – er kun lige startet. Derfor en opfordring til de myndigheder og instanser, der hidtil har støttet etablering af idrætslegepladser, til at fortsætte støtten. Måske er det netop i de kommende år, at vi vil opleve de mest spændende initiativer omkring nye lege- og idrætsmiljøer.

Samtidig er det dog vigtigt at slå fast, at der nu mere end tidligere er behov for information, dialog og diskussion af de erfaringer, der hidtil er opnået med idrætslegepladserne. Dette kan foregå på mange måder. Dels ved at afholde konferencer, kurser m.v., og ved dels på lokalt plan at samle lokalpolitikere, skole- og daginstitutionspersonale, foreningsfolk, beboerrepræsentanter m.v. for i fællesskab at drøfte, hvorledes nye lege- og idrætsmiljøer kan indgå i en fremtidig udvikling af lokalsamfundet.

Litteraturliste

Bøger, rapporter m.v.

Bertram, Viggo, **Børneidrætspladser**, DIF 1968.

Ankjær, Søren m.fl. (red.), **Idrætslegepladser – mere leg i hverdagen**, Konferencerapport 1993, DGI.

DIF, **Idrættens flyvende tallerken**, oversigt over projektstøtte under UFO 1992–94, 1994.

Jensen, Lotte m.fl., **PUST liv i din by – om at udforme nye idrætsmiljøer i byerne**, AAG 1989.

Kolbenstvedt, Marika, **Barns fysiske miljø**, NAVF, Senter for barneforskning, 1984.

Københavns Kommune, **København bevæger sig**, Idrætspolitisk redegørelse 1993.

Hasløv, Dan Borgen m.fl., **Idræt og fysisk planlægning**, DIF 1992.

Høgh, Kim m.fl., **Østerbro bevæger sig**, DHL/systeme 1993.

Lyngsgård, Hans, **Idrættens rum**, Borgen 1990.

Kulturministeriet, **Betænkning om breddeidrætten i Danmark**, Bind III, 1987.

Kulturministeriet, **Rapport fra Idegruppen om Idræt**, 1994.

Mossin, Steffen, **Idræt/åben by**, Dansk Byplanlaboratorium, 1986.

Møller, Jørn, **Plan om international idrætslegeplads**, Idrætshistorisk værksted, 1995.

Riiskjær, Søren, **Arkitektur – krop og sport**, Centring 85/2, Forlaget Bavnebakke, 1985.

Riiskjær m.fl., **Idræt, kulturpolitik og planlægning**, Planstyrelsen, Miljøministeriet 1986.

Riiskjær, Søren (red.), **Sport and Space – New Challenges to Planning and Architecture**, Council of Europe, Danish State Institute of Physical Education and Idrætsforsk, 1993.

Thinggård, Anne, **Idrætsanlæg for alle – en håndbog**, Dansk Handicap Idræts-Forbund, 1992.

Vor fælles fremtid, **Luk naturen ind i idrætsanlæggene**, udgivet af den danske Brundtlandkampagne, Vor fælles fremtid i samarbejde med en række organisationer, 1992.

Artikler

Høgh, Kim, **Kropserfaringens rum**, Ungdom & Idræt nr. 1/1992.

Ejbye-Ernst, Niels, **Natur i idrætsørkenen**, Ungdom & Idræt, nr. 11/1992.

Gregersen, Annette, **Plads til idrætsleg**, artikel i særnummer af Idrætsliv, juli 1993.

Stanek, Henrik, **En idrætslegeplads skal ligge i vejen**, Ungdom & Idræt, okt. 1993.

Møller, Jørn, **Ud i det grønne**, artikel i årsskrift 1994, Gerlev Idræts højskole, 1995.

Tidsskrift for idræt, **Idrættens nye rum**, nr. 3/1995.

Om sikkerhed og ansvar vedrørende legepladser

BUPL's retningslinjer om legepladssikkerhed, **Den sikre legeplads**, BUPL og Gert Olsen, 1994.

Boligministeriet, **Bygningsreglement 1995**, Bygge- og Boligstyrelsen 1995.

Christensen, Søren T. m.fl., **Legepladsulykker**, Ugeskrift for læger nr. 48, 1982.

Dansk Standard, **Legepladsudstyr – sikkerhed**. Udgivet i 6 dele, 1987–1990. Dansk Legeplads Selskab, **Før skaden sker**, artikel af Lissen Jacobsen i *Legepladsen* nr. 4, 1994.

Forsikringsoplysningen, **Dagtilbud, døgnpleje og forsikring**, 1993.

Forsikringsoplysningen, **Skolen og forsikring** – Hvem har ansvaret?, 1994.

Andet

Kulturministeriets **oversigt over bevillinger** fra puljen Udvikling, omstilling og forsøg 1989–1993 og Idræt i storbyen/idrætssvage byområder 1993–1995.

Jensen, Lotte m.fl., **Udvikling – fakta om fonde og støttemuligheder**, Danske Gymnastik & Idrætsforeninger, 1996.

Rask, Jan (red.), **Idrættens fonde & puljer**, Danmarks Idræts-Forbund, 1995.

Bilag 1

Oversigt over idrætslegepladser i Danmark

Denne oversigt indeholder de idrætslegepladser, som har deltaget i undersøgelsen ”*Idrætslegepladser i Danmark*”. Det er idrætslegepladser etableret i perioden 1. januar 1988–31. december 1995. Oversigten er ikke nødvendigvis dækkende for samtlige idrætslegepladser etableret i denne periode. Endvidere skal det nævnes, at der efter 1995 er etableret en række idrætslegepladser, som ikke figurerer i oversigten.

Bornholms Amt (1 idrætslegeplads)

Hasle

Navn:	Græsplænen
Initiativtager:	Daginstitution, skole og idrætsforening
Kontaktperson:	Irene Sterup, Toftelunden 1, 3790 Hasle,
Tlf.	56 96 40 93
Etableringstidspunkt:	1994
Etableringsudgifter:	317.000 kr.
Faciliteter:	Boldbane, løbebane, skateboardbane, modelbilbane m.v.

Frederiksborg Amt (3 idrætslegepladser)

Frederiksværk

Navn:	Fodboldlegepladsen
Initiativtager:	Idrætsforening
Kontaktperson:	Arne Olsen, Strandvejen 21 A, 3300 Frederiksværk,
Tlf.	42 12 49 85
Etableringstidspunkt:	1994
Etableringsudgifter:	30.000 kr.
Faciliteter:	Boldbane, sparkemur, gynger, vipper, sandkasse, minigolf m.v.

Fredensborg

Navn:	Asfaltbanen
Initiativtager:	Daginstitution
Kontaktperson:	Jonna Andersen, Alexandra House, Jernbanegade 25, 3480 Fredensborg,
Tlf.	42 28 26 02
Etableringstidspunkt:	1992
Etableringsudgifter:	40.000 kr.
Faciliteter:	Boldbane.

Hillerød

Navn: Stedet – Det levende idrætsanlæg
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Rasmus Fehrmann,
Løngangsgade 33, 3400 Hillerød,
Tlf. 42 26 33 99
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 45.000 kr.
Faciliteter: Fodboldbane, petanque, klatrestativ, bordtennis,
beachvolley, bordtennis m.v.

Fyns Amt (3 idrætslegepladser)

Årslev

Navn: Husmandsstedet
Initiativtager: Daginstitution
Kontaktperson: Susanne Berner,
Mosevænget 1, 5792 Årslev,
Tlf. 65 99 29 19
Etableringstidspunkt: 1992
Etableringsudgifter: 15.000 kr.
Faciliteter: Boldbane.

Glamsbjerg

Navn: Byfolden
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Klaus Strandholt,
Fåborgvej 108, 5620 Glamsbjerg,
Tlf. 64 72 23 17
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 250.000 kr.
Faciliteter: Fodbold, skøjtebane.

Odense

Navn: Nonnebakken
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Preben Rasmussen,
Stadionsvej 50, opgang C, 5200 Odense V.
Tlf. 69 14 86 25
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 350.000 kr.
Faciliteter: Beachvolley, hockeybane, basketbane, klatreblok,
skakfelt, skateboard, skurvogn m.v.

København (2 idrætslegepladser)

Vesterbro

Navn: De røde baner
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Peter Gorm Hansen, Dybbølsgade 41
Tlf. 31 22 88 20
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 614.000 kr.
Faciliteter: Tennis, boldbane, kurvebold, volleyball, håndbold,
rullehockey, basketball, petanque, skurvogn m.v.

Østerbro

Navn: Idrætslegepladsen ved Øster Farimagsgade skole
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Kim Høgh,
Fortunavej 18, 2920 Charlottenlund,
Tlf. 31 63 62 86
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 1.117.000 kr.
Faciliteter: Rekvisithus, rekvisitkuffert, klatrestativ, kurvebold,
hockey, petanque, skak.

Københavns Amt (1 idrætslegeplads)

Hvidovre

Navn: Idrætslegeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Kirsten Hansen,
Vigerslevvej 338, 2., 2500 Valby,
Tlf. 31 17 54 64
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 377.000 kr.
Faciliteter: Fodboldbane, fodtennis, hockey, volleyball, ba-
sketball, petanque, bordtennis, sparkevæg m.v.

Nordjyllands Amt (11 idrætslegepladser)

Aalborg

Navn: Marken
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Inge Christensen,
Dionevej 47, 9210 Aalborg SØ,
Tlf. 98 14 73 19
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 305.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, basketball, tennis, hockey, fodbold,
volleyball, boulebane, svævebane, legehus,
skøjtebane, bålplads, grillplads, agility-bane m.v.

Aalborg

Navn: Beachvolleybanen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Richard Stigaard,
Kastevej 52, 9000 Aalborg,
Tlf. 98 10 29 84
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 93.000 kr.
Faciliteter: 2 beachvolleybaner, 1 skakbræt og bocciabane.

Aalborg

Navn: Legepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Tom Nielsen, Oluf Borchs Vej 44, 9000 Aalborg,
Tlf. 98 16 84 43
Etableringstidspunkt: 1990
Etableringsudgifter: 35.000 kr.
Faciliteter: Bane, mål og løse legeredskaber.

Aalborg

Navn: Skallop-pladsen
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Vibeke Sieborg,
Vejgaard Bymidte 12, 9000 Aalborg,
Tlf. 98 11 22 11 lok. 3578
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 138.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, basketball, skateboardrampe, cykel-
værksted m.v.

Sæby

Navn: Mopælap'en
Initiativtager: Skole
Kontaktperson: Arne Knudsen,
Sæby kommuneskole, Jernbane Allé 12,
9300 Sæby,
Tlf. 98 46 11 33
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 34.000 kr.
Faciliteter: Springgrav, klatrestativ, boldmur, balancebom, la-
byrint, vippebræt, tov, kælkebakke, junglesti m.v.

Hobro

Navn: Pletten
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Jens Bjørn,
Lærkevej 1, Rørbæk, 9500 Hobro,
Tlf. 98 55 77 02
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 40.000 kr.
Faciliteter: Sandkasse, vippedyr, gynger, klatretårn, rutsche-
rør, balancepæle, klatrenet, hængebro m.v.

Brønderslev

Navn: Combibanen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Henrik Jensen,
Dannevirkevej 12, 9700 Brønderslev,
Tlf. 98 81 14 50
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 60.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, boccia, beachvolley, hockey, sparke-
tennis, håndbold m.v.

Frederikshavn

Navn: Hånbæk sportsplads
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Freddy Simonsen,
Rømqøvej 4, 9900 Frederikshavn,
Tlf. 98 43 26 92
Etableringstidspunkt: 1992
Etableringsudgifter: 90.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, volleyball, håndbold, svævebane, mini-
golf, legehuse, skateboard, grill m.v.

Gandrup

Navn: Idrætslegeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Mette Nielsen,
Bolten 9, 9362 Gandrup,
Tlf. 98 25 98 05
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 110.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, balanceklodser, rutschebane, balance-
bom, klatrestativ, kravleplader, løbelabyrinth, gang-
bro m.v.

Fjerritslev

Navn: Aktivitetspladsen/Børnenes By
Initiativtager: Idrætsforening og beboerforening
Kontaktperson: Jens Sørensen,
Brøndumvej 33, 9690 Fjerritslev,
Tlf. 98 21 30 98
Etableringstidspunkt: 1992
Etableringsudgifter: 150.000 kr.
Faciliteter: Basketball, volleyball, skateboard, knallertbane,
legeplads, hockey, minigolf, amfiscene m.v.

Hjørring

Navn: Mødestedet
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Ejgil Kristensen, Idræts Allé 35, 9800 Hjørring,
Tlf. 98 92 93 48
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 170.000 kr.
Faciliteter: Bevægelsesbane, boldområde, junglesti, lege-
plads, overdækket spiseområde m.v.

Ribe Amt (2 idrætslegepladser)

Hjerting

Navn: Idrætslegeplads
Initiativtager: Idrætsforening og beboerforening
Kontaktperson: Hanne Juhl, Lirtrupvej 78,
Tlf. 74 84 19 64
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 6.000 kr.
Faciliteter: Gynger, rutschebane, klatrebane, balancebom
m.v.

Hviding

Navn: Legepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Gunnar Berdesen,
Rønnevej 6, Hviding, 6760 Ribe,
Tlf. 75 44 56 45
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 33.000 kr.
Faciliteter: Gyngestativer, sandkasse, hundevipper, klatreland
m.v.

Ringkøbing Amt (3 idrætslegepladser)

Engesvang

Navn: Den mærkelige legeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Henry Hansen,
Åboesvej 39, 7442 Engesvang,
Tlf. 86 86 58 92
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 50.000 kr.
Faciliteter: Balancebom, forhindringsmænd, sparketrampolin,
boldbane, legepæle, træ, klatrevæg, læhus, Tar-
zantove, headegalge, bålplads, hækkeløbsbane,
balancetove m.v.

Ringkøbing

Navn: Idrætslegepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Susanne Mogensen,
Hovergårdevej 8, 6950 Ringkøbing,
Tlf. 97 34 63 64
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 120.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, trampolin, junglesti, basketkurv, klatre-
tårn, gyngestativ, ringe, vippedyr, rutschebane,
sparkevæg, sandkasse m.v.

Hodsager

Navn: Alternativ boldbane
Initiativtager: Daginstitution, skole og idrætsforening
Kontaktperson: Erling Nielsen,
Rotvigvej 8, 7490 Aulum,
Tlf. 97 47 61 27
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 130.000 kr.
Faciliteter: Boldbane og håndboldmål.

Roskilde Amt (1 idrætslegeplads)

Greve/Hundige

Navn:
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Marianne Hansen, Gærehuset 2, st. th, 2670 Greve,
Tlf. 42 90 48 14
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 150.000 kr.
Faciliteter: Balanceredskaber, styrketræningsredskaber, basketballkurve, rulleskøjtebane m.v.

Storstrøms Amt (3 idrætslegepladser)

Karrebæksminde

Navn: Fritidscentret A.F.K.
Initiativtager: Andet
Kontaktperson: Jette Rubech,
Mikkelhøj 52, 4736 Karrebæksminde,
Tlf. 55 44 12 09
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 10.000 kr.
Faciliteter: Cykelcross, klatrehuse, klatrevæg, lille boldbane, minigolf m.v.

Fladså

Navn: Idrætslegepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Leif Hesteng,
Toften 20, Mogenstrup, 4700 Næstved,
Tlf. 53 76 18 44
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 48.000 kr.
Faciliteter: Fodboldlegeplads, sparkevæg, fodtennis, fodboldsket, headegalge, klatrebane, skateboardramper m.v.

Næstved

Navn: Fodboldlegepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Mogens Nonbo,
Postboks 51, 4700 Næstved,
Tlf. 53 729878
Etableringstidspunkt: 1992
Etableringsudgifter: 76.000 kr.
Faciliteter: Fodboldlegeplads, klatretårn, headegalge, balancebane, sparkevæg, bildæk m.v.

Sønderjyllands Amt (2 idrætslegepladser)

Nordborg

Navn: Byens legeplads
Initiativtager: Skole og daginstitution
Kontaktperson: Vivi Erhardsen,
Oksbølvej 9, 6430 Nordborg,
Tlf. 74 45 41 76
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 98.000 kr.
Faciliteter: Legeborg og kondisti.

Haderslev

Navn: Thors Have
Initiativtager: Skole
Kontaktperson: Hans Kirkegaard,
Ribe Landevej 63, 6100 Haderslev,
Tlf. 74 53 12 62
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 100.000 kr.
Faciliteter: Sandkasse, naturvæv, hønsegård, kaniner, rutschebane, byggelegeplads, vandbassin, hytter, fuglekasser, fuglefodring og bålplads.

Vejle Amt (3 idrætslegepladser)

Fredericia

Navn: Motorikbane
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Thorbjørn Brinch Jensen,
Prangervej 90, 7000 Fredericia,
Tlf. 75 92 12 26
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 58.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, basketball, sparketrampolin, balancebom, hække, fodbasket, boccia, hockey, kravle-tunnel, vippeskive, terapibold, frisbee, kålmur, fri-sparkmur, headegalge m.v.

Horsens

Navn:
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Ulla Lampe,
Ole Vorms Gade 9, 2., 8700 Horsens,
Tlf. 75 61 71 07
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 61.000 kr.
Faciliteter: Basketbane, skateboardrampe og asfaltbane.

Horsens

Navn: Combi-banen
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Jørgen Hjorth,
Beboerhuset Axelborg 4 C, 8700 Horsens,
Tlf. 75 61 84 71
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 238.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, badminton, tennis, volleyball, basket-
ball, skøjtebane m.v.

Vestsjællands Amt (5 idrætslegepladser)

Korsør

Navn: Fodboldlegeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Michael Møller,
Teglmarken 31,
Tlf. 53 57 19 21
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 30.000 kr.
Faciliteter: Fodboldlegeplads, volleyball og sparkemur.

Tølløse

Navn: Idrætslegeplads
Initiativtager: Skole
Kontaktperson: Marianne Jeppesen,
Tølløse Centralskole, Sportsvej, 4342 Tølløse,
Tlf. 59 18 50 33
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 30.000 kr.
Faciliteter: Cykelcrossbane, basket, beachvolley, håndbold,
fodbold, legepladsredskaber.

Gørlev

Navn: Idrætslegepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Birthe Parbst,
Sdr. allé 10, 4281 Gørlev,
Tlf. 58 85 52 09
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 36.000 kr.
Faciliteter: Fodboldbane m.v.

Slagelse

Navn: Fodboldlegeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Anker Nielsen,
Tøndervej 9, 4200 Slagelse,
Tlf. 53 53 38 29
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 40.000 kr.
Faciliteter: Fodboldbane og skakbræt.

Vig

Navn: Idrætslegepladsen
Initiativtager: Den Rytmiske Højskole
Kontaktperson: Per Larsen,
Jyderupvej 18, 4560 Vig
Tlf. 53 41 67 00
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 70.000 kr.
Faciliteter: Tennis og basketball.

Viborg Amt (4 idrætslegepladser)

Skive

Navn: Legeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Svend Frøslev,
Olgavej 58, 7800 Skive,
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 10.000 kr.
Faciliteter: Legehus, gynger, sandkasse, træer m.v.

Mønsted

Navn: Idrætslegepladsen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Christian Carlsen,
Flintevej 5, Mønsted, 8800 Viborg,
Tlf. 86 64 63 31
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 29.000 kr.
Faciliteter: Legetårn, balancebom, sparkevæg, klatrevæg,
klatremål, rutschebane, sandkasse, gynger, klat-
retov, bomme m.v.

Roslev

Navn: Legeplads
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Jytte Boll Christensen,
Toustrupvej 35 B, 7870 Roslev,
Tlf. 97 59 24
Etableringstidspunkt: 1993
Etableringsudgifter: 50.000 kr.
Faciliteter: Klatrestativ, sandkasse, gynger, kolbøttestativ,
balancebom, spilophøne, motorcykel, græsplæne
m.v.

Skive

Navn: Naturværestedet
Initiativtager: Daginstitution, skole og beboerforening
Kontaktperson: Helene Thøgersen,
Bjarkesvej 54, 7800 Skive,
Tlf. 97 52 63 49
Etableringstidspunkt: 1992
Etableringsudgifter: 109.000 kr.
Faciliteter: Petanque og bmx-bane.

Århus Amt (9 idrætslegepladser)

Nimtofte

Navn: Vippen
Initiativtager: Beboerforening
Kontaktperson: Laila Sørensen,
Estabakken 17, 8581 Nimtofte,
Tlf. 86 39 83 36
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 23.000 kr.
Faciliteter: Klatretårn, rutschebane, gynger, vipper, sandkasse, bålplads, tennisbane, overdækket spiseplads, pusleborde, bænke, borde m.v.

Spentrup

Navn: Motorikbanen
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Per P. Olsen,
Valhalsvej 2, 8981 Spentrup,
Tlf. 86 47 91 62
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 61.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, balancebom, fodtennis, sparkemur, headegalge, basketballkurve, sparketrampolin, hækkeløb, murepækning mv.

Odder

Navn: Randlev skoles idrætslegeplads
Initiativtager: Skole
Kontaktperson: Kjeld Ruhde,
Hesselbjerg 13, 8300 Odder,
Tlf. 86 55 66 12
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 75.000 kr.
Faciliteter: Labyrint, balancevippe, klatretårn, beachvolley, brandmandsstige, trapez, hønsetrappel m.v.

Silkeborg

Navn: Aktivitetsbanen
Initiativtager: Skole
Kontaktperson: Bjarne Harboe,
Arendalsvej 273, 8000 Silkeborg,
Tlf. 86 82 12 06
Etableringstidspunkt: 1992
Etableringsudgifter: 100.000
Faciliteter: Boldvæg, løbebane, cykelbane, springgrav, kravledyr, gynger, sansegang m.v.

Århus

Navn: Langenæs
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Flemming Mølgaard,
AAG, Sankt Anna Gades skole, Århus C.
Tlf. 86 19 80 88
Etableringstidspunkt: 1988
Etableringsudgifter: 180.000 kr.
Faciliteter: Asfaltbane, bmx-bane og kælkebane.

Århus

Navn: Sankt Annæ Gade skole
Initiativtager: Idrætsforening
Kontaktperson: Flemming Mølgaard,
AAG, Sankt Anna Gades skole, 8000 Århus
Tlf. 86 19 80 88
Etableringstidspunkt: 1988
Etableringsudgifter: 25.000 kr.
Faciliteter: Boldbane, boldmur, skateboard, petanquebane,
minigolf m.v.

Århus

Navn: Idræt i Møllevangen
Initiativtager: Daginstitution, skole, beboerforening
Kontaktperson: Kultur- og fritidsforvaltningen
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 15.000 kr.
Faciliteter: Fodboldbaner, minifodboldbane, atletikfaciliteter,
asfaltbane, tennisbane, amfiteater m.v.

Århus

Navn: Banen
Initiativtager: Daginstitution og beboerforening
Kontaktperson: Ove Grandt,
Bispehovevej 3, 8210 Århus V,
Tlf. 86 15 41 55
Etableringstidspunkt: 1991
Etableringsudgifter: 330.000 kr.
Faciliteter: Multibane, volleybane, legeplads, minifodboldbane
m.v.

Gylling

Navn: Gylling sportsplads, "Sporten"
Initiativtager: Skole
Kontaktperson: Else Marie Frederiksen,
Alrøvej 16, 8300 Odder,
Tlf. 86 55 13 47
Etableringstidspunkt: 1994
Etableringsudgifter: 250.000 kr.
Faciliteter: Fodboldbane, basketball, beachvolley, balance-
bom, boldmur, rundbane til løb og cykling spring-
grav, hænge- og hæveredskaber m.v.

Bilag 2

Tilskudsmuligheder til idrætslegepladser

Der findes en række puljer og fonde, hvortil der kan søges støtte til etablering af idrætslegepladser. Nedenfor er nævnt flere puljer og fonde, som tidligere har givet støtte. Endvidere er medtaget nogle puljer og fonde, som muligvis i fremtiden vil støtte etablering af idrætslegepladser eller dele deraf. I øvrigt henvises til diverse legat- og fondsregistre herunder Legathåndbogen samt til et par oversigter over fonde og puljer i denne publikations litteraturliste (Jensen 1996, Rask 1995). I sidstnævnte oversigter findes der endvidere gode råd og vejledninger for, hvordan man udarbejder en ansøgning.

Kulturministeriets tips- og lottomidler til idrætsformål

En af Kulturministeriets tilskudspuljer til idrætsformål hedder "Idræt i storbyer/idrætssvage byområder". Puljen støtter etablering af mindre idrætsfaciliteter, f.eks. mobile idrætslegepladser, skateboardbaner o.lign., til styring af disse idrætslegepladser i en etableringsperiode, til igangsættelse af idrætsaktiviteter i store boligområder, til idrætsprojekter for børn og unge i risikomiljøer.

Der kan søges 2 gange årligt.

Vejledning og ansøgningsskema kan rekvireres.

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
Tlf. 33 92 33 70

Kommunernes 5 % pulje

Alle kommuner skal i henhold til Folkeoplysningsloven afsætte 5% af det samlede budget til folkeoplysning til nyskabende aktiviteter inden for fritid og kultur.

Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler for, hvilke projekter der ydes tilskud til.

Henvendelse til kommunens fritids- og kulturforvaltning.

Danske Gymnastik- og idrætsforeningers lokalforeningspulje

DGI's lokalforeningspulje støtter projekter til fremme af såvel kendte som nye aktiviteter i lokalforeningen som naturligt falder inden for DGI's formål. Lokalforeninger, der er medlem af DGI's amtsforeninger, kan søge.

Ansøgningsfrist fastsættes af den enkelte amtsforening.

Henvendelse til amtsforeningen.

Lokale- & anlægsfonden

Fonden yder tilskud til nybyggeri, udbygning og renovering af klublokaler og væresteder.

Sekretariatet er behjælpeligt med råd og vejledning ved udarbejdelse af ansøgninger.

Ansøgningsfrist 4 gange årligt.

Lokale- og anlægsfonden

Englandsvej 270

2770 Kastrup

Tlf. 32 52 28 98

Friluftsrådet tips- og lottomidler

Friluftsrådet uddeler tips- og lottotilskud til friluftslivet. Der kan søges støtte til bl.a. naturlegepladser og grønne aktivitetsområder, men ikke til f.eks. klatrevægge og idrætsanlæg.

Ansøgningsfrist 2 gange årligt.

Ansøgningskema skal benyttes.

Friluftsrådet

Oluf Palmes Gade 10

2100 København Ø

Tlf. 31 42 32 22

Det Kriminalpræventive Råd

Der ydes støtte til kriminalpræventive foranstaltninger i lokalområdet, f.eks. til idrætsaktiviteter.

Ansøgningskema skal benyttes.

Ansøgningsfrist flere gange om året.

Det Kriminalpræventive Råd

Odensegade 5, 2. sal

2100 København Ø

Tlf. 35 43 23 00

Skole, socialforvaltning og politi (SSP)

SSP-udvalget i den enkelte kommune råder over midler til kriminalpræventive initiativer og projekter for børn og unge.

Der findes normalt ikke ansøgningskema.

Ansøgning stiles til SSP-udvalget i kommunen.

Ansøgninger behandles løbende.

Simon Spies Fonden

Fonden støtter almenvælgørende formål inden for bl.a kultur, natur og sport.

Ingen ansøgningskemaer.

Ansøgningsfrist 2 gange årligt.

Simon Spies Fonden

Nyropsgade 41

1602 København V

Tlf. 33 91 32 00

Tuborgfondet

Fondet støtter projekter inden for bl.a. kultur, natur og miljø.

Ansøgningskema skal benyttes.

Ingen ansøgningsfrist.

Tuborgfondet
Strandvejen 50
2900 Hellerup
Tlf. 31 21 97 11

Bilag 3

Center for leg, idræt og kultur
v/ Benny Schytte
Bissensgade 13, 1773 København V
Tlf. 31 24 28 75

18. maj 1995

Vedr. en undersøgelse om

"Idrætslegepladser i Danmark"

Hermed tillader vi os at fremsende et spørgeskema til jer i forbindelse med en undersøgelse om idrætslegepladser i Danmark. Undersøgelsen er finansieret af Kulturministeriet og foretages af Center for leg, idræt og kultur. Undersøgelsen indbefatter en registrering af samtlige idrætslegepladser, fodboldlegepladser o.lign., der er etableret *før* 1. januar 1995, og har til hensigt at tegne et billede af de senere års udvikling af nye lege- og idrætsmiljøer i Danmark. Et af formålene med undersøgelsen er at indsamle erfaringer – positive som negative – til hjælp for andre, som ønsker at etablere idrætslegepladser o.lign.

Vi håber meget, I vil være os behjælpelig med at svare på spørgeskemaet og tilbagesende det i den medsendte svarkuvert senest d. 15 juni 1995.

Hvis I har materiale som f.eks. presseklip, tegninger og andet, der fortæller om jeres idrætslegeplads, er vi meget interesseret i at modtage kopier af dette materiale.

Hvis du ikke mere er tilknyttet idrætslegepladsprojektet, vil vi være meget taknemmelige for, hvis du vil aflevere dette brev og spørgeskema videre til en person, som i øjeblikket har med idrætslegepladsen at gøre.

Med venlig hilsen

Center for leg, idræt og kultur

Benny Schytte

Center for leg, idræt og kultur
Blssensgade 1 1773 Kbh. V
Tlf. 31242875

Spørgeskema

1. Hvad hedder idrætslegepladsen?

.....

2. Hvor ligger idrætslegepladsen?

(Giv en kort beskrivelse af området, hvor idrætslegepladsen ligger)

.....
.....
.....
.....
.....

3. Hvornår blev idrætslegepladsen taget i brug? (Måned, år)?

.....

4. Hvem tog initiativ til idrætslegepladsens etablering?

(Idrætsforening, beboerforening, daginstitution, skole eller andet).

.....
.....
.....

5. Hvad er formålet med idrætslegepladsen?

.....
.....
.....
.....
.....

6. Med hvilken arbejdskraft er idrætslegepladsen opført?

(Sæt gerne flere krydser)?

- Professionel arbejdskraft (firma, håndværker o.lign.)
- Frivillig arbejdskraft
- Arbejdsløshedsprojekt el.lign.
- Andet

Hvilken?

7. Hvad var udgifterne til etableringen?

.....

8. Hvordan er idrætslegepladsen finansieret?

- Kulturministeriet. Beløb:
- Kommunen. Beløb:
- 5%-Puljen. Beløb:
- Fonde. Beløb:
- DGI. Beløb:
- DIF. Beløb:
- DBU. Beløb:
- Egne midler. Beløb:
- Andet. Beløb:

9. Er der udgifter i forbindelse med den daglige brug af idrætslegepladsen?

Hvis ja, hvilke?

10. Hvem har ansvaret for idrætslegepladsen?

(M.h.t. vedligeholdelse, opsyn, andet)

.....

11. Er idrætslegepladsen bemanded?

Ja Nej

På hvilken måde?

12. Hvilke idrætsfaciliteter findes på idrætslegepladsen?

.....
.....
.....
.....
.....

13. Hvilke aktiviteter finder sted på idrætslegepladsen?

(Nævn de idrætsgrene (boldspil o.a. der finder sted))

.....
.....
.....
.....
.....

14. Hvem bruger idrætslegepladsen?

a. Organiserede grupper

Bruges idrætslegepladsen af idrætsforeninger, skoler, daginstitutioner eller lignende organiserede grupper?

Hvilke?

På hvilke tidspunkter bliver idrætslegepladsen benyttet af disse foreninger og organiserede grupper?

Hverdage. Klokkeslet.....
 Lørdage. Klokkeslet.....
 Søndage. Klokkeslet.....

Hvilke aldersgrupper?

2–6 år. Antal

6–10 år. Antal

10–14 år. Antal

14–18 år. Antal

18–25 år. Antal

25 eller over. Antal

Kan idrætslegepladsen reserveres af foreninger o.lign.?

Ja Nej

b. Uorganiserede aktiviteter

Bruges idrætslegepladsen spontant?

- Ja Nej

Hvis ja, på hvilke tidspunkter bliver idrætslegepladsen benyttet?

- Hverdage. Klokkeslet
- Lørdage. Klokkeslet
- Søndage. Klokkeslet

Hvilke aldersgrupper?

- 2–6 år. Antal
- 6–10 år. Antal
- 10–14 år. Antal
- 14–18 år. Antal
- 18–25 år. Antal
- 25 eller over. Antal

15. Bliver idrætslegepladsen brugt på den måde I havde forestillet jer?

(Giv en kort redegørelse)

.....

.....

.....

.....

.....

16. Har I planer om at udvide eller forandre idrætslegepladsen

- Ja Nej

Hvis ja, hvilke?

17. Hvem har udfyldt spørgeskemaet?

Navn:

Adresse:

Tlf.:

Dato:

Tak for hjælpen!

Yderligere oplysninger/Bemærkninger:

.....

.....

.....

.....

.....